

Jutri pomenek o bolezninah

Na jutrišnji seji bo izvršilni odbor pri skupščini komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev v Novem mestu obravnaval sklepe zadnje seje skupščine in nekatere pomembne novosti s področja socialnega in zdravstvenega varstva občanov.

Na dnevnem redu ima izvršilni odbor razpravo o uvedbi razširjenega zdravstvenega zavarovanja za kopalniško in klimatsko zdravljenje in pogovor o bolezninah.

Med pomenkom o bolezninah bodo obravnavali predvsem gradivo o izplačevanju nadomestil za osebne dohodke v prvih tridesetih dneh bolezni, in sicer iz sredstev,

ki jih da v ta namen delovnim organizacijam socialno zavarovanje. To so tako imenovana odstopljena sredstva za izplačevanje nadomestil. Beseda o tem bo med splošno razpravo o spremembah zakona o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja. Kot je znano, določa ta zakon med drugim, da morajo od 1. avgusta 1966 dalje nadomestilo za prve tri dni bolezni plačati zavarovancem delovne organizacije.

Na dnevnem redu je poleg tega pretres stanja v skladu zdravstvenega zavarovanja delavcev od januarja do konca oktobra.

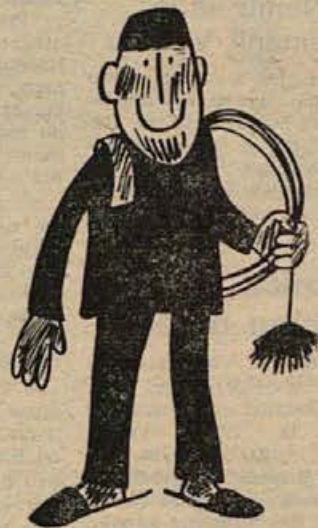
Jutri bodo obravnavali še denarni načrt sklada za leto 1967 ter smernice za sklepanje pogodb z zdravstvenimi zavodi v prihodnjem letu.

Nov prospekt Bele krajine

Dolenjska turistična zveza in Turistično društvo Novo mesto pripravljata nekaj novih publikacij. Prvkar je v tisku prospekt »Bela krajina«, ki bo imel tudi vložek v slovenskem, angleškem, italijanskem in nemškem jeziku. Izšel bo v 30.000 izvodih. Pripravljajo tudi ponatis prospekta »Dolenjska« in prospekt »Novo mesto z okolico«, ki bo vseboval tudi reliefno panoramo novomeške kotline. Spomladi nameravajo pripraviti material za vodič po Novem mestu.

Dolenjska turistična zveza bo eni izmed slovenskih založb ponudila v tisk »Dolenjskega vodnika«. Ta bo imel 150 strani, med drugim tudi 16 barvnih slik in 30 grafik.

Pravijo,
da dimnikar
prinaša srečo...
(to drži ali pa ne!)

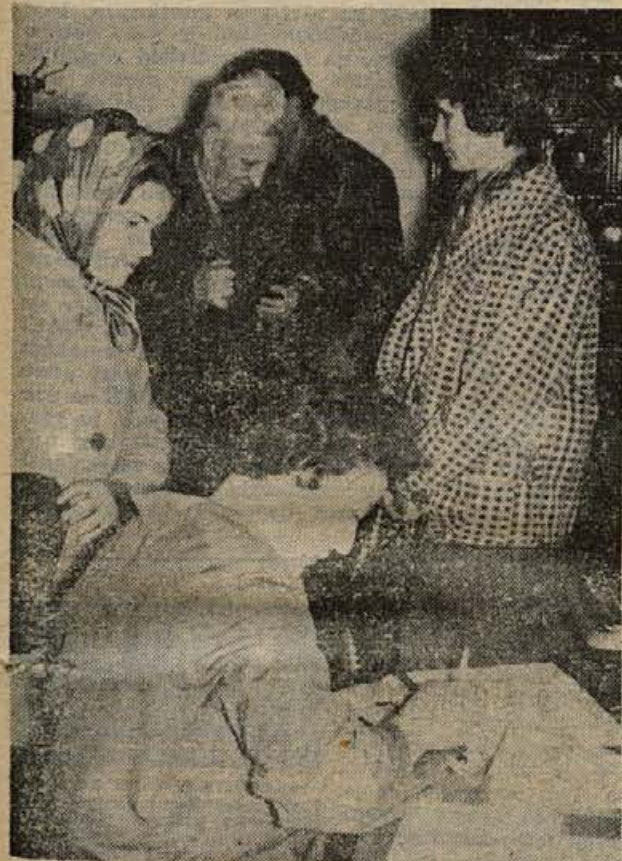
...res pa je,
da Vam poštar
VSAK ČETRTEK
prinese na dom
DOLENJSKI LIST

Začenjamo z novo akcijo zbiranja naročnikov za naš pokrajinski tednik, ki bo trajala od 20. novembra 1966 do 31. januarja 1967. Razen denarnih nagrad za vsakega novega naročnika smo pripravili za 8 zmagovalcev letošnje akcije še posebna darila:

MOPED, 2 KOLESI IN 5 DENARNIH NAGRAD

Pridobite nam tudi Vi vsaj enega naročnika!

V vsako hišo: DOLENJSKI LIST!

Vsakdanji prizor iz novomeškega matičnega urada: naenkrat po pet, šest, deset strank, ki bi rade osebne izkaznice. Prihajajo ljudje vseh vrst, poklicev in starosti, da imajo uslužbenke in uslužbenci dela čez glavo. Podobno je v vseh matičnih uradih v občini od 15. septembra sem, ko se je pričela procedura za osebne... Več o tem berite na 12. strani današnje številke.

Skupnosti morajo pravočasno zaživeti!

Novi zakon o financiranju vzgoje in izobraževanja bo sprejet najbrž šele v prvi polovici decembra, vse potrebno za prehod na novi način financiranja pa je treba pripraviti takoj — Obsežne in neodložljive naloge v zvezi s sklicem ustanovnih skupščin in z izvolitvijo organov bodočih skupščin

Predlog zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja je v razpravi na skupščini. Verjetno bo razprava trajala tja do srede decembra, ko bo zakon, če bo šlo vse po sreči, sprejet. Izobraževalne skupnosti, ki jih formira novi zakon, pa morajo

zaživeti že v decembru-letos. Izobraževalna skupnost je prav gotovo skupnost, ki združuje interese občanov, ki so osnovni plačniki, zainteresirani delovnih organizacij in izobraževalnih zavodov. Vsi naštetih morajo že zdaj razmišljati o tem, kako formirati z zakonom predvidene organe skupnosti in kdo naj bo v teh organih. Podčrtali smo že, da morajo izobraževalne skupnosti s svojimi organi zaživeti že v decembru letos. Časa je na voljo zelo malo, vrhu vsega pa zakon še ni sprejet.

Danes seja glavnega odbora SZDL Slovenije

Glavni odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije sklicuje danes 3. razširjeno sejo, ki se je bodo udeležili tudi predstavniki občinskih odborov SZDL. Na seji bodo obravnavali naloge Socialistične zveze v pripravah na skupščinske volitve in razpravljali o statutu SZDL Slovenije.

Čeprav zakona še ni, je treba takoj začeti s pripravami. Izobraževalni zavodi imajo ob obilici dela, ki nas čaka ob prehodu na novi način financiranja, še posebno nalogo: ob prehodu na novi sistem financiranja morajo

(Nadaljevanje na 5. str.)

Fotografija tedna

MARTINOV PIKNIK! Takole je bilo minulo nedeljo marsikje po Dolenjskem. Eni ob goski, drugi ob puranu, naši prijatelji v Vrbovcih pri Sentjerneju pa kar ob prašičku (Foto: Polde Miklič, film EFKE 20, 1/60, 5,6). Več na 5. strani!

Posebna izdaja „Pustnih novic“!

Nikar ne zamudite izredne številke »PUSTNIH NOVIC«, ki bo izšla jutri ali v soboto v Krškem! VZROK: oglejte si vsebino prve strani posebne izdaje! Turistično društvo v Krškem vas hkrati vabi na **PUSTNO PRIREDITEV** v soboto, 19. novembra 1966, ob 19. uri v prostorih hotela SREMIČ na Vidmu. Maske zažene, za najlepše in najduhovitejše so pripravljene posebne nagrade!

Vlak iztiril pri Veliki Loki

13. novembra ob 14.55 je pri krotulci pred železniško postajo v Veliki Loki iztiril osebni vlak, ki je vozil iz Ljubljane v Karlovec. Strokovna komisija, ki si je neresno ogledala, meni, da je kolo službenega vagona udarilo ob odmično tračnico in zapeljalo na sosednji tir. Iztirili so trije vagoni, poškodovali pa so štirje vagoni in ter v dolžini več kot 100 m. Skode je za več milijonov Sdin. Promet na tem delu proge je bil v nedeljo ukinjen, tako da so morali potniki do ponedeljka, 14. novembra zjutraj med potovanjem prestopati.

VREME

VREME od 17. do 27.

Okrog 17. novembra padavine s snegom do nižin, nato nekako do 21. novembra suho in hladno. od 22. novembra dalje nestalno s pogostnimi padavinami in topleje. Včasih sneg še do nižin, zlasti okrog 27. novembra.

Dr. V. M.

Potrjena zmaga

Na sobotnem pregledu magnetoskopskega posnetka oddaje »Tekmujte z nami«, ki je bila 6. novembra, je komisija na pritožbi Novega mesta in Celja ugodila obema mestoma. Rezultat tekmovalstva se je tako spreminil v 43:31 v korist Novega mesta. Uradno sporočilo komisije objavljamo na 12. str.

Katoliška cerkev v težavah

Papež Pavel VI. je jokal. S tresočim se glasom je potožil: »V dušah mnogih duhovnikov se je razil val dvomov, brezizhodnosti in nemira. V tej nevarni, morda celo odločilni uri za vero našega božjega ljudstva se nekateri upirajo vsemu novemu, medtem ko drugi načenjajo temelje vere in se pri tem sklicujejo na koncil, kot da bi le ta s svojim ugledom kril sleherno samovoljno novotarijo...«

Nemir se je spremenil v vihar

Potem je svetemu očetu odpovedal glas in 900 duhovnikov, ki so prišli iz vse Italije v Rim, je videlo papeževe solze žalosti.

Duh nemira, ki izvira iz vatikanskega koncila, se je po

Domicil Kozjanskemu odredu

V petek, 11. novembra, so se na Planini pri Spanu zbrali predstavniki zveze združenih borcev iz občine Smarje, Sentjur, Laško, Sevnica, Krško in Brežice. Dogovorili so se, da bodo vse občine nudile domicil Kozjanskemu odredu, svečana razglasitev tega pa bo za dan borca prihodnje leto v brežički občini, kjer je vsakoletno tradicionalno medrepubliško srečanje prebivalcev obmejnih občin. Na posvetu so imenovali 18-članski odbor s komisijo za zbiranje zgodovinskega gradiva, gospodarsko komisijo in komisijo za stike z družbeno političnimi organizacijami. V skupnem odboru bodo sodelovali tudi nekdanji komandanti bataljona Kozjanskega odreda. V zanimivi razpravi je na posvetu sodeloval tudi narodni heroj tov. Luka, udeležil pa se ga je tudi tov. Štolfa iz Ljubljane.

Prej odpoved kot podpis

Dopolnilno pogodbo o plačevanju zdravstvenih storitev v letu 1966 je kot zadnji podpisal s socialnim zavarovanjem novomeški zdravstveni dom. Zanimivo je, da je bila pogodba podpisana osem dni zatem, ko se je izvršilni odbor v imenu skupščine komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev odločil novomeškemu zdravstvenemu domu pogodbo in odnose za leto 1966 odpovedati.

papeževih besedah spremenil v vihar. »Veliko vernikov je utrujenih, da bi bili katoliki. Nočejo več nobenega obveznega, dogmatičnega in klerikalnega krščanstva. In vedno več katoliških duhovnikov zastavlja presenetljiva vprašanja o smislu duhovništva.

Ne samo fanatiki za obnovo, tudi konservativci odklanjajo poslušnost in si razlagajo koncilске sklepe po svojih merilih. Dvomi in neposlušnost grozijo, da bodo razdrili tradicionalno disciplino rimskokatoliške cerkve:

— V Franciji razsaja galikanizem, ki teži po večji neodvisnosti francoskih katolikov od Rima;

— tudi v orientalskih državah narašča številno katoliških avtonomistov;

— v Ameriki si vedno bolj utrujejo položaj tišči škofi, ki skušajo papeža podrediti škofovskemu koncilu;

— na Nizozemskem je nastalo več katoliških skupin, katerih nazori mejijo že na odpadništvo;

— iz Nemčije poročajo o grobem kršenju liturgije in »kulta Marije«;

— v Italiji izstopa vedno več duhovnikov iz duhovniškega stanu;

— v vsej Evropi se pojavljajo nasprotniki proti liturgiji v nacionalnem jeziku;

— število kandidatov za duhovniški poklic je vedno manjše.

Okrožnica kardinala Ottavianija

Toda največja nevarnost prihaja po papeževem mnenju iz vrst vnetih teoloških reformatorjev. V njihovih pismih prevladujejo čestokrat samovoljna, negotovost in črnogledost. Zagovarjajo stalen koncil, ki naj bi vedno znova razpravljalo o že sprejetih in določenih načelih.

Najbolj »zmotne nauke« te

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

V Adis Abebi se je pretekli teden končalo četrto zasedanje šefov držav in vlad — članic organizacije afriške enotnosti (OAE). Toda od 38 afriških držav se je konference udeležila komaj tretjina. To je spodbudilo tanzanijskega predsednika Nyerereja k ugotovitvi, da to ni bila konferenca šefov držav in vlad, marveč le »zasedanje ministrskega sveta ob udeležbi nekaterih šefov držav«. »Afrika — je dejal Nyerere — je sredi zmešnjav. Francija in Velika Britanija imata več oblasti v organizaciji afriške enotnosti kot vsa Afrika skupaj.«

Sicer pa tudi sami rezultati konference niso taki, ki bi vzbujali kaj prida upov za prihodnost te organizacije. Sestanek se je začel in končal v znamenju spora med Gano in Gvinejo, ki je dala zatočišče pregnanemu ganskemu predsedniku Nkrumahu. Neposreden povod za to pa je aretacija gvinejske delegacije na ganskem letališču, kjer je letalo, s katerim je gvinejska delegacija potovala v Adis Abebo, pristalo v Gani, čeprav to ni v njegovem voznem redu. Delegacija so aretirali, njene člane v zaporih mučili, naposled pa so jih na posredovanje organizacije afriške enotnosti izpustili.

To je bil pravzaprav pravi napad na OAE in na konferenco samo, ki pa je uspel le delno, saj konferenca ni razbil, četudi več držav ni poslalo svojih šefov na konferenco prav zaradi tega incidenta. OAE je ubrala pot posredovanja, in to uspešnega, kar je navsezadnje vendarle znamenje, da OAE v Afriki vendarle še nekaj pomeni. Mnogi namreč napovedujejo njen konec — od kot taki glasovi, pač ni težko ugotoviti. Take ocene in mnenja se porajajo prav tam, kjer si konca

OAE žele in katerim taka enotnost afriških držav preprečuje uresničitev njihovih načrtov. Toda diverzija je uspela v tem, da se je pozornost afriških držav zadržala ob njej in ob odnosih med Gano in Gvinejo, v senci pa so ostali tisti problemi, zaradi katerih naj bi se pravzaprav državniki sešli.

Ali je OAE res v krizi in če je, zakaj je v krizi? Nedvomno že sam sestanek v Adis Abebi kaže na razmere, v katerih je Afrika spriči vse močnejšega pritiska neokolonialističnih in imperialističnih sil. Gospodarski pritisk in vse močnejše

AFRIŠKI VRH

vmešavanje v notranje zadeve afriških držav, ki se naposled kažejo tudi v številnih državnih udarjih, ki smo jim bili priča zadnje čase, vse to, razumljivo, ne deluje v smeri krepitve OAE marveč nasprotno. In drugič je veliko kratkoročnih ciljev, kot je dejal Nyerere, ki si jih prizadevajo uresničiti mlade afriške države, in ki povzročajo seveda manjši napredek pri uresničevanju dolgoročnih ciljev afriške enotnosti.

Predsednik Kameruna Ahmadou Ahidjo je dopisniku »Dela« takole označil poglobitveno nalogo OAE: »Prva in poglobitvena naloga je okrepiti enotnost afriških držav in ji dati konkretno in praktično vsebino. Da bi to dosegli, je treba zgladiti in odstraniti nekatere nespornosti in konflikte med afriškimi deželami, ki so nastali v preteklosti. To pa zahteva od vseh afriških držav, da so strpne druga do druge ne glede na različnosti, ki obstajajo

med njimi.« Druga naloga pa je po njegovem mnenju osvoboditev vseh tistih dežel, ki še ječe pod kolonialnim jarmom, za kar pa je spet potrebna enotnost afriških dežel, da bi mogli glede tega uspeti. Treba je torej predvsem graditi mostove prek gospodarskega in kulturnega sodelovanja, upreti oči na medsebojne odnose, ker je le prek tega pot k enotnosti. Konec koncev je tudi obravnava odnosov med Gvinejo in Gano, čemur so ne po svoji volji posvetili na zadnji konferenci v Adis Abebi tolikšno pozornost, tudi prispevala — h graditvi enotnosti v Afriki.

Ta enotnost pa se utrjuje in tudi močno izpričuje v mednarodni areni. Na sedanjem zasedanju generalne skupščine OZN so prav na pobudo in ob enotni podpori vseh afriških in seveda tudi drugih držav sprejeli resolucije, ki zavezujejo svetovno organizacijo k akciji prav na afriškem kontinentu. Med najpomembnejšimi je prav gotovo sklep, da se Južnoafriški republik odzame mandat za upravo nad Jugozahodno Afriko. Naj je ta sklep še tako platoničen, ker mora OZN tudi najti sredstva, s katerimi bo prisilila Južnoafriško republiko k temu, da bo umaknila svoje čete iz te dežele, vendar izpričuje moč organizacije afriške enotnosti, ki v skupnih afriških zadevah nastopa enotno v svetovni organizaciji. Te ga pa vsekakor ne moremo šteti med znake krize OAE! Dosti bolj prav imajo potemtakem tisti, ki trdijo, da gre zdaj predvsem za preorientacijo OAE na urejanje medsebojnih odnosov, na graditev mostov sodelovanja med njimi samimi in predvsem za realnost pri uresničevanju dolgoročnih ciljev prav prek doseganja kratkoročnih.

ologov pa je našel 75-letni kurijski kardinal Alfredo Ottaviani v svoji okrožnici za predsednika katoliške škofovske konference. Ottaviani, ki samega sebe imenuje »psa čuvaja cerkve za vprašanja doktrine in morale«, je v omenjeni okrožnici zahteval od škofovskih konferenc, naj do božiča zavzamejo stališče glede »desetih doktrinarnih vprašanj«.

Višji pastirji naj med drugim poročajo, ali so v njihovih škofijah duhovniki ali laiki, ki

— skušajo ugled papeža in škofov vključiti v področje svobodnega izražanja mnenj; — imajo napačno mnenje o morali in odgovornosti zakonskega življenja; — štejejo Kristusa za navadnega človeka in v dogmi brezmadežnega spočetja, v čudežih in v vstajenju videjo nekaj, kar je mogoče znanstveno pojasniti; — oporekajo zgodovinsko vrednost biblijskih tekstov in — se namesto »absolutni resnici« klanjajo zgodovinskemu relativizmu.

Iz Ottavianijevega pisma diha po mnenju rimskih teologov stari, avtoritativni duh zdaj že preimenovanega svetega oficija, kar je tej okrožnici prineslo ime »vprašalna pola inkvizicije«. Toda papež je odobril vprašalno polo. Tudi sam meni, da je treba konec koncev omejiti »več ali manj legitimne spekulacije« teologov. Vsa znamenja kažejo torej, da se je katoliška cerkev znašla v precejšnji krizi.

(Po Spieglu)

KRATKE Z RAZNIH STRANI

● **RAZPLET BONSKKE KRIZE** — Poslanci zahodnonemške krščansko-demokratske stranke (CDU/CSU) so izvolili za svojega kandidata na kanclerski položaj ministrskega predsednika pokrajine Baden-Württemberg Kiesingerja. Le-ta je dobil 137 glasov, njegova protikandidata Schröder in Barzel pa 81 oziroma 26 glasov. Zdj se Kiesinger pogovarja s predstavniki drugih političnih strank o sestavi nove zahodnonemške vlade.

● **AMERISKA OFENZIVA V VIETNAMU** — Enote ameriških sil v Južnem Vietnamu so skušale zajeti štab narodnoosvobodilne vojske, ki se po njihovem mnenju nahaja nekje ob kambaški meji. Na to področje so navahili z velikimi silami — toda štaba niso našli. Po svetu pa je čedalje huji odpor proti tej vojni. Znanstveniki, umetniki in politiki 73 držav so v tork objavili v vsem svetu časopisju poziv k miru v Vietnamu, v katerem zahtevajo takojšnjo ustavitev bombardiranja Severnega Vietnama, umik ameriških čet iz Južnega Vietnama in priznanje narodnoosvobodilne trojne Južnega Vietnama, kot enakopravne partnerja na pogajanjih o miru v tej deželi. Med podpisniki te spomenice je tudi enajst jugoslovanov.

● **FRANČOSKA »AMNEŠTIJA«** — Španski diktator Franco je pretekli teden objavil »amneštijo« vseh udeležencev državljanske vojne. Po mnenju svetovnega tiska pa bi bilo za »amneštiranje« bolje, da ostanejo, kjer so, ker dekret ni povsem jasen. Nagibajo se k mnenju, da gre predvsem za Francovo taktiko, s katero naj bi preočil svet, da vlada v Španiji »politična svoboda« in s čimer bi rad odprl pot k tesnejšemu sodelovanju z evropsko gospodarsko skupnostjo, hkrati pa odbil ostrin čedalje huji opoziciji v sami Španiji.

● **TRIURNI NAPAD IZRAELA NA JORDANJO** — V nedeljo so enote izraelske vojske napadle Jordanijo. Razvila se je bitka, ki je trajala tri ure. Izraelski predstavnik v OZN je napad označil kot povračilno akcijo za to, ker so Jordanci baje nastavili na izraelskem ozemlju mino, ki je eksplozirala, ko je nanjo zapeljal kamion.

● **AMERISKI VESOLJSKI POSKUS** — V ZDA so poslali v vesolje »Gemini 12« z dvema vesoljčema. Fotografirala sta sončni mrk in opravila še nekatere druge naloge.

● **V ALBANIJU NIC NOVEGA** — V Tirani se je končal peti kongres albanske partije dela. V partijsko vodstvo se izvli vse tiste, ki so bili v njem že dosele.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

■ **NOVI ORGANI CENTRALNIH KOMITEJEV**. — Vsi centralni komiteji ZK republik in pokrajin imajo že novo organizacijsko strukturo, nove organe, kot so predsedstva, izvršni komiteji in komisije. To so, kot pravimo, nova žarišča revolucionarne misli in aktivnosti. Nova organizacija centralnega komiteja naj postane, kot so rekli na plenumu CK ZK Makedonije, središče dialoga, razprava, ki bo izžarevalo nove ideje in nove pobude na vso organizacijo Zveze komunistov. Tako organizacija centralnega komiteja naj omogoči cirkulacijo pobud, kritike, predlogov od članstva do vodstev in narobe.

Na plenumu CK ZK Crne gore so poleg tega analizirali dosedanje delo izvršnega komiteja. Ugotovili so, da je bilo delo po VIII. kongresu ZKJ in IV. plenumu CK ZKJ zadovoljivo, a da nekaterih nalog izvršni komite ni izpolnil. Ponekod v gospodarstvu je še zmeraj močna predreformna miselnost. Plenum CK ZK Bosne in Hercegovine je z zadovoljstvom ugotavljal, da sta v novih organih, izvršnem komiteju in predsedstvu, samo po dva člana dosedanjega izvršnega komiteja. V tem vidijo potrditev načel pravilne kadrovske politike.

Na plenumu pokrajinskega komiteja ZK Vojvodine so imeli na dnevnem redu tudi razpravo o političnih problemih in kombinatu Nafta-gas. Na začetku dela plenuma so črtali to točko z obrazložitvijo, da bi po isti logiki danes ali jutri morali razpravljati o kakem drugem podejtu in tako bi se komiteja spremenil v organ, ki bi obravnaval samo probleme podjetij.

■ **NE SAMO V VODSTVIH**. Na sejah kontrolne komisije ZKJ so razpravljali o novi vlogi kontrolnih komisij. Obenem so ugotavljali, da se je politika ZK oblikovala dosti preveč samo v vodstvih. Posebej se mora politika ZK določati v splošnih partijskih razpravah.

■ **KOMISIJE CK ZKS ZACELE DELATI**. Prejšnji teden so se sešle vse komisije CK ZK Slovenije. Na prvih sejal so se dogovarjale predvsem o oblikah in metodah svojega dela. Povsod so ugotavljali, da bodo morale biti komisije CK ZK Slovenije. Na prvih sejah so se dogovarjale predvsem o oblikah in metodah svojega dela. Povsod so ugotavljali, da bodo morale biti komisije čim bolj povezane s terenom in ne zaprte v kabine. Svoje delo bodo opirale tudi na znanstveno raziskovalno delo.

PLENUMI CK ZK REPUBLIK

■ **V ČEM ZAOSTAJA ZKJ?** Na seji komisije CK ZKJ za reorganizacijo in razvoj ZKJ so poskušali odgovoriti na vprašanje, v čem zaostaja ZKJ. Menili so, da ZKJ ne zaostaja na programskem področju, temveč v akcijski sposobnosti, da bi izpolnjevala programske naloge. V tej smeri bo treba iskati vzroke in seveda tudi rešitve.

■ **SKUPščINA STALNE KONFERENCE MEST V MOSTARJU**. Precejšnjo pozornost so posvetili razvoju hitrejših in doslednejših odnosov tudi v komunalnem gospodarstvu, kajti sicer rast mest ne bo skladna in smotrna. Govorili so tudi o vlogi krajevnih skupnosti. Edvard Kardelj, ki je tudi sodeloval v razpravi, je med drugim rekel, da ni mogoče ustvariti idealnih krajevnih skupnosti čez noč, temveč je treba računati s tem, kar imamo.

■ **POSLOVNIK ZVEZNE SKUPščINE**. V osnutku poslovnika zvezne skupščine, ki bo

predmet razprave na enem prihodnjih zasedanj zvezne skupščine, je predvidena tudi uvedba stimulativnega prevajanja. To se pravi, da bo vsak poslanec lahko govoril v svojem jeziku, medtem ko bodo drugi poslanci poslušali njegov govor v prevodu svojega jezika.

■ **100 LET JAZU**. Slovesnosti ob 100-letnici Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu se je udeležil tudi pokrovitelj proslave tovariš Tito. V pozdravnem govoru je posebej poudaril pomen JAZU in njeno odgovornost za razvoj bratstva in enotnosti med jugoslovanskimi narodi. Tovariš Tito je poudaril tudi to, da JAZU lahko veliko stori za razvoj naše dežele.

■ **DANES PLENUM GLAVNEGA ODBORA SZDL SLOVENIJE**. Na plenumu GO SZDL, ki se je začel danes, obravnavajo nekatera vprašanja glede uveljavljanja skupščinskega sistema in o pripravah na spomladanske volitve. O tem je pred dnevi razpravljal tudi izvršni odbor GO SZDL Slovenije.

■ **IVO JANZEKOVIČ** — NOVI PREDSEDNIK republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Doslej je bil podpredsednik tega foruma. Dosedanji predsednik Franc Popit je prevzel dolžnost sekretarja izvršnega komiteja CK ZKS.

■ **PROSVETNOKULTURNI ZBOR O KULTURI**. Prosvetnokulturni zbor republiške skupščine je na svoji zadnji seji poudaril nujnost, da razne kulturne veje čimprej samoupravno zažive. V razpravi je zbor ugotavljal, da prenekaterim kulturnim dejavnostim manjka dolgoročnejsa programska politika, medtem ko so preveč zaposlene z vprašanji financiranja.

Pomaga naj širša družbena skupnost!

Občina Krško ima 1161 ha vinogradov, ki so v glavnem ostareli in slabo rodijo. Pridelovalni stroški so iz leta v leto večji, dohodki zasebnih vinogradnikov pa vse manjši. Letošnji pridelek je bil izredno slab. Računajo, da so kmetovalci v povprečju pridelali komaj 10 hl vina na hektar, kar je izredno malo. Celoletni trud bi dal na hektaru vinograda tako le 300 tisoč S-din vrednosti pridelka, če računamo vino po 300 S-din liter. Letošnji pridelek je dal zelo malo tržnih presežkov, ker porabi jo kmetovalci precej pijače tudi zase. Zato letos cvete špekulacija z barvanjem in sladkanjem vina, kar onemo-

vo, nekaj pa bi ga posodile tudi splošne kreditne banke. Le tako bi lahko že v letošnji jeseni začeli obnavljati vinograde, saj ima AGROKOMBINAT na voljo 80.000 sadik, njegova strokovna komisija pa bi vsakemu posameznemu vinogradniku svetovala in določila sistem obnove ter izbor sort. Le na ta način bi se premaknili od brezplodnega razpravljanja k uresničevanju tega velikega dela, katerega koristi bi se pokazale že v bližnji prihodnosti.

Ker zajema krško področje 80 odst. pridelave cvička, obstaja resno gospodarsko vprašanje, kako je z obnovo vinogradov. AGROKOMBINAT Krško je že opozoril občinsko skupščino in njen svet za kmetijstvo in gozdarstvo, da ne kaže odlašati z obnovo. Če bi kmetovalci pridelali vsaj 50 hl vina na hektar, kar je pri sodobni obdelavi razmeroma lahko doseči, bi znašala vrednost pridelka okoli 1.750.000 S-din. Če bi od tega pridelka odšteli potrebe kmetov, ki še vedno ostali 2 tretjini pridelka za prodajo, kar bi dalo kmetom skoraj milijon dinarjev dohodka na 1 hektar. Večji pridelek bi pomenil nižjo prodajno ceno, večjo potrošnjo, povečal bi se tudi občinski dohodek, ki ima svoje vire v trgovini in gostinstvu.

Da obnova vinogradov ni samo stvar zasebnih kmetov in AGROKOMBINATA, ni treba posebej govoriti, saj gre za dohodek širše družbene skupnosti. Z večjim dohodkom bi vinogradniki lažje mehanizirali svoje delo, mladina bi raje ostajala doma in ne bi odhajala v druge poklice, ko v kmetijstvu že primanjkuje delavcev.

AGROKOMBINAT predlaga, naj bi obnova zajela vsaj 30 do 50 hektarov vinogradov na leto. Pozivamo nekmetijske gospodarske organizacije, da bi to akcijo podprile in oročile za te potrebe v letošnjem letu vsaj 15 milijonov S-din, občinska skupščina pa naj bi dala vsaj 5 milijonov iz sredstev rezervnega sklada gospodarskih organizacij. V prihodnjih letih naj bi šla iz tega sklada vsaj tretjina denarja za obno-

Inšpektorji, kje ste?

Gnojnica, ki se steka iz neurejenih gnojšč nekaterih škočjanskih svinjerejev v Raduljo, je postala trn v peti večini prebivalstva. Menijo namreč, da gnojnica ne zasmerja le okolice, temveč tudi vodo, ki jo mnogi pijejo. Očitno je, da rejci prašičev svoje okolice niso predpisno uredili, zato se nekaterim škočjanom čudno zdi, da za vse to sanitarna inspekcija še ni slišala. Menijo tudi, da bi bilo treba preprečiti smrad poleti, ker zelo moti pouk v bližnji šoli.

Ribničani se vračajo iz Zahodne Nemčije

Kot vse kaže, je začela gospodarska ekspanzija v Zahodni Nemčiji upadati. Zaradi pomanjkanja dela je bilo odpuščenih že več naših delavcev. Kot pripovedujejo tisti, ki so se vrnili, je v prihodnjem mesecu pričakovati še večje odpuste.

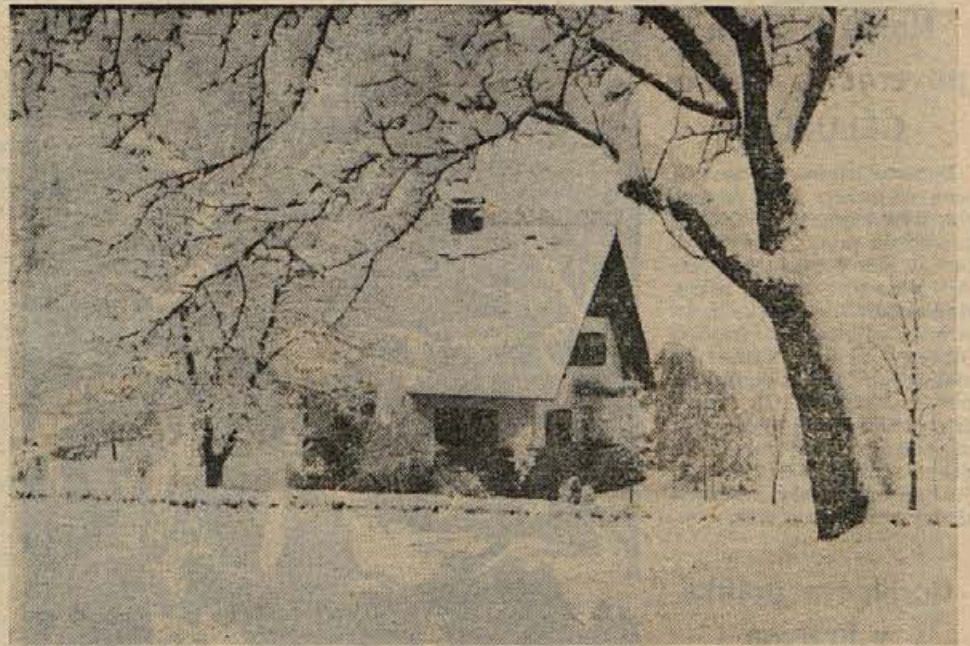
Med v tujini zaposlenimi delavci iz ribniške občine je vsaj dve tretjini kmetov. Večina teh se bo lahko, če zmanjka dela na tujem, doma posvetila kmetijstvu. Nekateri se bodo lahko ukvarjali s suhorobarstvom in zdomarstvom. Nekateri naši »Nemci« pa si bodo poiskali zaslužek v Avstriji ali drugod.

BREŽICE: zaradi snega manj prašičev na sejmu

Dež in sneg sta ovirala rejce, da so na brežiški sejmu v soboto, 12. novembra, pripeljali le 450 prašičev. Kupcem, ki jih je bilo kljub slabemu vremenu precej, je bilo na voljo 420 prašičev, starih do treh mesecev, in 30 prašičev, starih več kot tri mesece. Prvih so rejci prodali 405 po 950 do 1000 S din za kilogram žive teže, drugih pa 66 po 680 S din.

Na sejmišču v Novem mestu

14. novembra so pripeljali kmetovalci na novomeški sejmu 776 pujskov, prodali pa so jih 735. Kupcev in izbirce je bilo dovolj, zato se cene niso dosti spremenile od zadnjega sejma. Za manjše prašičke so zahtevali 13.000 do 19.000 din, za večje pa 20.000 do 34.000 S dinarjev.

CESTARSKA KOCA NA GORJANCIH V PRVEM SNEGU. V soboto je po vsej Dolenjski padel prvi sneg. Po Kočevskem in Gorjancih ga je bilo kar 15 cm (Foto: Polde Grahek, tretje mesto za fotografijo tedna, ORWO NP 18, 5,6 1/25).

Od 1. januarja: nedeljske vozovnice na železnici od petka do ponedeljka

DELO poroča po informacijah iz skupnosti jugoslovanskih železnic, da bodo 1. januarja 1967 povratne vozovnice z običajnim popustom v vsej Jugoslaviji v veljavi že od petka popoldne, medtem ko bo skrajni rok za povratek s temi kartami tako kot doslej v ponedeljek popoldne.

Nova številka »Naše vezi«

Te dni je izšla nova številka »Naše vezi«, glasila delovnega kolektiva Inlesa iz Ribnice. Na 16 straneh prinaša mnogo prispevkov, med njimi sestavek o skrbi za obrat v Sodražici, o lastni prodajni mreži v podjetju, o planiranju za 1967 itd. Daljši sestavek govori o delu samoupravnih organov. Koristno informativno glasilo kolektiva bodo člani z zanimanjem prebirali.

Industrija zahteva strokovnjake

Okrog dve tretjini delovnih mest v slovenskih podjetjih, za katera se zahteva visoka šolska izobrazba, zasedajo sedaj ljudje z osnovno, nižjo ali srednjo šolo, le 17 odst. vodilnih kadrov v industriji ima višjo ali visoko šolo. Glede kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev je Slovenija veliko na boljšem kot druge naše republike. Toda v industrijskih podjetjih v Sloveniji dela sorazmerno naj-

manj oseb z višjo ali visoko izobrazbo — komaj 1,46 odst. zaposlenih. Ta številka je za Jugoslavijo 2,29 odst., v Makedoniji znaša 2,41 odst., na Hrvaškem 2,29 odst., v Bosni in Hercegovini 1,86 odst. V podkrepitev nevdružnega stanja sedanje strokovne strukture v gospodarstvu Slovenije je treba dodati še nekaj števil. Dve tretjini oseb v tehničnih službah ima samo osnovno ali nižjo strokovno izobrazbo. Skoraj polovico delovnih mest, za katera so potrebni tehniki, zavzemajo kvalificirani delavci.

Izbire tukaj ni — s tem vsi soglašajo — kajti intelektualizacija dela je mednarodni proces. In širša Dolenjska? Na žalost tudi pri tem ni izjema! V marsikaterem podjetju je pri nas položaj še slabši, kot je v slovenskem povprečju.

Prva naročila že decembra

OPEKARNA ZALOG bo že v decembru sprejemala naročila za opeko, ki jo bo proizvedla v prihodnjem letu, kupci pa jo bodo lahko dobili že marca. Prihodnje leto bo opekarna povečala proizvodnjo za okoli 20 odstotkov, za toliko, kolikor je letošnja proizvodnja večja od lanske. Se nadalje bodo izdelovali zidake in votlake. Od vremena v prihodnjem letu opekarna ne bo več odvisna, ker si je letos uredila umetno sušilnico. Umetno bodo posušili polovico proizvodnje, zlasti votlake. Letošnje zaloge so izčrpane, manjše količine zidakov in votlakov pa lahko iskalcem še kupijo v Zalogu.

Tehnični direktor Zelezarne Jesenice je tehnik, čeprav dela v Zelezarni nad sedemdeset inženirjev in tudi nekaj direktorjev metalurgije. Toda Jesenice niso nikakršna izjema, skoraj dve tretjini strokovnjakov z višjo ali visoko izobrazbo je podrejenih tehničnim vodjem, ki imajo manjšo strokovno izobrazbo od njih.

Kmalu bosta povezana oba bregova Save

Gradbeno podjetje PIONIR iz Novega mesta je naredilo vsa potrebna dela, da bo prihodnji teden lahko začelo na novem mostu preko Save polegati betonsko cestišče. Dela napredujejo po načrtu, saj tudi narasla Sava graditeljem ne nagaža. Most v letošnjem letu še ne bo uporaben, namenu ga bodo zročili prihodnje leto.

Seminar za trgovce in gospodarstvenike

Na priporočilo katedre za novinarstvo pri visoki šoli za politične vede in republiškega sekretariata za informacijsko delo so v Ljubljani pripravili program seminarja za zunanjetrgovinske delavce in program seminarja za strokovne kadre v gospodarskih organizacijah. Seminarja bosta v treh delih: za trgovce se bo prvi del seminarja pričel 21. novembra, za gospodarstvenike pa 24. novembra. Razpis za vpis v seminarja je bil objavljen 4. novembra v DELU. Prijave naj delovne organizacije pošljejo visoki šoli za politične vede v Ljubljani, Titova c. 102 — seminarju za aktualne probleme socializma.

Letošnja obvezna ponovna izvolitev direktorjev stanja ni spremenila. Od novoizvoljenih direktorjev jih ima komaj četrtnina diplomov višje ali visoke šole. V Jugoslaviji je ta odstotek 46, v Srbiji 47, na Hrvaškem 54, v Makedoniji 66, v Črni Gori 75.

Šolarji dobili milijon za železnico

Učenci žužemberske osnovne šole so med najbolj marljivimi nabiralcji zdravilnih želešč. Letos so zaslužili že več kot milijon S din. Razen želešč so nabrali tudi želod in divji kostanj, ki ga lovci nastavljajo divjim prašičem in jih tako zadržijo, da ne omastijo po suhokranjskih poljih.

»PODGORJE« že obnavljajo

V soboto, 8. novembra, je zvezni poslanec Ludvik Golob v spremstvu predsednika ObSS Novo mesto Ludvika Kebeba obiskal mizarstvo »Podgorje« v Sentjerneju. Proizvodne prostore je pred nedavnim upeljal požar. Zvezni poslanec Ludvik Golob je pohvalil prizadevni kolektiv, ki je v zelo kratkem času po požaru zasčutil pogorelo stavbo z novo streho ter se na vse kriplje trudil, da bi lahko čimprej začel delati. Na stavbo Golob in Kebeba obiskala se ISKRO v Sentjerneju, kjer sta se zanimala za probleme tega kolektiva.

Kmetijski nasveti

Zahteve sadnih rastlin

Ker sadno drevje lahko sadimo od oktobra do marca, naj v današnjem sestavku spregovorimo nekaj besed o zahtevah sadnih rastlin v prihodnjih dveh pa o izboru sort in o sajenju sadik.

Sadjar mora upoštevati zahteve različnih sadnih plemen, če hoče imeti uspeh pri svojem delu. Sadovnjak je trajna kultura, ki je ni mogoče kar tako zamenjati, če ugotovimo, da smo slabo izbrali.

JABLANAM SO POGODU hladnejše lege, globoka in ne preveč vlažna tla; hruške zahtevajo toplejšo lege in manj vlažna tla kot jabolane; slive se dobro počutijo na sončnih in odprtih legah; breskve in marelice spremljajo vinsko trto, medtem ko ima češnja rada apnena tla, oreh pa celo skalovita, če se le dobro ukorenini. Tudi naravno rastje nam lahko pove, kakšno sadje bo dobro uspevalo. Če dobro raste bukev in hrast, bi se tam obneslo pečeno sadje; kjer raste ta rašeljika in šipek, bi bilo dobro za češnje; kjer dobro uspeva leska, tam bo tudi oreh itd. Razen tega je potrebno upoštevati zunanjo toploto, saj so breskve, marelice in orehi zelo občutljivi za spomladansko pozebo.

Na osnovi teh zahtev so sadjarski strokovnjaki že pred dobrim desetletjem razporedili ali rajonizirali sadna plemena po vsej Sloveniji. Na področju Dolenjske naj bi v severniškem okolišju sestavljala jabolana tri četrtnine vseh sadovnjakov, v sentjernejskem dve tretjini, v leskovškem skoraj polovico, v brežiškem tretjino, v ribniškem pa skoraj vse sadovnjake. Hruške imajo dobre naravne pogoje na leskovškem, bizeljskem in milrenskem področju, slive in češnje ter lupinasto sadje v Beli krajini, breskve v okolici Leskovca in marelice na brežiškem področju.

V vseh teh krajih izbiramo za sadovnjake višje, bolj južne lege, valovito gričevje ter se izogibljemo zaprtih dolin in krajev ob rekah, kjer je nevarnost slane mnogo večja. Tudi megla ni vseh sadnim rastlinam. Z nasadje ne smemo v preveč strme lege, ker nam strmina ovira delo, voda pa odnaša dragoceno zemljo. Pri izbiri lege odločajo tudi vetrovi, zato moramo iskati zavetje. Vnaprej je treba vedeti, ali bomo sadovnjake obdelovali ali bodo rasli v travi, ali pa bomo uporabljali zeleno gnojenje ali mulčenje, ki se je v svetu zelo uveljavilo.

Ker pri obnovi nasadov mislimo predvsem na pridobitno sadjarstvo, igra pri izboru sadnih sort in plemen veliko vlogo tudi tržišče, kamor bomo sadje prodajali. Na to morajo misliti predvsem bolj oddaljeni sadjarji. In kar je posebno pomembno: okus potrošnikov se je toliko izostril, da bo imel uspeh predvsem tisti, kdor ne bo zamenjal izbora dobrih sort, okusnih in prikupnih za oko.

O sortah prihodnjici!

KLOPOTEC

Narasla Sava povzročila škodo CELULOZI

Deževno vreme in narasla Sava sta pretekli teden povzročila tovarni papirja v Krškem precejšnjo škodo. Tovarna sicer ni bila poplavljen, vendar je narasla Sava z naplavinami zamašila črpalke in cevoode, po katerih se tovarna oskrbuje z vodo. Obrati so stali tri dni, kar je povzročilo milijonsko škodo. Ta čas pa delavci niso držali križem rok, naredili so nekaj remontnih del na strojih in napravah, ki jih ni mogoče redno vzdrževati, ko proizvodnja teče.

Gorjupova grafika v Krškem

V galeriji v Krškem bodo v počastitev dneva republike v petek, 25. novembra popoldne, odprli razstavo Gorjupove grafike. Jože Gorjup je bil kostanjeviški slikar in njegova dela bodo zdaj predstavili krškemu občinstvu. Uvodno besedo o avtorju bo imel ravnatelj osnovne šole v Kostanjevici Lado Smrekar.

Gorjupova grafika bo razstavljena do 10. decembra. Tedaj bo v galeriji otvoritev republiške fotografske razstave.

Prebivalce Novega mesta, okolice in drugih krajev v ljudno vabi Dolenjska galerija na razstavo partizanske grafike akad. slikarja Franceta Miheliča, ki so jo odprli pred letošnjim občinskim praznikom Novega mesta. Razstava bo odprta do 25. novembra. Solam priporočamo organiziran obisk — Na sliki: FRANCE MIHELIČ: KOLONA V SNEGU.

Nekaj besed o vozačih, šolski kuhinji in šolskem varstvu v Brežicah

Občinska skupščina Brežice bo plačala malico za 66 otrok — Za šolsko varstvo v Brežicah še ni poskrbljeno — Zaradi alkoholizma, zaposlenosti staršev, zaradi razdrtih ognjišč, odhajajo v tujino in boleznih v družinah bi bilo potrebno varstvo za 300 otrok

Jesen je in otroški živčav ne povzroča skrbi zgolj staršem, marveč tudi vzgojiteljem in učiteljem. Naša osnovna šola bratov Ribarjev v Brežicah je največja v brežiški občini, saj razsežni šolski okoliš sega celo 9 km daleč. Taka razsežnost pa velja samo za učence od 5. razreda dalje, ki prihajajo na centralno šolo s podružnic Čatež, Mrzla vas in Skopice. Za učence, ki stanujejo nad 4 km od šole, je preskrbljen brezplačen prevoz. To je torej urejeno, vendar s stanjem nismo zadovoljni. Naj osvetlim še, zakaj ne:

Otrok mora do postaje, kamor bo prišel avtobus ponj. Tja mora vsak delavnik, v vseh letnih časih, po soncu in megli, dežju in vetru, po toplem in hladnem vremenu. Na postajah ni poslopja, kaj šele ogrevanega prostora, in kadar je dež ali sneg, ki šiba mladi obrazek, veter, ki neusmiljeno poišče pot do šibkih teles, še zlasti če je obleka neprimerna, je otrok, ko se pripelje v šolo, potreben, da bi se preoblekel in se na toplem odpočil. Potem bi bil sposoben slediti pouku in verjetno bi tudi snov lažje dojemal. V velikem odmoru bi moral dobiti izdatno malico, ki bi morala vsebovati zraven kruha še dosti beljakovin in vitaminov. To so otroci, ki grede od doma ob 6. uri zjutraj, vračajo pa se okrog 15. ure.

Na šoli deluje šolska kuhinja. Za letos je objavljeno, da bo za 66 otrok plačala malico Obs Brežice. Teh 66 otrok bomo izbrali izmed tisočglave množice, in sicer najpotrebnejše med potrebnimi. Ostalo bo še veliko otrok, ki jim brezplačne malice ne bomo mogli dati, čeprav so potrebni, ker pač ni sredstev. Malico plačuje okrog 700 otrok, in to po 25 S din na dan. Drugo vprašanje so kosila. Tudi ta pripravljata šolska kuhinja. Kosilo jemlje okrog 70 otrok, toda v njihovem seznamu pogrešamo tistih najpotrebnejših, ki za kosilo nimajo 200 S din, bodisi da doma denarja ni ali pa starši zanje nimajo razumevanja. Potrebni je dosti in v zelo neenakopravnem položaju so nasproti svojim boljše oskrbovanim tovarišem. Kakšna škoda! V njihovo srce se bo že v rani mladosti vsadil občutek neenakosti, manjvrednosti in v času pubertete bodo razmišljali tudi o socialni krivici. Premalo razmišljamo o tem vsi skupaj, zlasti pa starši.

Se eno vprašanje nas muči, to je šolsko varstvo. Na vsaki konferenci se slišijo ista imena, isti problemi: alkoholizem, zaposlenost staršev, razdrta ognjišča, nezakonski otroci, inozemstvo, bolezni v družini in še in še. Kako čudovito bi bilo, če bi vse otroke teh družin zbrali v šolskem varstvu, jim priključili še vozače, da bi imeli urejeno življenje, urejeno hrano. Tako bi se tudi sami uredili.

Na šoli je okrog 300 otrok, ki bi jim varstvo bilo nujno potrebno in mi smo pri tem brez moči. Dokler imamo tri izmene pri pouku, ne smemo o varstvu niti sanjati. Načrti za dograditev pri naši šoli so že dve leti plačani, toda za realizacijo je potreben denar, tega pa komununa nima. V republiškem merilu smo na 56. mestu po procentu otrok, ki jih zaje-

ma otroško varstvo, kar zgovorno kaže, da situacija pri nas ni rožnata.

Mimogrede sem se spomnila, kako je lani ob neki priložnosti povedal znani profesor naslednje: »Kot delegacija smo bili sprejeti pri načelniku mesta, ki je večje od katerega koli mesta v Jugoslaviji. Ob tej priložnosti smo bili pogoščeni z belim hlebčkom kruha, dvema koščkoma salame, koščkom švicarskega sira in decilтром vina.« Primer navajam za primerjavo o trošenju sredstev iz reprezentančnih fondov gospodarskih in negospodarskih organizacij, ustanov ipd. pri nas. Prav gotovo bi v petih letih, če bi bili tudi pri nas tako skromni pokrili potrebe po otroškem varstvu, rešili vprašanje šolskih kuhinj v vsej Sloveniji in morda storili še kaj drugega v prid našega naraščanja.

Vse tiste, ki mi tega ne verjamejo, prosim, naj mi javno dokažejo, da nimam prav.

Mnogi prosvetarji mislimo tako, ker smo iz vrst, ki vsa leta od osvoboditve živijo brez reprezentančnih fondov. ANICA ROZIČ

Mladi ne zahtevajo preveč!

V vsej črnomaljski občini so se začeli sestajati mladinski aktivni — Razpravljajo o dosedanjem in bodočem delu — Hkrati so mladinske konference po aktivnih priprave na občinsko konferenco ZMS, ki bo predvidoma novembra

Doslej so se sestali že mladinski aktivni črnomaljske gimnazije, aktiv v Gribljah, na Sinjem vrhu, mladina semiške in črnomaljske osnovne šole, mladi proizvajalci iz tovarne BETI, ISKRE v Semiču, podjetja KOVINAR, strojne tovarne BELT ter aktiv v Petrovi vasi, medtem ko p. od drugih krajev konferen- ce še potekajo.

Mladina iz delovnih kolektivov je pretežno obravnavala proizvodne težave pri vpeljevanju v delo, dopriganje norm ter razvedrilo, ki ga pogrešajo. Precej je bilo govora tudi o spremembi mladincev in mla-

dink v Zvezo komunistov, kar ni nič čudnega ob dejstvu, da so v nekaterih podjetjih mladinske organizacije zelo številne (več kot 150 članov), pa so med njimi le redki komunisti.

Ko so načeli vprašanje sodelovanja z drugimi družbeno-političnimi organizacijami v kolektivih, so v večini primerov ugotovili, da sodelovanje obstaja zlasti v finančni pomoči, medtem ko je mladina največkrat osamljena ob razčiščevanju problemov s svojega področja.

V vaseh pa mladina pretežno dej razprav na sestankih aktivov posveča

vprašanjem zabavnega življenja in izobraževanja. V več krajih si želijo predavanj kmetijskih strokovnjakov, posebno praktičnih nasvetov za življenje, ki jih je v preteklosti vsaj tu in tam nudila delavska univerza preko ašole za življenje.

Glede takih želj in zahtev vaške mladine pa morajo, žal, predstavniki občinskega komiteja ZMS takoj pojasniti, da je malo upanja za organizacijo predavanj, ker nimajo niti toliko sredstev, da bi plačali predavatelje.

O vseh že povedanih težavah mladih ljudi s področja občine Črnomelj bodo obširneje spregovorili še na občinski mladinski konferenci v novembru. V načrtu je, da bi tedaj obravnavali predvsem vlogo in naloge mladinske organizacije, vse drugo bo drugotnega pomena.

V teku so konference SZDL

V novomeški občini so konference krajevnih organizacij Socialistične zveze v polnem teku. Preteklo nedeljo so se občani zbrali na konferencah v Kamenju, Hinjah in Šmihelu pri Zužemberku, v decembru pa bodo letne konference v vseh 51 krajevnih organizacijah.

V prihodnjih dneh bodo konference v naslednjih krajih:

18. novembra v Ločni	ob 18. uri
v Zameškem	ob 18. uri
23. novembra v Drganjih selih	ob 9. uri
na Dvoru	ob 8.30 uri
v Podhosti	ob 9. uri
na Otočcu	ob 7. uri
v Birčni vasi	ob 9. uri
v Prečni	ob 7. uri
24. novembra v Kandiji I	ob 19. uri
25. novembra v Bršlinu	ob 19. uri
27. novembra v Vrhpolju	ob 9. uri
v Beli cerkvi	ob 7. uri
2. decembra v Dol. Toplicah	ob 19. uri
3. decembra v Soteski	ob 18. uri
4. decembra v Skocjanu	ob 7.30 uri
10. decembra v Zužembergu	ob 19. uri

Dr. Slavko Špringer:

Dojenja ne moremo z ničimer nadomestiti

Otrok naj pije okoli 20 minut

Veliko mater se ukvarja z vprašanjem, koliko časa naj pusti otroka pri prsih. Priporočljivo je, naj pije dojenček pri prsih največ 20 minut. Večina otrok izprazni dojko že v 5 do 10 minutah, vendar nekateri pijejo bolj počasi, zato potrebujejo 15 do 20 minut. Več kot 20 minut pa naj otroka mati ne drži pri prsih, ker mu to nič ne koristi, materi pa škoduje. Ob enem obroku hrane naj pije otrok samo iz ene dojke, pri naslednjem iz druge, tako bo dojka popolnoma izpraznjena. Po vsakem dojenju pa mora mati dojko popolnoma izprazniti, bodisi z roko, bodisi z mlečno seskalco. Dоследno izpraznjevanje namreč jamči, da bo imela mati dovolj mleka.

Ce otrok po dojenju hitro zaspi in se prebudi šele čez 3 do 4 ure, a pridobiva na teži, je znak, da je hranjen v redu.

V takih okoliščinah lahko otroka bolj redko tehtamo — na 1 do 2 tedna. Če pa se otrok po dojenju prebudi in ne pridobiva redne predvidene teže, je verjetno lačen. Takega dojen-

Novorojenčki v novomeški porodnišnici (Foto: M. Moškon)

čka tehtamo pred dojenjem telesne teže (npr. 3000 : 6 je 500 gramov ženskega mleka dnevno). Kasneje ne posesa v ob-

jenček posejal. Samo enkratno tehtanje na dan ne zadostuje, ker količine posameznih obrokov niso vedno enake. V prvih mesecih potrebuje otrok količino mleka, ki je enaka šestini

roku več kot 200 gramov, se pravi ves dan komaj en liter mleka.

Kdaj ima mati dovolj mleka?

Ali je v materinih dojkah dovolj mleka, lahko ugotovimo z merjenjem temperature pod dojko in v pazduhi. Dojka, ki je polna mleka, ima za 0,5 do

pridobiva na teži in da se pravično razvija.

Način dojenja je pomembnejši, kot si mislijo nekatere matere, ki krivijo za neuspeh dojenja slabo ali nezadostno količino mleka. Pred dojenjem mora biti otrok lačen, ne preveč shladen ali razgret. Pomembno je, da sta mati in otrok sproščena in da uživata v medsebojnem stiku. Prve dneve naj mati doji otroka leže, in sicer tako, da položi dojenčka k sebi, sama pa se obrne na stran. Kasneje naj mati doji sedé. Najbolje je, če ima na razpolago udoben stol, ki ji daje uporo tudi za roke. Noge položi na nizko pručko. Z eno roko drži otroka v naročju, tako da mu leži glavnica na notranji strani njenega komolca. Pazi naj, da ne leži otrokova glavnica preveč nazaj, ker mu to otežkoča pitje. S kazalcem in sredincem druge roke naj rahlo stisne bradavičkin kolobar in pri tem pazi, da je otrok nosek vedno prost. Otroku mora padati dojka v usta in ne obratno, da leži otrok na dojki. Mati dá otroku v usta ves bradavičnin kolobar, da lahko iztisne vse mleko iz dojke in da ne rani s čeljustmi matere bradavice.

Koliko bodo plačali obrtniki in gostinci?

V letošnji 36. številki Dolenjskega lista smo poročali o obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju zasebnih obrtnikov in gostincev. Obrazložili smo pogoje in način uveljavljanja pravic obrtnikov in gostincev, tako kot so jih o tem obvestili v začetku septembra z okrožnico iz novomeškega Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje. Ker marsikomu še ni jasno, kako in kaj je s plačilom zaostalih obrokov in z odkupom pokojninske dobe za čas, ko niso bili zavarovani pri Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje, bomo danes podrobneje navedli pogoje in možnosti za uveljavitev teh pravic.

Zasebni obrtniki in gostinci so že od 1. julija 1962 obvezno zdravstveno, od 1. januarja 1965 pa tudi obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovani. Prispevke za zdravstveno zavarovanje plačujejo v poseben sklad Komunalnega zavoda, prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa do sedaj Komunalnemu zavodu še niso plačevali, čeprav jim to zavarovanje teče že skoraj dve leti. Zato bodo morali do 30. junija 1967 plačati to zamudo za 18 mesecev (od 1. januarja 1965 do 30. junija 1966) v znesku 142.574 S din, če se niso pravočasno (do 4. nov. 1966) odločili za višjo osnovo, kot je obvezna (44.500 S din). Istočasno pa morajo plačati tudi za vsak mesec po 1. juliju 1966 obvezni mesečni prispevek 7596 S din, do konca novembra torej 37.980 S din. Tudi to seveda v primeru, če leto in naprej še lahko prijavijo tudi za višjo zavarovalno osnovo. Rok je 31. marec 1967. Najvišja možna osnova je 84.000 S din (za tistega, ki ima za preteklo leto davčno osnovo več kot 300.000 S din).

Osnovo za zavarovanje predstavlja obrtnikov ali gostincev mesečni dohodek, tega pa izračunamo tako, da letno davčno osnovo razdelimo na 12 mesecev. Kdor ima na mesec to osnovo višjo od 44.500 S din, se za prihodnje leto in naprej še lahko prijavi tudi za višjo zavarovalno osnovo. Rok je 31. marec 1967. Najvišja možna osnova je 84.000 S din (za tistega, ki ima za preteklo leto davčno osnovo več kot 300.000 S din).

Po 1. januarju 1970!

Starostno pokojnino bodo lahko pričeli samostojni obrtniki in gostinci izkoriščati po 1. januarju 1970. Priznali jim bodo toliko let, kolikor so jih plačevali pri Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje, kolikor časa so bili redno zaposleni pri kakšnem drugem delodajcu, in leta iz NOV. Pravico do starostne pokojnine pridobi zavarovanec z dopolnjenimi 60 leti starosti (zavarovanka z dopolnjenimi 55 leti) in s pokojninsko dobo najmanj 20 let. — Pravico do starostne pokojnine s pokojninsko dobo manj kot 20 let pridobi zavarovanec, ko je dopolnil starost 65 let (zavarovanka 60 let), če ima vse zavarovalne dobe skupaj najmanj 15 let.

Sklad za vzajemno pomoč zasebnih obrtnikov v Ljubljani
sklicuje
ČLANSKI SESTANEK,
ki bo 20. novembra 1966 v Novem mestu ob 9. uri v Sindikalnem domu Društveni trg 2. Na sestanku bodo podana vsa pojasnila v zvezi z zakonom o obveznem pokojninskem zavarovanju in prostovoljnem članstvu v skladu obrtnikov v Ljubljani.

Kdor pa nima priznanih dovolj let, bo lahko dokupil manjkajoča leta tako, da bo za vsak mesec, ko je delal neprekinjeno kot samostojen obrtnik pred 1. januarjem 1965, plačal Komunalnemu zavodu za socialno zavarovanje ustrezen znesek — do 31. decembra 1966. Če se je odločil za zavarovalno osnovo

44.500 S din, mora plačati za vsak mesec 7596 S din, za vsako leto torej 91.152 S din. Če se odloči za višjo osnovo, sta ta znesek in seveda pozneje pokojnina tudi višja. Če se bodo po 1. januarju 1967 spremenile sedanje zavarovalne osnove, potem let ne bo mogoče več kupiti po takih cenah, kot so sedanje.

Kaj pa Sklad za vzajemno pomoč obrtnikov?

Posebno ugodnost imajo obrtniki, ki so plačevali prispevke v ljubljanski Sklad za vzajemno pomoč obrtnikov. Leta, ko so bili zavarovani pri tem skladu, lahko kupijo za eno petino dejanske vrednosti najnižje zavarovalne osnove 44.500 S din. Za leta pri Skladu (pred 1. januarjem 1965) bodo plačali za vsak mesec namesto 7596 S din samo 1519 S din ali samo 18.228 S din za vsako leto, ne glede na to, po kateri osnovi so bili zavarovani od 1. januarja 1965 dalje. To pa seveda pod pogojem, da prispevkov, plačanih pri Skladu do 31. decembra 1964, ne dvigajo. Lahko pa uveljavljajo tudi pravice po pravilih Sklada,

če izpolnjujejo tudi tam svoje obveznosti, in lahko prejemajo dve pokojnini: eno pri Zavodu za socialno zavarovanje, eno pa pri Skladu.

Kolikšne pokojnine?

Kolikšne bodo torej pokojnine po 1. januarju 1970 za obrtnike, ki so že izpolnili 65 let, in obrtnice, ki so izpolnile 60 let (mlajši bodo stali pri 20 letih pokojninske dobe in 45. odst. od današnje osnove):

Moški bodo dobili na mesec za 15 let dela 35. odst. od današnje osnove (za vsako leto dela več po 2 odst. višjo pokojnino — npr. za 16 let: 37 odst. od osnove),

ženske pa za 15 let 40 odst. (za vsako leto dela več pa 5 let po 3 odst. več, potem pa tudi po 2 odst. — npr. za 16 let: 43 odst., za 20 let: 55 odst., za 21 let: 57 odst. itd.).

Borci dobe za 15 let 45 odst. od osnove (nato pa za vsako leto 2 odst. več),

borke pa za 15 let 47,5 odst. od osnove (in nato za vsako leto 2,5 odst. več).

Borci in borke dobe na to pokojnino še 60. odst. posebnega dodatka.

Poglejte še tale izračun!

Navajamo izračun za primer starejšega obrtnika, ki je bil zavarovan pri Skladu pa vzajemno pomoč obrtnikov v Ljubljani, zdaj pa se je odločil, da ta leta uveljavlja tudi pri Komunalnem zavodu z najnižjo osnovo 44.500 S din, nima pa pri-

znanih nobenih drugih let delovne dobe:

pri Skladu od 1. januarja 1966 do 31. decembra 1964 —

9 let (na leto 18.228) 164.052

18-mesečna zamuda za 1965/66 142.574

od julija do vključno decembra 1966 (6 x 7.596) 45.576

352.202

Torej bo moral plačati 352.202 S din, s tem pa ima že priznanih 11 let delovne dobe. Če bo še do konca leta 1970 (torej skupaj 15 let) plačeval prispevke po osnovi 44.500 S din, bo za januar 1971 že lahko dobil mesečno pokojnino 15.575 S din za moškega ali 17.800 za žensko. To seveda v primeru, če ne bo že zdaj kupil še več delovnih let ali pa plačeval prispevek po višji osnovi.

Se izračun za istega obrtnika po najvišji osnovi:

9 let (na leto 18.228) 164.052

18-mesečna zamuda za 1965/66 269.132

od julija do vključno decembra 1966 (6x14.339) 86.034

519.218

Za januar 1971 bo dobil prvo pokojnino 29.400 S din moški ali 33.600 S din, če je ženska.

Opozarjamo pa, da veljajo omenjene zavarovalne osnove samo za leta 1965 in 1966, v bodoče pa se bodo valorizirale (povišale) v razmerju z naraščanjem splošnega povprečja osebnih dohodkov.

PRED OBČINSKO MLADINSKO KONFERENCO 20. NOVEMBRA

Sevniška mladina pred obračunom

Vloga mladine v sevniški občini je, kljub temu da ne morejo biti povsem zadovoljni s številom članov, precejšnja. Nekatera naselja, npr. Breg, Log in še nekateri kraji, kjer mladinski aktivni še ne obstajajo, imajo možnosti za njihovo ustanovitev. V poročilu je povedano, da 44 odst.

Prenovljena trgovina KZ v Brežicah

Kmetijska zadruga že nekaj časa obnavlja poslovalnico z reprodukcijskim materialom v Brežicah. Polovico zgradbe so že skoraj uredili. Prodajni prostor bo podvojen in posamezni oddelki bodo med seboj bolj funkcionalno povezani. Za zaposlene so že uredili tudi garderobe in sanitarije. Trgovina je poslovala prej v zelo slabih razmerah in je bila le zaslonno urejena.

Zdaj bo trgovina imela več oddelkov: oddelk za stroje in nadomestne dele, oddelk za gradbeni material z železnino ter oddelk za zaščitna sredstva, umetna gnojila in semena.

Za oskrbo kmetijstva bo prenovljena in povečana trgovina velika pridobitev. Povečal se bo izbor blaga, potreba pa bo okrepljena s strokovnimi službami za navsezadnje kupcem. Če bo potrebno, bodo uredili v trgovini tudi priročni laboratorij za preprostejšo analize zemlje.

Turistični posvet na Travnici gori

10. novembra je bil na Travnici gori posvet predstavnikov turističnih društev iz Kočevja, Ribnice, Sodražice in Loškega potoka. Razpravljali so o sodelovanju med društvi, o izdaji turističnega programa in drugem. Izmenjava mnenj je bila za vsa društva zelo koristna. —

mladine dela v podjetjih, večina pa jih mora delati tudi doma na posestvu. Največ aktivnosti lahko torej pričakujemo od mladih v zimskem času. Za takšno delovanje pa so potrebni klubski prostori, s katerimi razpolagajo skoraj vse terenske mladinske organizacije skupno z drugimi krajevnimi organizacijami. Občinska skupščina in ObO SZDL sta prispevala 889.700 S din za njihovo opremo in klubi so postali pravo središče kulturnega in družbenega življenja v mnogih krajih. V bodoče jim bo treba dati še pestrejšo in boljše vsebino, pri čemer bo potrebno sodelovati z organizacijo »Svoboda«.

Mladi člani delovnih kolektivov imajo pomembno vlogo tudi kot samoupravljavci. Njihovo aktivno sodelovanje se bo v bodoče pokazalo predvsem v teh oblikah dela. Z delovanjem klubov mladih proizvajalcev bomo mladi lažje spoznali težave podjetij, mladi člani samoupravnih or-

ganov pa bodo o problematiki podjetja poročali na sestankih klubov in mnenja mladih prenašali v delo samoupravnih organov.

Zaradi preobremenjenosti urnika se mladinske ure v nekaterih šolah še vedno niso dovolj uveljavile. Druge oblike delovanja, kot so krožki, pomoč pionirski organizaciji, pa so prav dobro zaživele.

Čeprav je v družbenopolitičnih in športnih organizacijah in društvi vključenih precej mladih, še vedno pogrešamo bolj uskladen delo, pri čemer menimo, da bo treba v bodoče dati temu večji pomen.

To so glavne misli iz poročila občinskega komiteja. Razprava na sami konferenci, ki bo 20. novembra v gasilskem domu, bo v celoti zajela področje delovanja mladih v letošnjem letu, sklepi konference pa naj bodo odraz želja in potreb mladine, kar bo zagotovilo uspešno delovanje v bodoče. —voč—

Cudovit večer v Sevnici

V petek, 11. novembra, je bil en dan pred občinskim praznikom zelo lep večer opernih arij in baleta v domu Partizana. Ljubljanska Opera je poslala v Sevnico prvakinjo Vilmo Bukovčevico in priznanega tenorista Rajka Koritnika. Baletno skupino so zastopali Štefica in Stane Polik, Tatjana Remškarjeva in Janez Mejač. Nastope je spremljala na klavirju pianistka Zdenka Lukčeva.

Drage goste so sevniški poslušalci tople pozdravili, prisrčno razpoloženje se je stopnjevalo od nastopa do nastopa. Sopranistka Vilma Bukovčeva je zapela izbrane operne arije iz Verdijevega Trubadurja in iz Puccinijeve Tosce. Skupno sta zapela duet iz Smetanove Prodane

neveste, za kar so ju gledalci z aplavzom večkrat priklicali na oder. Baletni mojstri so navdušili Sevnčane z odlomki iz Ohridske legende in Polke. Plesanje je zelo navdušilo domačine, ki so v Sevnici prvič gledali balet.

Ob koncu prireditve sem vprašal tov. Bukovčevico za njene vtise z nastopa v Sevnici. Odgovorila je, da jo je sevniška občinstvo navdušilo in da je prvič nastopila v Sevnici. Obljubila je, da bo ob prvi priložnosti spet obiskala ta kraj. S. Sk.

ODLOČITE SE TUDI VI: naročite si Dolenjski list na svoj naslov!

Iščemo fotografijo tedna

Drugi teden razpisa in druga nrmlica med našimi fotoamaterji sta mimo. Dobili smo 15 fotografij od 9 avtorjev. Za razliko od prejšnjega tedna so fotografije tokrat mnogo bolj aktualne in tudi tehnično boljše. Prvo nagrado

10.000 starih dinarjev smo tudi tokrat namenili Poldetu Mikliču iz Sentjerneja, saj je prinesel najbolj izvirno, aktualno in še celo folklorno zanimivo fotografijo. Drugo mesto in zavitek papirja je dobil Vili Videnič za svoj aktualni in tehnično prav dober posnetek »Kraški most« (tovariš Videnič, tudi »Stari kljubuje« je odlični in ga bomo objavili!). Tretje mesto in zavitek papirja gre Poldetu Grahku za zasneženo »Cestarsko koč« na Gorjancih, četrto mesto in zavitek papirja pa Branku Lukiču za »Solarje« v prvem snegu.

Zelo smo bili veseli tudi pisma Dušana Kraševca iz Maribora s trem fotografijami, ki so tehnično in vsebinsko odlične, morda le premalo — reporterske. Tudi posnetek Darka Pavlina »Na novomeškem mostu« je aktualen, zanimiv in tehnično v redu, vendar premalo izrazit. Posnetek Janka Poteka »Vodovodni stolp« in posnetka Darka Iskre iz Brežic so sicer zanimivi in lepi, za časopis pa premalo aktualni. »Kamera v baraki« Toneta Križa in Gornje Brige pri Kočevski Reki ni prišla v poštev, ker format ne ustreza.

Vsem fotografom za lep napredek od prejšnjega tedna iskreno čestitamo, hkrati pa se sprašujemo: »Mar bo tudi tretjič odnesel prvo nagrado Polde Miklič?« težko je reči, koliko fotografskih aparatov imajo ljudje pri nas — prav gotovo pa je, da nobeden ni »laterna magica«! Vse je odvisno od ostrega očesa in spretnosti smelca!

Ste že poskusili kdaj narediti posnetek, ki bi pokazal kaj več, kot zna narediti fotografski aparat sam? Le pogum, čaka vas spet 10.000 S-din! In ne pozabite: rok za tretjo »Fotografijo tedna« je v ponedeljek, 21. novembra do popoldne!

UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

Iščemo fotografijo tedna

Fotografije morajo biti narejene vsaj po formatu 13 krat 18 cm, lahko pa so tudi večje. S fotografijo je treba poslati podatke kdaj in kje je bila posneta, kdo ali kaj je na sliki in podatke o filmu, osvetlitvenem času in zalonki. Nagrada za »Fotografijo tedna« je 10.000 S-din, druga in tretja nagrada pa sta dva zavitka fotografskega papirja 13 krat 18 cm.

Iščemo fotografijo tedna

Skupnosti morajo zaživeti

Nadaljevanje s 1. strani) pripraviti natančne analize svojih potreb.

Po predlogu zakona so sklicatelj ustanovne skupščine izobraževalnih skupnosti iniciativni odbori. Te odbore imenujejo občinske skupščine.

Priprave na skupščinske volitve

V ponedeljek, 14. novembra, so se v Novem mestu sestali predsedniki volilnih komisij pri občinskih odborih SZDL in razpravljali o dosežanih pripravah na skupščinske volitve. Iz razgovora je bilo moč ugotoviti, da se v nekaterih občinah že marljivo pripravljajo na volitve.

V trebanjski občini bodo izvolili 29 odbornikov in 2 republiške poslance. Na sestankih so se že dogovorili o kriterijih, ki jih morajo predlagatelji upoštevati, ko bodo predlagali kandidate.

V črnomaljski občini bo potekel mandat 29 odbornikov in dvema republiškima poslancema, ki sta poslance tudi za metliško občino. O pripravah so že razpravljali na sestankih političnih organizacij in naredili temeljito analizo dela občinske skupščine za pretekli dve leti.

V metliški občini bodo drugo leto dobili 25 novih odbornikov. Do sedaj še niso imeli posebnih razprav o teh vprašanjih.

V novomeški občini bo treba na novo izvoliti 46 odbornikov in 6 poslancev. Izdelani so že kriteriji za izbor, ki pa jih bo treba še obravnavati na sestankih političnih organizacij. Tako kot v Črnomlju so tudi v novomeški občini že pričeli evidentirati bodoče kandidate.

ne. Predlog zakona pravi, da lahko na ustanovnih skupščinah sodelujejo vsi občani. Ker so izobraževalne skupnosti področne, bi bilo odveč terjati udeležbo vseh občanov, saj je to nemogoče doseči. Najboljše bo torej poiskati srednjo pot. Izbrati bo treba predstavnike družbenih organizacij, delovnih organizacij, izobraževalnih zavodov, ki bodo zastopali posamezne občine na ustanovnih skupščinah.

Ob vsem tem pa se srečujemo še z eno težavo, ki je precejšnja. Kot smo že omenili, so izobraževalne skupnosti, ki jih predvideva novi zakon, področne. Sklic ustanovnih skupščin in volitev organov skupščin izobraževalnih skupnosti so prav zategadelj zelo obsežna naloga. Ker obsegajo skupnosti po več občin, so potrebni pri volitvah organov in sklicu ustanovnih skupščin dogovori med prizadetimi občinami. Pomeniti se je treba o tem, koliko posameznih predstavnikov družbenih organizacij, delovnih organizacij in izobraževalnih zavodov, ki sodelujejo na ustanovni skupščini in koliko jih bo v organih skupščine izobraževalne skupnosti.

Čeprav zakon še ni sprejet, je treba s pripravami začeti takoj. Po vseh občinah je treba čimprej sklicati posvete občinskih predstavnikov, predstavnikov delovnih organizacij in izobraževalnih zavodov, na katerih je treba sprejeti konkretne programe dela, ki nas čaka v zvezi z ureditvijo novega zakona.

sprejema in oddaja vaše želje

Elin Pelin:

ODVETNIK

Okrožno sodišče je bilo zbrano. Razpravljali so o prestopku Mitra Marijina iz vasi Grosek, katerega je sosed Peter Marijin tožil zato, ker mu je ubil konja.

Bila je nezonsna vročina. Od zunaj, z ulice, so skozi okna trudno in obupno gledali v sobno dvorano zidovi nasproti stoječih poslopij, v katere se je upiralo sonce. V sobi je bilo soparno, pa zato tudi ni bilo nič občinstva. Samo dva ali trije kmetiči, ki so bili tudi za priče, so boječe in nepremično sedeli vsak po svojem mestu in poslušali z odprtimi usti.

Govoril je branilec — nizek, čokat odvetnik z velikim trebuhom, goło glavo in ponošeno obieko. Oči je zapilil v predsednika in od časa do časa izvelkel roko iz žepa, kadar pa je pokazal na obtoženca, je govoril z neverjetno prizadevnostjo, da zasluži, da pobije vse. Toda njegov glas je bil top, hripav, kot da prihaja iz nekake počene cevi. Vpil je, hreščal, kazal proti nebu, dvigajoč oči proti stropu, na koncu vsakega stavka pa je veličastno sopel in široko krili z rokami. Toda na apatičnih in nepremičnih obrazih sodnikov je kakor vedno ležala tista z ničimer skaljena sodnijska potrpežljivost in ranodušje, ki nikoli ne daje nobenega upanja.

Predsednik se je poglobil v daljna razmišljanja. Eden izmed sodnikov je risal konje. Drugi, ki je bil glasbeno nadarjen, je risal pred seboj veliko noto in jo s svinčnikom pazno povečeval.

Obtoženec Mitar Marijin, droben kmetič, bos in ves v neredu, je sedel na svojem mestu; ker iz govora svojega branilca ni ničesar razumel, je opazoval veliko črno muho, kako se brenče zaletava v šipo v oknu, pa nikakor ne more ven. Tisti trenutek, ko je odvetnik ohmolknil, da bi požrl slino, se je Mitar obrnil proti slugi, ki je bil brez dela in je z nohti grebel po vratih, in mu glasno dejal:

»Priatelj, spusti no tistole prekleško muho, dovolj se je že nabrenčala...«

Sodniki so se ozrli nanj s posmehom in pomilovalno. Predsednik je pritisnil na zvonec.

»Mitar Marijin, bilo bi prav, če bi razumeli, da vaš položaj obtoženca ni posebno zavidanja vreden. Dostojnost zahteva, da molčite.«

»No, odletela je!« je spregovoril Mitar, ko se je ozrl proti oknu.

Sodniki so se znova nasmejali. Odvetnik je strogo pogledal svojega varovanca, in ko se je zopet blago nasmehnil, je nadaljeval:

»Da, gospodje sodniki! Te okoliščine morajo v zapisnik v taki obliki, da pridejo do veljave. Z drugimi besedami, treba je razložiti psihologijo, trenutno razpoloženje. Sami se zamislite:

noč, črna kakor vrag, kmečka noč! Tema, da bi ti človek v oko stopil! Moj varovanec leži sredi svojega dvorišča ali pa kjer koli na svojem gumnu in s sveto pravico državljana varuje svoje snope, kopo žita, ki ga je pridelal v krvavem znoju, z eno besedo, varuje ves svoj trud. Tu leži ves truden od vsakdanjih naporov. Na vse je pozabil, kakor pravi pesnik! (Priče so se sumljivo spogledovale.) Na vse: na ženo, na otroke, celo na nebesa! Od utrujenosti je globoko zaspal... Toda trenutek potem... Kaj vidimo, gospodje sodniki? Kaj? Ni besed, s katerimi bi človek lahko to izrazil! Človeški jezik jih ne obseže!... Da! Tisti trenutek se moj varovanec zbudi in odpre oči... Grozno! Življenje mojega varovanca visi na nitki! Ali ne? Nad njegovo glavo se vzpenja ogromna pošast, grozna, strašna, in vsak čas ga bo pogoltnila! Ves v strahu, gospodnje sodniki, moj varovanec omedli, kar je čisto naravno. Ognjene jezike vidi švigati iz nozdrvi te pošasti, njene s krvjo podplute oči vidi, ki sijajo v pijan... grabežljivosti... Moj varovanec ves zgrozen drgeta po vsem telesu. Ne ve, kje je ne ve, kaj, se dogaja z njim! Pa pograbí puško in jekne pok! Pošast se skotali na tla, pa zopet vstane, se požene čez plot, beži proti polju, naleti na stog slame, od bolečine se zarije vanj in... pogine! Do, gospodje sodniki, zdaj vas pa vprašam, česa naj bi bil kriv moj varovanec. Menda ne tega, da ta pošast ni bila nihče drug kakor konj nekega Petra Marijina? Konj? — Zanikrna mrcina samo, ki je bila vredna kvečjemu petdeset levov. Da! Kje je tu zločin? Kje?... Sicer pa, gospodje sodniki, sodite in mislite! In oba zakona upoštevajte: božjega, ki nam pravi, naj vsak trenutek varujemo svoje življenje pred pošastjo in sploh pred vsem, in človeškega,

ki deli dela na zločinska in nezločinska... In ta dva zakona opravičujeta mojega varovanca!...«

Odvetnik se je pomembno ozrl okrog sebe, si obrisal znoj s čela in sedel, potem ko se je še nasmehnil svojemu varovanca.

Sodniki so začeli šepetaje daljšati razgovor. Predsednik je zazvonil in poklical:

»Obtoženec Mitar Marijin?«

»Tukaj!« je odgovoril po vojaško in se postavil v pozor.

»Kaj pa vi pravite o svojem postopku?«

»Kdo? Kaj jaz?...«

»Da, ti... tebi menda govorim.«

»Saj tudi jaz pravim, da je tako.«

»To se pravi, kaj — je tako?«

»Tisto zastran konja,« glasno zavpije Mitar. »Preskočil je na moje dvorišče. Večkrat sem govoril Petru: Sosed, zapiraj svojega konja, sicer ga bodo volčje raztrgali! Škodo mi dela. Po vrtu mi hodi. Kakor hitro se zmračí, hop, že se požene čez plot. Ugonobil me je!... Za nobeno stvar mi ni tako hudo, gospod sodnik, kakor za bučo... Srce mi je skoraj počilo, da ti po pravici povem. Bučo sem imel, takole, da, pa jo je je mrcina pohodila! Trpel sem, trpel, nazadnje sem pa dejal: čakaj, ti bom že pokazal, tebi, da boš razumel. Dobro sem na-

basal puško, pa hajd na prežo. Sredi noči, pravkar sem hotel iti spat, in glej ga, hop! Je že preko. Kot da peklenšček ugonablja vse...«

»In potem?« je vprašal predsednik.

»Potem! Kaj potem?... Dvignil sem puško... na mestu je obležal.«

»In potem?«

»Potem sva ga z ženo vlekla na konec vasi. Tam sem ga zavlekel na slamo, da bi ga vsaj malo skril in...«

Odvetnik je poslušal, kako njegov varovanec prostodušno pripoveduje o stvari, in se je od jeze kar tresel. S svojimi očmi je iskal Mitrov pogled, da bi ga presekal, Mitar pa kakor da je pozabil na svojega zaščitnika, kar naprej je gledal samo predsednika.

»In koliko je bil po tvojem konj vreden?« je vprašal predsednik.

»Takole, sto levov je bil vreden, dober konjiček je bil,« je odgovoril Mitar.

Orvetnik je z vso jezo lopnil po knjigah na mizi in naglo zapustil dvorano.

Sodniki so odšli na posvet. Branilec je potegnil Mitra na hodnik in ga, drgetajoč od jeze, obupno nahrullil:

»Teslo! Počemu jemlješ odvetnika, če ne znaš lagati!«

In je jezno odšel po stopnicah.

(Prevedel: Tone Potokar)

Hasso Helgert: Osvajalec

Robert je bil očarljiv in drzen mladenič, zelo prepričan, da je mogoče osvojiti vsako žensko. In vendar mu je zastal dih, ko je zagledal pred izložbo deklet, elegantno in lepo, kot da se je pripeljala naravnost z natečaja za miss sveta.

»Tu z običajnimi trikii za seznanitev ne bo nič!« je bliskovito pomislil. »Samo nenaden frontalni napad ima lahko uspeh.«

Pristopil je k lepotici, se nasmehnil in rekel:

»To je pa re prijetno presenečenje! Koliko časa se že nisva videla!«

Dekle je hotelo najprej kar oditi, potem pa se je premislila, se počasi obrnila, globoko pogledala Roberta v oči in skorajda zašepetala:

»Dolgo, zares. Čudno se mi zdi, da si zdaj naenkrat tako navdušen. Mislila sem, da si že zdavnaj pozabil name.«

Z največjo težavo je Robert premagal presenečenje, zatem pa se sklenil z očitno pomoto hitro okoristiti. Prej ali slej se bo izkazalo, da gre za zamenjavo in kaj. Do tedaj je treba navezati vsaj prave stike. Naglo se je vživel v vlogo starega znanca in začel živahno ugovarjati:

»Jaz da bi te pozabil? Tebe ne more nihče pozabiti, najmanj pa jaz!«

»Da, res me ne bi bil smel pozabiti, in vendar si tedaj nenadoma izgnil kot bi se udril v zemljo.«

Robert se je delal, kot da je močno ganjen.

»Takrat res nisem mogel drugače. Skušal ti bom vse razložiti. Ali bi stonila čez cesto v slaščičarno?«

»Se vedno imaš rad slaščičarne?« se je nasmehnila in tiho pristavila: »Ali se spominjaš, da sva si vedno naročila čokoladno torto? Meni zdaj ni več dosti zanj, Herbert pa je čisto po tebi.«

»Herbert?« se je zgrozil mladenič.

Dekle se je trpko nasmehnila:

»Ah, da, ti niti ne veš. Najin otrok! Oktobra bo star tri leta...« je rekla in nadaljevala:

»Prav, če hočeš, pa me počakaj pred slaščičarno. Samo trenutek tule noter se stopim in kupim slikanico zanj.«

In izginita je v trgovini. Ko je čez tri minute prišla ven, Roberta ni bilo nikjer več.

»Uspelo je!« se je zadovoljno nasmehnila. »Tega nadležnega se drugače zopet ne bi znebila!«

IZREKI

Nevarno se je prepustiti milini solz, ki jemljejo pogum in celo voljo za ozdravljenje (Amiel)

Potem ko je dal svojo kri, so solze največ, kar lahko da človek od svojega (Lamartine)

Solza pove več, kot zmore beseda; solza ima svojo ceno, je sestra nasmeha (de Musset)

Tudi v joku je slast (Ovid)

Najbolj nesrečni navadno manj jočejo kot drugi (Racine)

Kdor hoče solze žeti, mora ljubezen sejati (Schiller)

Prepiri ne bi dolgo trajali, če bi bila krivda samo na eni strani (La Rochefoucauld)

Če je vaša stvar dobra, se pobotajte, če je slaba, se tožarite (Rousseau)

Svetloba je za oči, niso pa vse oči za svetlobo (Feuchtersleben)

Misli o ljubezni

BATAILLE:

Ljubezen: — za nekatere prečisti izliv svetlobe, za druge temna dobrota sence.

LA FONTAINE:

V ljubezni je vse skrivnost: puščice njene, njen tul, nje plamenica in detinstva zarja; dojeti v enem dnevu to modrost ni moči njemu, ki o njej preudarja.

HUGO:

Ljubezen sen budi, slo po življenju, vero, razgreva z onim žarkom nam srce, ki ga ima od slave več za eno mero — a žarku sreča je ime.

Miroslav Švandrlik:

PREDPISALI SO MI KOPELI

Bilo je okoli šeste ure zjutraj. Z ženo sva zaslišala nekakšno sikanje, kakor da bi gumijasta žoga izpuščala zrak, nato pa sva videla, kako se je na naše dvorišče spustil leteči krožnik.

Se preden sva se z ženo zavedla, se je na letečem krožniku dvignil pokrov in iz njega je zlezl nekakšen križanec med dojenčkom in netopirjem.

— Moj bog, je vzkliknila moja žena.

Bitje je pristopilo k dvoriščnemu studencu in pričelo piti vodo. Pravim »piti vodo«, v resnici pa je nalivalo vodo v luknjo na hrbtu pod levim ramenom.

Žena in jaz sva presenečno gledala.

— Kaj misliš, ali bi se spodobilo, da ga povabimo na kavo? je vprašala žena.

— Samo če ni strupen. Pomisli, če bi nas ugriznil in zastrupil, sem odgovoril.

— Če si zna naliti vodo iz studenca, pomeni, da je civiliziran, je ugotovila moja žena. — Pomisli, kako bi se ti počutil, če bi prišel na Mars, tam pa te nihče ne bi niti pogledal.

Uvidel sem, da ima žena prav, in stopil na dvorišče, da povabim marsovca na kavo.

Toda medtem je bitje že zlezlo v krožnik in v hipu izginito med oblaki.

— Upam, da mu je bila naša voda všeč, sem dejal ženi.

— Pomisli, midva sva prva na etu videla marsovca, je vzkliknila žena. — Takoj grem povedat sosedom! V pisarni sem vsem podrobno pripovedoval, kaj sem doživel zjutraj.

Sej je poklical zdravnika.

Zdravnik me je pregledal in rekel:

— To je zaradi honoranega dela. Predpisujem vam kopeli v kadi.

Izgubil sem možnost za zvišanje plače. Zvišali so jo Siguli.

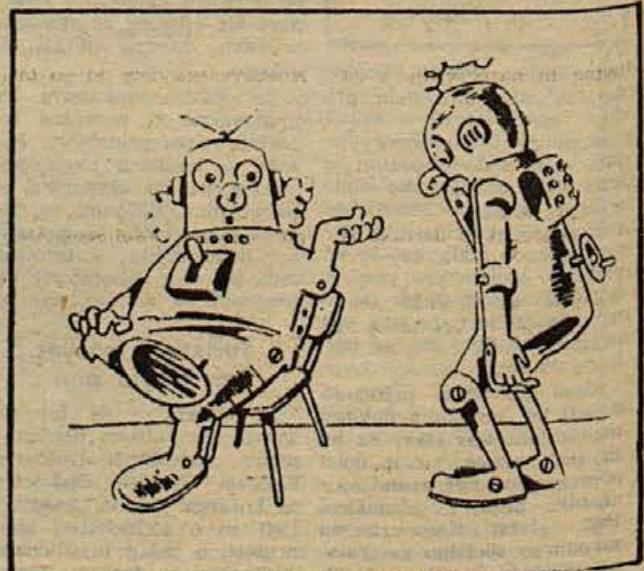
Bil sem zmeden. Tudi ženi so se smejali v trgovini, kjer je zaposlena kot prodajalka.

Kadar sva šla po ulici, sva slišala vzklike:

— Glej, marsovec!

Ko sem bil na vrhuncu obupe, je prišel k meni stari Grizula s sosednjega dvorišča in mi pošepnil na uho:

— Kaj vam je? Tudi k meni so že večkrat prišli pit vodo, pa nikomur o tem ne pripovedujem. Molčite tudi vi!

— Torej vi želite roko moje hčere... Ali imate garantsno pismo?

Arhivsko gradivo - kulturni spomenik

beremo v Zakonu o arhivskem gradivu. In še navedek iz tega zakona: »Za arhivsko gradivo velja ves izvorni in reproducirani dokumentarni material, ki ima pomen za zgodovino in druga znanstvena področja, za kulturo sploh in druge družbene potrebe...«

Obiskali smo vodjo arhiva pri Dolenjskem muzeju, tov. Jožeta Mlinariča. Obisk pri klasičnem filologu bi pravzaprav morali premakniti z enajste dopoldne na jutranjo uro, če bi hoteli dobiti saj bežen vpogled v njegovo zanimivo delo. Kljub kroničnemu pomanjkanju prostora, za katerim sicer bolujejo domala vse kulturne institucije v Novem mestu, je dobil arhiv zadnja leta lep izgled. Gradivo je povezano v fascikle, razvrščeno na policah, delo-

ma pregledano oziroma obdelano. Koliko zanimivosti je v zavojih, zloženih na policah, ki pozdravijo obiskovalca pri vohodu! Koliko človeških usod je ujetih v listine, koliko dogodkov, o katerih danes komajda vemo!

Arhivsko gradivo so začeli zbirati leta 1935, ko je nastal novomeški muzej. V letu 1941 je obsegala zbirka listine in ostalo gradivo mesta in občine Novo mesto do leta 1880, kolikor se je ohranilo. 11 fasciklov spisov Okrožnega urada (kresije) Novo mesto ter nekaj gradiva novomeških društev in zasebnikov. Ob bombardiranju osnovne sole je bilo gradivo ogroženo, vendar se je ohranilo, ker je bilo spravljeno v kletnih prostorih. Po osvoboditvi je kmalu zaživelo delo, 1935 leta pa je do-

bil arhiv prostore v obnovljenem poslopju Dolenjskega muzeja.

Tov. Mlinarič je opozoril na zelo zanimive stare listine. Te so razstavljene v vitrinah muzeja, zbirko pa sestavljajo novomeške mestne in cehovske listine. V arhivsko zbirko je uvrščena tudi fotokopija listine iz leta 1365 (po originalu v Državnem arhivu na Dunaju) o pogodbi med deželnim knezom in stiškim samostanom o zamenjavi zemljišča, na katerem je bilo ustanovljeno Novo mesto. Zanimive so tudi velike knjige posestev, ki so zložene na policah ob oknu. Stare vezave učinkujejo prav spoštljivo, težji pa je pristop k tem knjigam. Arhivar mora znati nemški, francoski in latinski jezik, da lahko uspešno opravlja svoje delo.

Pozanimali smo se, kakšno delo čaka v bodoče tov. Mlinariča. Povedal je, da bo arhiv pri Dolenjskem muzeju te dni pridobil gimnazijski arhiv. Ta arhiv je domala v celoti ohranjen, je pa za kulturno zgodovino Novega mesta zelo pomemben. Poleg tega pa bo arhiv skušal pridobiti še ostale zanimive arhivalije, ki ležijo po ustanovah. Žal ima na voljo premalo prostora, da bi jih takoj sprejeli med dosedaj pridobljeno arhivsko gradivo. Brez dvoma pa bo prišel čas, ko se bodo našli prostori tudi za to. Tov. Mlinariča posebej zanimajo razna kulturna društva in ta je že podrobno raziskal. Iz dokumentov je razvidno življenje teh društev v Novem mestu, njihov vzpon in konec.

P. BRESČAK

V ponedeljek v Kostanjevici

V ponedeljek, 21. novembra, bo ob 18. uri v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici na Krki otvoritev razstave risb italijanskega ustvarjalca Alda Deza in Japonca Mogami Hisayukija. Umetnika se bosta predstavila z risbami, ki sta jih letošnje poletje ustvarila v Kostanjevici. Uvodno besedo bo imel akademski slikar in pisatelj Marijan Tršar.

Po otvoritvi razstave bodo prvaki ljubljanske Opere Vilma Bukovčeva, Rajko Koritnik in Ladko Korošec ob spremljavi Zdenke Lukčeve zapeli nekaj najlepših opernih arij in duetov.

To bo sklepna prireditev letošnjega jubilejnega »Dolenjskega kulturnega festivala«, ki že deset let zbira okrog svojega ognjišča vse, ki so željni lepote.

Viljudno vabljeni!

MIHELIC V DOLENJSKI GALERIJ: Na predvečer novomeškega občinskega praznika je bila v spodnji razstavnici dvorani Dolenjske galerije v Novem mestu odprta razstava Miheličevih partizanskih grafik. Ob tej priložnosti je umetnik, poznan in priznan tudi izven naših meja, poklonil Dolenjski galeriji 16 svojih del. Na sliki: France Mihelič med obiskovalci razstave, ki poslušajo nagovor ravnatelja Dolenjskega muzeja prof. Janka Jarca ob otvoritvi. (Foto: Moškon)

Boštanjski fantje v Ljubljani

V soboto, 19. novembra, bo oktet Boštanjski fantje nastopil v ljubljanski filharmonični dvorani na oddaji Pokaži, kaj znaš. Mladi vokalni ansambel iz Boštanja je do zdaj nastopal le v krajih od Loke pri Zidanem mostu do Dobove na krajevnih kulturnih prireditvah. Najpomembnejši nastop so imeli na letošnjem »Posavskem kulturnem jubileju« v Brežicah, Krškem in Selnici.

Nastop v Ljubljani je prav gotovo najlepša nagrada za njihovo požrtvovalno delo.

Podbevškova razstava v Mariboru

Dolenjski intarzyst Ciril Podbevšek bo 17. decembra razstavljal v mariborskem gledališču. Svoje intarzije bo v dogovoru z upravo gledališča razstavil za deset dni. Vabilo Mariborčanov je novo priznanje dolenjskemu likovniku, ki je v času po zadnji razstavi na Dolenjskem dokončal dve novi deli. Za njegove intarzije se zanimajo tudi druge kulturne institucije v Sloveniji. Intarzyst je izjavil, da se bo po mariborski razstavi posvetil portretu.

P. B.

OBISK PRI LETOSNJEM TRDINOVEM NAGRAJENCU

Priznanje človeka veseli

Številni Novomeščani so pozdravili odločitev komisije za Trdinove nagrade, da je eno letošnjih Trdinovih nagrad prisodila profesorju novomeške gimnazije inž. I V U Zobcu.

Ime je dovolj znano. Nosi jo ga štirje učbeniki, s katerimi je dal inž. Zobec šolski mladini prepotrebne priročnike pri pouku kemije, nosijo ga številni pedagoški in drugi prispevki, ki jih je kot prosvetni delavec pisal za prevojni Glasnik jugoslovanskega prosvetnega društva in jih po vojni objavljaval v dnevnem časopisu ter v »Dolenjskem listu«.

Inž. Zobca se spominjajo številni obiskovalci predavanj, ki jih je imel v okviru Rdečega križa, Delavske univerze (»po vseh linijah«) in drugih. Znano zveni tudi podeželanom, saj jim je inž. Zobec tolikokrat govoril o redu in čistoči krajev in podobno.

Slejkoprej sta nagrajenčevo

■ DOLENJSKI ZALOŽBI V NOvem MESTU se od letos dalje spet obetajo boljše časi. Postala je »posnovljeneča mariborskih OBZORJ in že uvrstila v program izdaj več pomembnih del dolenjskih in drugih piscev.

ime in njegova osebnost vzornega pedagoga se najmanj neznanca mladim generacijam, ki jih je inž. Zobec učil, šolskim kolegom in vsem, ki so z njim sodelovali.

Inž. Zobec sam pravi, da je bilo njegovo delo razvejano na vsa področja, kjer lahko posameznik deluje.

»Ko sem pred petnajstimi leti spet prišel v Novo mesto, sem se lotil problema malih asanacij in navduševal ljudi za skupno delo, kar se zahteva pri reševanju takega problema. V zadnjem času so male asanacije spet pereče. Ob vsem tem se je treba vprašati, ali je vzgoja ljudi že na taki ravni, da prizadevanja te vrste razumejo! Sam se sprašujem zato, ker je nekaj zastalo in bo treba znova začeti...« se je razvnel inž. Zobec v gimnazijskem kabinetu, kamor sva se umaknila na pogovor.

Ves čas pogovora nisem imel občutka, da izmenjujem besede z možem, ki je že leta 1923 nastopil prvo službeno mesto.

»Kako ste sprejeli Trdinovo nagrado?«

»Sprejel sem jo kot priznanje za raznovrstno delo in kot spodbudo, ki pa ne velja samo meni. Mislim, da je bilo s to nagrado, čeprav sem jo dobil samo jaz, priznано tudi delo vseh prosvetnih delavcev. Prosvetni delavci smo že na tem, da moramo veliko veliko delati, pa včasih ni kaj pokazati. Čeprav nihče ne dela za nagrado, pa le čuti zadovoljstvo, ko jo prejme. Vsako priznanje človeka veseli.«

Ko sem zapuščal gimnazijsko stavbo, je pripomnil:

»Veste, s čim se pa ne morem sprijazniti? Da imamo pri nas toliko štiridesetletnih upokojencev!«

IVAN ZORAN

Pred dnevom republike bodo v novi krški galeriji odprti razstavo grafik Jožeta Gorjupa, prezgodaj umrlega nadarjenega slikarja iz Kostanjevice. Na razstavi bo 16 jedkanic in 4 lesorezi iz umetnikove bogate zapuščine. Izbor je priredila Gorjupova galerija in bo potoval po vseh večjih krajih Slovenije. Namen razstave je, da bi se kar največ ljudi seznanilo z delom in življenjem Jožeta Gorjupa. — Na sliki: Struchmann, in Portret Jožeta Gorjupa (olje, Firenze 1932) — Iz Gorjupove galerije v Kostanjevici na Krki.

Oživljeni Časopis za zgodovino in narodopisje

Pred nami je prva številka nove vrste časopisa za zgodovino in narodopisje z letnico 1965. Izdajanje časopisa je prevzelo združenje visokošolskih zavodov s sodelovanjem podružnice zgodovinskega društva v Mariboru, uredniški odbor pa vodi Jože Koropec. S to številko se je Maribor po 25 letih spet vključil v krog izdajateljev slovenskih znanstvenih periodik. Prva številka časopisa je izšla v Mariboru leta 1904 na pobudo zgodovinskega društva. Od takrat je redno izhajal 35 let vse do leta 1941, ko je njegovo izhajanje preprečil nemški okupator. Na straneh te simpatične revije so se zvrstila skoraj vsa vodilna imena slovenskih znanstvenikov in tako si je časopis pridobil sloves v jugoslovanskem in evropskem znanstvenem svetu. V zadnjih petih letih je Maribor dobil

vrsto visokošolskih zavodov, ki so nujno terjali ožvitev znanstvenega dela, ki pa terja periodično publikacijo, kjer se izsledki takega dela lahko objavijo. Ne glede na to je v krogih mariborskih kulturnih delavcev že vrsto let po osvoboditvi tiela želja po oživitvi tradicionalnega časopisa.

Z letošnjo prvo številko se je dolgoletna želja mariborskih znanstvenih delavcev izpolnila. V uvodni besedi je V. Bračič o programu revije tako napisal: »Zeleti je, da bi seznanjal časopis za zgodovino in narodopisje domači in tuji znanstveni svet pa tudi širšo domačo javnost o preteklem in sedanjem dogajanju v naši socialistični domovini, predvsem pa v severovzhodni Sloveniji, ki je bila doslej v marsičem znanstveno slabo raziskana. Ime-

na znanstvenih delavcev, ki so obljubili svoje sodelovanje, so jamstvo, da bo objavljeni časopis za zgodovino in narodopisje svoje plemenito poslanstvo uspešno opravljal.«

Uvodnim besedam sledijo trije arheološki članki. Težiče teh je v obsežni študiji Stanka Pahiča: Antične gomile v Slovenskih goricah. Z avtorju lastno preciznostjo je nazorno, sistematično in sintetično obdelal to, doslej le slabo raziskano arheološko obdobje v vzhodni Sloveniji. Zanimivo je, da je Pahič poleg običajnih metod raziskovanja uporabil tudi statistiko, ki jo pri interpretaciji arheološkega gradiva pri nas vse preveč zanemarjamo. Ta prispevek je delni rezultat večletnih sistematičnih Pahičevih raziskovanj, ki so bila posvečena arheološkim najd-

bam v Slovenskih goricah. Naslednji članek Ivana Mlinariča iz rimskega ozidja v Krajini nas seznanja s preseñljivo bogato arheološko najdbo iz Orešja na Bizeljskem. Avtor je leta 1938 in 1939 v tem kraju odkril temelje bogatega in razsežnega rimskega podeželskega dvorca — vile rustice. Za nas arheologe nedvomno dragocena najdba, ki zasluži vso pozornost in nadaljnja raziskovanja. Tretji arheološki članek je prispevala Iva Mikl-Curk o naselbinski keramiki rimskega Poetovlja. Avtorica, ki je najboljša poznavalka ptujskih izkopanin, v njem obravnava keramiko, ki jo je izkopala leta 1963 na Zg. Bregu pri Ptujju. Gradivo je razdelila na tri časovne faze, pri čemer upošteva oblike, barvo in izdelavo posod in ugotavlja, da je bila grobo izdelana domača lončevina v Ptujju močno priljubljena skozi vse rimsko obdobje.

Dva kulturnozgodovinska članka sta prispevala Jože Koropec in Franc Minafik. Prvi kritično analizira in primerja dva spodnje, polskavska urbarja iz 17. stoletja in pri tem ugotavlja gospodarske razmere v tej fari. Minafikov članek Grad Olinje in pavlinci nas seznanja z ustanovitvijo pavlinskega samostana v olinjskem gradu ter delovanje tega reda vse do leta 1782, ko je bil z jožefinskimi reformami samostan ukinjen.

Naslednji trije članki so posvečeni gospodarskim razmeram dveh štajerskih območij in delu Koroške. Borut Belec je napisal Prispevek k zemljiškoposessivni strukturi v ljutomersko-ormoških goricah leta 1824 in 1961; Vladimir Bračič opisuje in primerja tri katastrske občine v Halozah pod naslovom Vinorodne Haloze; Jakob Medved pa je prispeval članek z naslovom: Stopnje in vrste propadanja gorskih kmetij v Mežicki dolini.

S področja etnologije sta za stopana dva članka: Franjo Baš piše o karakterologiji prebivalstva v štajerskem Podravju, Angelos Baš pa o prehrani gozdnih in lesnih delavcev na južnem Pohorju. V zgodovino medicine posega članek Emana Pertila o kirurgu Andreju Kranjcu, ki je deloval v 19. stoletju na Štajerskem. Jan Sedivy nas s kratkim prispevkom seznanja s usodo ukra-

jinske pisateljice Olge Kobyljanske in njenih bratov. Iz zgodovine NOB je članek Toneta Perenca, ki objavlja štiri Heydrichova poročila o partizanskih akcijah leta 1941 na Štajerskem. Kritično marginalije k dvema publikacijama sta napisala Milan Zevart in Mavricij Zgonik. Številko zaključujejo še poročila o delu mariborskih muzejev, arhiva in zavoda za spomeniško varstvo.

Poseben dodatek tej številki časopisa je vzorno sestavljeno bibliografsko kazalo časopisa za zgodovino in narodopisje za letnika XXI (1926) — XXXV (1940), ki je nadaljevanje »Kazala k časopisu...«, ki sta ga leta 1928 sestavila J. Glazer in K. Prijatelj. Sedanje kazalo je izdelano po sistemu mednarodne decimalne klasifikacije. To vestno bibliografsko delo je opravil Stanislav Kos.

V tehničnem pogledu je revija brezhibno urejena in prikupne oblike. Poleg izdajateljev in uredniškega odbora velja pohvaliti založbo Obzorja, ki je omogočila izhajanje revije in ki med slovenskimi založbami kaže največ posluha za izvorno slovensko literaturo, za dela antičnih avtorjev in za znanstveni tisk.

TONE KNEŽ

Nov gasilski dom

V Retjah v Loškem potoku grade nov gasilski dom. Z deli so začeli že julija letos, zdaj je dom pod streho, popolnoma pa bo dokončan predvidoma do sredine prihodnjega leta. Za gradnjo so se odločili, ker so v njihovi vasi pogosto požari (strela), ustanovili pa so tudi svoje gasilsko društvo. Dom grade vaščani s prostovoljnimi delom in prispevki v materialu ter denarno pomočjo krajevne skupnosti. Pravijo, da bo gradnja veljala brez prostovoljnega dela okoli 35.000 N-din.

Pokaži, kaj znaš!

Ekipe RTV Ljubljana je pred nedavnimi snemala v Ribnici v prostorih Glasbene šole za oddajo »Pokaži, kaj znaš«. Sodelovalo je 11 naših gojencev. Upamo, da bodo nekateri izmed njih prišli v poštev za nastop na javni oddaji v Ljubljani.

Prvi sneg in prva nesreča

Novi sneg je v ribniški občini dal povod za prvo večjo prometno nesrečo že 12. novembra ob 8.30. Takrat je na cesti Ljubljana-Kočevje na Jasnici začelo zanašati osebni avto, ki ga je vozil Lojze Briški iz Zagreba. Zaradi

Prvi letošnji sneg v Kočevju (Foto: Primc)

Poslovna stavba bo kmalu končana

Investitor med gradnjo »umrl« — Bo upravljavec kmalu dobil ključ? — Trgovina še ne bo poslovala v novi prodajalni

Stanovanjsko-poslovna stavba v Sodražici je v glavnem dograjena in bo kmalu vseljiva. V njej bodo trgovina, pošta, krajevni urad, frizerski salon in 6 stanovanj.

Vendar pa glede vselitve do našega obiska še niso bile rešene vse kočljive zadeve. Glavna je nedvomno, da izvajalec del »Gradbenik« iz Ribnice ne namerava predati ključev stavbe, dokler ne bo dobil plačanih računov za ta objekt in za 20-stanovanjski stolpič v Ribnici.

Investitor stavbe je bil »pokojnik« stanovanjski sklad, te njegove obveznosti pa so prenesene na Kreditno banko. S poslovno stavbo bo po dograditvi oziroma prevzemu upravljalo stanovanjsko pod-

jetje, ki je menda tudi že zagotovilo potreben denar za plačilo njene gradnje, se pravi tudi za podražitve, ki so med gradnjo nastale.

Četudi bo poslovna zgradba kmalu predana v upravljanje stanovanjskemu skladu

Sušje: po delu na ples!

Prostovoljno delo je že zašlo v pozabo. Samo na vasi še živi. Na seji sveta krajevne skupnosti Sušje so sklenili, da bodo še pred zimo popravili pota. Nekaj denarja je dala KS, vaščani Zapotoka so s prostovoljnimi delom popravili svojo pot, Viničani pa so svojo popravili in razširili. Dva dni in še tretjega pol so vaščani vihteli krampe in lopate ter vozili z vpregami. Uspehi skupnega dela so vidni: obe vaški poti sta temeljito popravljene. Po opravljenem delu so priredili likof. Ob poskočnih zvočkih se je tedaj zavrtele staro in mlado, saj so stari in mladi sodelovali pri skupnem delu. Utrujenost je odšla sama od sebe, urejena pot in pogljobljeno prijateljstvo med vaščani pa sta ostala!

Slabo planiranje

Planiranje gozdnogojitvenih del za revir Ortnek je slabo, je ugotovil gozdni inšpektor. Izvršena dela se namreč slabo ujemajo s planom. Do oktobra je bila v družbenem sektorju opravljena približno polovica predvidenih del in nekatera, ki niso bila planirana. V zasebnem sektorju pa jo še slabše, saj do oktobra sploh še niso začeli s planiranimi deli. Gozdni obrat Ribnica, kamor spada tudi ortneški revir, je sicer zagotovil, da bodo planirana dela do konca leta opravljena, vendar inšpektor dvomi, da bo plan izpolnjen.

in soinvestitorjem, pa trgovina (TP »Jelka« iz Ribnice) letos v njej še ne bo začela poslovati. Trgovci se namreč še niso zedinili, kaj bodo v tej poslovalnici prodajali. Dokler pa tega ne vedo, ne morejo naročiti za trgovino potrebne opreme. Preden bo oprema naročena, izdelana, dobavljena in montirana, pa bo prav gotovo minilo še nekaj mesecev novega leta.

Kdo skrbi za spomenike?

Spomenike in obeležja bi morali že pred zimo zaščititi pred vlago in mrazom, da jim ne bi škodila. Spomenik na Zukovem je tik ob turistični cesti na Grmado, a ne kaže, da bi se kdo zanj zanimal. Potruditi bi se morali, da bi tudi okolico spomladu lepo uredili, saj ta marsikaj pove in veliko pomeni.

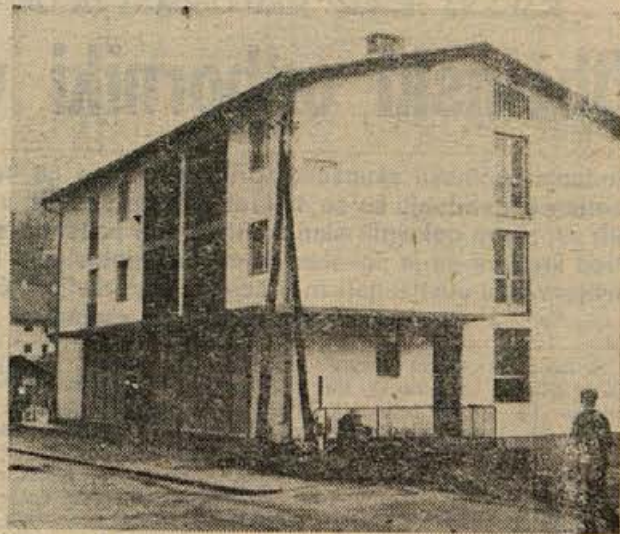
Sodelovanje KOVINSKO - ITAS

Kovinsko podjetje v Ribnici je začelo kooperirati s podjetjem ITAS iz Kočevja. Zdaj sodelujejo pri izdelavi 10- in 30-tonskih prikolice. Pogovarjajo pa se, da bi sodelovanje razširili tudi na izdelavo silosov za cement.

Znamenite cerkvice v ortneški okolici

V okolici Ortneka je precej cerkvic s častitljivo starostjo. Ena izmed njih je v vasi Maršiči v Slemenih, ki so jo vaščani Praprošč, Puštega hriba, Rigla in Maršičev z lastnimi sredstvi na zunanjo lepo uredili. Notranjost cerkve, ki hrani dragocene freske, pa obnavlja spomeniško varstvo. Vredno bi bilo oceniti tudi freske v pokopališki kapelici Sv. Tomaža na Velikih Poljanah in jih, če je v njih večja vrednost, obnoviti. Zdaj, ko so občani preuredili in povečali pokopališče, bi lahko dekanija poskrbela tudi za cerkev.

Streho na Jurjevi kapelici na nekdanjem ortneškem gradu so zdaj le popravili in stavbo s tem zavarovali pred mrazom in snegom. Če bi to storili že pred osmimi leti, bi prihranili marsikateri dinar. Žal pa so razvaline obeh gradov že tako dotrajane, da ni več misliti na obnovo. Kljub temu bi bilo vredno urediti vsaj okolico, ki bi jo lahko izkoristili v turistične namene. Marsikdo bi se potem odločil za izlet, saj vodi cesta do gradu skozi bogate jelove gozdove.

Stanovanjsko-poslovna stavba bo med najpomembnejšimi zgradbami v Sodražici. (Foto: Primc)

Za enakopravnost!

V ribniški občini so priznavalnine sorazmerno majhne, ker je občina revna in nerazvita. Precejšnje število užiivalcev je izgubilo še te priznavalnine, ko je bil uveljavljen občinski odlok o priznavalninah. To je med prizadetimi vzbudilo hudo kri. Predsedstvo Obo ZZB NOV Ribnica je menilo, naj bi se priznavalnine raje dodeljevale v republiškem merilu. S tem bi odpravili očitno neenakost med borci in partizanskimi materami v Sloveniji, saj so priznavalnine odvisne od gospodarske moči občine, v kateri borec ali partizanska mamica živi. Zato so predlagali, naj bi se sredstva za priznavalnine zbirala v republiškem skladu in dodeljevala po enotnih merilih v vsej republiki. Samo tako bi lahko odpravili očitno razliko med priznavalnimi v razvitih in nerazvitih občinah.

Bodo Ortnočani dobili avtobusno čakalnico?

Ortnek je sedaj dobil cestno razsvetljavo, vendar občani menijo, da bi bilo treba postaviti luč tudi na avtobusnem postajališču in v Velikih Poljanah. Se posebno pa Ortnočani pogrešajo avtobusno čakalnico. Precej potnikov bi bilo pripravljenih prispevati z delom ali denarjem, da bi bilo to vprašanje kar najhitreje rešeno. Začnimo, pa bo šlo!

Boljša oskrba s kruhom

V Loški potok so se pred dobrim mesecem vozili kruh z avtobusom. To ni bilo higiensko, razen tega pa je prihajal kruh precej pozno. Pred kratkim je začel voziti s kombijem v Loški potok kruh zasebni pek iz Sodražice. Prevoz je bolj higieničen, razen tega pa ga pripelje bolj zgodaj. Kljub boljši oskrbi se cena kruhu ni zvišala.

Odkupne težave

Kakor vse kmetijske organizacije tako ima tudi ribniška kmetijska zadruga težave s prodajo živine, predvsem plemenske. Tako odkupijo le malo živine, saj odkupne cene niso primerne. Tudi s prodajo krompirja so težave, zato ga odkupijo le toliko, kolikor ga potrebujejo za lokalno potrošnjo. Zadruga je sicer imela ob začetku odkupne sezone za krompir precej naročnikov, žal pa kmetovalci niso hoteli prodati krompirja izpod 60 S-din kilogram, zato jim je ostal v kletih.

Manjšo količino ČASOPISNEGA PAPIRJA

proda uprava Dolenjskega lista v Novem mestu po ugodni ceni. Telefon: 21-227.

Premalo ali preveč izobraženi?

Slab odziv na razpise delavske univerze za večerne šole in razne tečaje — Iz velike večine delovnih kolektivov na pismena obvestila in razpise niti ne odgovorijo

Vse kaže, da imajo v ribniški občini zelo sposobne kadre in da vsa delovna mesta zasedajo ljudje z ustreznim izobrazbo.

Delavska univerza Ribnica je namreč za izobraževalno leto 1966/67 razpisala vrsto šol in tečajev, odziv na razpis pa je bil slab.

Tako je bilo na primer pismeno obveščenih 14 podjetij, organizacij in ustanov, da organizira delavska univerza I. letnik večerne ekonomske šole za odrasle. Razpis o tem je bil objavljen tudi v časopisu. Na razpis je prišel le en odgovor in še ta — negativen. Vendar prav v tej delovni skupnosti dela več zaposlenih, ki imajo nižjo strokovno izobrazbo, na delovnih mestih, za katera je potrebna srednja strokovna izobrazba. Je res lahko povsod merilo izobrazbe le praksa? Če je tako, potem niso potrebni izobraževalni centri za odrasle.

Podobno kot z ekonomsko šolo je tudi z ostalimi razpisanimi šolami in tečaji. Tako je delavska univerza prejela na razpis tečaja o varstvu pri delu, ki ga je po-

slala vsem podjetjem in še 21 zasebnikom, le dva odgovora. Za jezikovne tečaje je poslala 12 obvestil delovnim organizacijam, razen tega pa je tečaje tudi javno razglasila, vendar ni prejela nobenega odgovora. Enako je bilo s tečajem za konstruktorje orodij. Za seminar o kršitvi delovnih dolžnosti je prišlo le do odgovorov, čeprav je bilo o njem obveščenih 22 delovnih skupnosti. Pri tem je zanimivo, da je v občini le en diplomiran pravnik, ki zaseda tajniško mesto v podjetju, čeprav ima vsaka delovna organizacija tajnika oziroma nekoga, ki odgovarja za delovna razmerja. Razen tega je bil seminar namenjen tudi članom disciplinskih komisij in drugim organom ter posameznikom, ki se ukvarjajo z delovnimi odnosi oziroma odgovarjajo zanje.

Iz slabega odziva na obvestila in razpise delavske univerze lahko sklepamo dvoje: da zasedajo skoraj vsa delovna mesta ljudje z ustreznim izobrazbo ali pa da na večini odgovornih mest niso toliko pismeni, da bi na obvestila in razpise vsaj odgovorili.

Razkladanje lesa v obratu INLES v Ribnici. Se malo in les bo predelan v okna ali vrata (Foto: Primc)

Občinski odborniki v ogledalu

Sedanja občinska skupščina Črnomelj šteje 58 odbornikov — V minulem dveletnem obdobju so se 17-krat skupno sestali, v tem času je bilo 5 ločenih sej zborov delovnih skupnosti in ena posebna seja občinskega zbora — Pred kratkim pa je posebna komisija ugotavljala, kako so se odborniki pri svojem delu uveljavljali in o čem so razpravljali, če so se sploh oglasili — Ugotovitve so zanimive!

Sedanjo skupščino sestavlja 50 moških in 8 žensk, po poklicu pa so: 2 inženirja, 1 zdravnik, 1 profesor, 3 učitelji, 1 finančni uslužbenec, 7 tehnikov, 7 visokokvalificiranih delavcev, 22 kmetov, 1 trgovinski delavec ter 13 ljudi ostalih poklicev. Njihova izobrazba je naslednja: 5 jih ima visoko šolo, dva višješolsko izobrazbo, 16 srednjo šolo, 9 nepopolno srednjo šolo, 15 osemletko in 11 nepopolno osnovno šolo. Polovica odbornikov je starih od 35 do 45 let, 17 je mlajših in 12 starejših.

Občinska skupščina je imela v preteklih dveh letih 17 skupnih sej, 5 ločenih sej zborov delovnih skupnosti in 1 seja občinskega zbora. Komisija je ugotovila, da je bil zastavljen program v celoti uresničen. Na več sejah so obširneje obravnavali tromeščne, polletne, tričetrtletne in celoletne gospodarske uspehe, razen tega pa še problematiko naslednjih področij: trgovine in obrti, gostinstva in turizma, zdravstva in socialnega zavarovanja, socialnega varstva in problematiko borcev. Nadalje so govorili o komunalni dejavnosti in stanovanjski izgradnji, obravnavali so delo sodstva in pravobranilstva, poročila inšpekcijskih služb, delo krajevne skupnosti, PIT službe, zavoda za zaposlovanje in kadrovske problematiko. Ob reformi so prišli na vrsto industrija in obrt, kmetijstvo in gozdarstvo, poslovanje podjetja BELSAD, nadalje še gostinstvo in turizem, stanovanjsko gospodarstvo, krajevne skupnosti s samoupravo občanov, varnost pri delu, požarna varnost, urbanizem, kultura in telesna kultura ter organizacije, ki se ukvarjajo z delom mladine. Medtem so tudi o šolstvu večkrat govorili, zlasti na zadnji seji 22. oktobra.

Odsotnost ni zmeraj opravičljiva

Iz zapisnikov občinskih sej je mogoče razbrati, da so bile sicer vse seje sklepne, vendar se 39 odbornikov ni udeležilo več kot štirih sej, po 6 jih je manjkalo na treh sejah, 9 jih je bilo odsotnih na dveh in 3 na eni.

Bo imel vsak potni list?

Občani iz starotrskega konca se pripravljajo na zamenjavo osebnih izkaznic. Težava je v tem, ker vse do Črnomlja ni nobenega fotografa, zato je krajevni urad zelo ustregel ljudem, ko se je dogovoril s fotografom iz Črnomlja, da bo prihajal ob nedeljah v Stari trg.

Ko bi moral prvi priti, so ga sicer zaman čakali do 16. ure popoldne, prihodnjic pa je bil bolj točen in je fotografiral prebivalce Starega trga, Radenc in Zagozdaca. Zanimivo pa je, da naroči prav vsak poleg fotografij za osebno izkaznico še 2 večji, za potni list. Kam neki bodo potovali Starotrsi kar vsi po vrsti?

seji. Le en odbornik je bil prisoten na vseh sejah! Odsotni so se opravičevali predvsem s prezaposlenostjo na delovnih mestih, kar je le deloma opravičljivo, nikakor pa ni mogoče smatrati, da je opravičeno izostal odbornik, ki je manjkal kar na 17 sejah.

Redki se v razpravah stalno oglašajo

Na občinskih sejah so najbolj pomembne razprave, kljub temu pa se je od 58 odbornikov v preteklih dveh letih oglasilo le 45. Le redki so tisti, ki so v razpravi sodelovali skoro na vsaki seji (več kot 20-krat) — samo 5 je bilo takih! V nasprotju s tem pa skupščina doslej še ni slišala mnenja 13 članov, ker se nikoli niso oglasili.

Molk nekaterih si je mogoče razlagati edino tako, da se premalo poglobljajo v gradivo in da se ne upajo oglašati, ker ne poznajo dovolj obravnavanih problemov. Res je, da jih je nekaj molčalo tudi zato, ker so že vnaprej vedeli, da je njihova prošnja neizvedljiva v zvezi s šibkim občinskim proračunom.

Po oceni komisije so bili na splošno v razpravah mnogo aktivnejši odborniki občinskega zbora, medtem ko se odborniki iz delovnih organizacij niso tako pogosto oglašali, kot bi bilo pričakovati glede na številne težave z njihovimi področji.

Vež z občani — razmeroma dobra

Občinski odborniki predstavljajo vez med občani in občinsko skupščino, in kakor so ugotovili, je bila ta vez doslej razmeroma dobra. Velika večina odbornikov je sodelovala na vseh zborih volivcev, na javnih tribunah, na sestankih krajevne skupnosti, društev in vaških organizacij. Ob vsakem stiku z občani so odborniki pojasnjevali delo in stališča ob-

Edino razvedrilo — televizor v šoli

V Starem trgu nimajo filmskih predstav in v vsem starotrskem koncu še ni nobenega zasebnega TV sprejemnika. Razumljivo, da je po tem televizor vaških organizacij, katerega so namestili v šoli, edino razvedrilo vaščanom. Vsak večer se zbirajo ob njem številni mlajši in starejši gledalci ter z zanimanjem sledijo oddajam ljubljanskega in včasih zagrebškega programa. Najraje pa gledajo TV drame. Z vstopnino 20 dinarjev krijejo stroške za elektriko in čiščenje prostora.

Jutri sindikalni plenum

Občinski sindikalni svet v Črnomlju je za jutri, petek, 18. novembra, sklical redno sejo. Obravnavali bodo gospodarske uspehe v preteklih 9 mesecih, govorili o pripravah na občne zbere sindikalnih podružnic ter izvolili nekaj novih članov v plenum občinskega sindikalnega sveta.

činske skupščine, prav tako pa so aktivno delovali tudi v obratni smeri s prenašanjem zahtev občanov na občinsko skupščino.

Vsi pohvalijo upravo

V anketi, ki so jo pred kratkim izpolnjevali odborniki, so napisali, da so bili zadovoljni s prejetim gradivom in obrazložitvami, menijo pa, da so bile nekatere seje predolge zaradi obravnave nebitnih vprašanj. Nekateri so tudi zoper naknadno dopolnitev dnevnega reda, spet drugi niso zadovoljni z uresničitvijo posameznih sklepov, sprejetih na sejah. Zanimivo pa je, da o delu občinske uprave in vseh zaposlenih v tej službi ni prav nobene kritike, temveč je povsod zaslediti le pohvalno mnenje o njihovem delu.

Sedanje izkušnje — osnova za merila

Analiza o delu odbornikov občinske skupščine vsebuje še mnogo drugih podatkov. Vse to bodo najprej obravnavali na razširjeni seji občinskega odbora SZDL, zatem pa še drugje. Ugotovitve komisije bodo koristno uporabili predvsem pri določanju meril za izvolitev 29 novih odbornikov, katerim bo spomladi potekla mandatna doba. S tem delom se obširneje ukvarja občinska volilna komisija, njena stališča pa bodo v kratkem sporočili javnosti.

R. B.

Bo tudi v prihodnje le peščica delavnih?

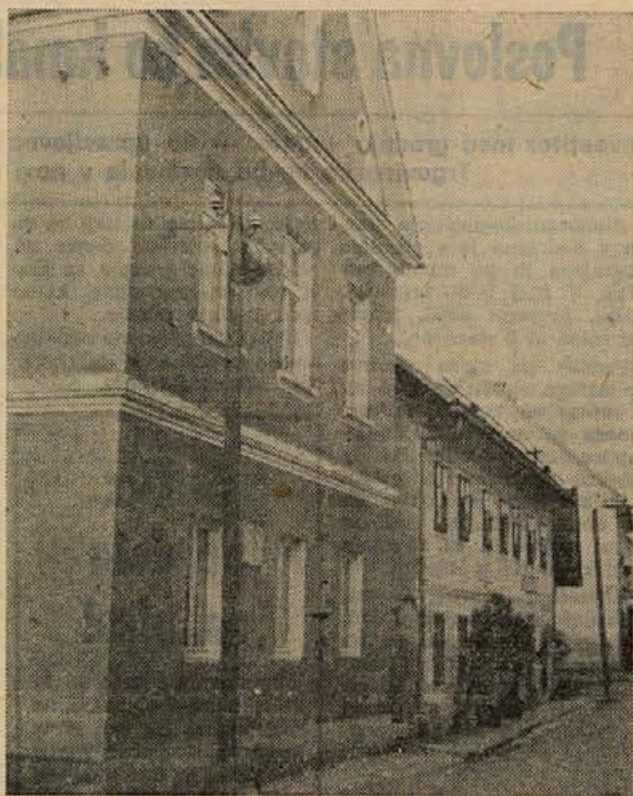
10. novembra zvečer se je v prostorih filozofske fakultete v Ljubljani sestalo okoli 80 članov Kluba belokranjskih študentov ter 4 predstavniki občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij iz Črnomlja — Ugotovili so, da delovni program ni bil v celoti uresničen in da je bila preteklo leto v klubu le peščica delavnih — Za novega predsednika kluba je bil izvoljen študent arhitekture Jovo Grobovšek

Na minuli letni skupščini Kluba belokranjskih študentov so najprej ocenjevali delo v preteklem študijskem letu in ugotavljali, katere zastavljene naloge so bile uresničene in katere ne.

Dosedanji predsednik kluba Anton Marentič je v uvodnem poročilu navedel, da je klub organiziral spoznavni večer z bruci in jih ob tej priložnosti sprejel med člane ter že drugič priredil uspešno javno brucovanje v Metliki. Dosedaj tradicionalni razgovor z osmošolci črnomaljske gimnazije so sicer nameravali tudi letos organizirati, da bi maturante seznanili s študijem na univerzi, o možnostih za nabavo kredita itd., vendar na dopis ravnateljstvu gimnazije in razredni skupnosti sploh niso prejeli odgovora.

Prav tako klub ni uresničil sklepa lanske skupščine, po katerem bi moral pripraviti literarni večer za širši krog poslušalcev. Nikakor niso mogli dobiti literata, ki bi bil pripravljen sodelovati.

Ob reformi je bodoče strokovnjake Belokranjce zanimalo, kaj se je v domačih podjetjih spremenilo in kako gospodarijo, zato so želeli, da bi jih predstavniki obeh belokranjskih občin s tem seznanili. Razočarani pa so bili, ko je na razgovor prišel samo zastopnik metliške občine Slavo Prevaljšek, med-

Popolna osemletka v Starem trgu res nima najboljših delovnih pogojev, vendar pa je v njej prostora dovolj za otroke iz vse Poljanske doline. Če bi šola kadrovske in materialno utrdili, bi lahko postala pravo izobraževalno središče v tem odročnem predelu. (Foto: Bačar)

OSEMLETKA V STAREM TRGU V NOvem ŠOLSLEM LETU

Šola bi lahko sprejela še več učencev

V Starem trgu je v nižjih razredih osemletke pre malo otrok, zato imajo učenci 1. in 2. ter 3. in 4. razreda kombiniran pouk — V bližini so še dve šoli: v Predgradu in v Vimolju, kjer je otrok še manj, zato so jih v Starem trgu pripravljene sprejeti — Edina ovira, da otroci vseh treh šol niso deležni normalnega pouka, je menda bojazen staršev, da bi poslali otroke prek občinske meje...

Letošnje šolsko leto so na popolni osemletki v Starem trgu začeli s 143 učenci. Ker imajo le 4 učilnice, je pouk organiziran v dveh izmenah. Medtem ko so višji razredi

premočni glede na število otrok, je v nižjih razredih tako malo učencev, da morajo poučevati šolarje 1. in 2. razreda skupaj, prav tako pa učence 3. in 4. razreda.

V Prelesju samo še prenočišča

15. novembra je turistični dom v Prelesju ob Kolpi prenehal nuditi gostinske usluge. Gostilničar Kapš je preko zime odjavil obrt, ker v tem času ne bo gostov, od 15. aprila dalje pa bo postojanka spet obratovala normalno. Če bo pozimi v Prelesju prišel kak gost, bo v turističnem domu vseeno lahko prenočil in tudi od lakote ne bo umrl, le da bo moral pravočasno najaviti prihod.

Kako se je izplačalo v tem obkolpskem predelu odpreti turistični dom, pove podatek, da je letos v treh mesecih v Prelesju prenočilo 237 ljudi, največ inozemcev.

Odkritje spomenika v Petrovi vasi

Občinski odbor ZZB Črnomelj bo 20. novembra od 10. uri dopoldne odkril grobišče s skromnim spomenikom 31 v NOB padlim borcem in 16 žrtvam fašističnega nasilja, pokopanim v Petrovi vasi. Ob tej priložnosti bo svečanost s krajšim kulturnim sporedom. K odkritju vabijo vse občane okoliških krajev!

Zaradi kombiniranega pouka, ki kljub dobri volji prosvetnih delavcev ne more biti kvaliteten, si v Starem trgu delajo največ skrbi.

Ko so razmišljali, kako temu odpraviti, so prišli na misel, da bi lahko starotrski popolni osemletki priključili še dve niže organizirani sosednji šoli, kjer imajo prav tako malo otrok in kombiniran pouk. V Predgradu sta dve učni moči za 4 razrede učencev, v Vimolju pa celo ena sama učiteljica poučuje vseh 8 razredov.

Prišlo je že do uradnih pogovorov o združitvi šol v Poljanski dolini, toda ustavilo se je tam, kjer so najmanj pričakovali: starši vimoljskih in predgraških otrok so proti temu, da bi njihove otroke prevažali v osnovno šolo v Starem trgu, čeprav bi bili tam deležni mnogo bolj šega pouka.

V Starem trgu je dovolj prostora za otroke iz vse Poljanske doline. Če bi eno šolo v tem predelu utrdili kadrovske in materialno, bi bilo brez dvoma bolje za otroke in učitelje, ne glede na to, da so eni iz črnomaljske, drugi pa iz kočevske občine. Zaradi nerazumevanja in slabega sodelovanja pa oboji trpijo.

V teh krajih, kjer medved na cesti ni nobena posebna redkost, bi zavzobusnim prevozem otrok v šolo odpadla tudi vsakdanja nevarnost. Tudi ta argument staršev ne prepriča! Mar je res po sredi samo tradicija in občinska meja?

V Črešnjecvu nov mladinski aktiv

Mladina iz Črešnjecva je pred kratkim spet ustanovila mladinski aktiv, ki šteje 26 članov, kolikor je mladih v vasi. Za predsednika so izvolili Antona Jakšo, hkrati pa sprejeli delovni načrt do konca letošnjega leta. Najprej bodo uredili zanemarjeni mladinski klub, nato za dan republike pripravili proslavo in še šahovsko srečanje s semiško mladino.

Tokrat se je črešnjavska mladina resneje oprijela dela kot pred dvema letoma, ko so tudi ustanovili svoj vaški aktiv ZMS, a je vse delovanje kmalu zamrlo.

Matični urad Predgrad
Umrla sta: Margareta Stavdohar, prežitkarica iz Predgrada, 86 let, in Marja Stavdohar, kmetovalka iz Predgrada, 61 let.

NOVICE
črnomaljske komune

Zakaj v nekaterih krajih ni vode?

Prebivalci več vasi in naselij metliške občine se že dalj časa pritožujejo, da iz vodovoda ne priteče včasih niti kapljica vode — O tem so govorili ljudje na sestankih in zborih volivcev ter zahtevali pojasnil — Komunalno podjetje je na željo občanov pred kratkim ugotovljalo, zakaj je prišlo do pomanjkanja pitne vode — Ugotovitve so naslednje:

Vodovodno omrežje na področju Suhorja, Hrasta in okoliških vasi napajajo zajetja v Rajakovičih in Belem potoku, razen tega pa odtod dobiva vodo žumberski predel. Metlika in okoliška naselja imajo svoje zajetje v Obrhu, medtem ko Bojanjo in Slamno vas napajajo zajetja v Jamnikih, od koder odteka del vode tudi na suhorsko vodovodno omrežje.

Zajetji v Rajakovičih in na Obrhu sta bili zgrajeni še pred vojno, računajoč na takratne potrebe, medtem ko so bila jamniška zajetja zgrajena pred kratkim, toda po

predvojnih načrtih.

Odkar se je potrošnja vode ob naraščajoči industriji in vedno večji porabi pri zasebnikih začela naglo povečevati, zlasti lani in letos, je prišlo do tega, da zajetji v Jamnikih in na Obrhu v sušnih dneh nista dajali dovolj vode niti mestu Metlika, kaj šele oddaljenim vasem.

Ker so zajetja na izrazito kraških tleh, dajejo dovolj vode le ob deževnem vremenu, medtem ko ob sušah popolnoma oslabijo ali celo presahnejo. Prav zato zajetja v Jamnikih ne morejo dopolnjevati vodovodnega omrežja

Suhor, kakor je bilo predvideno. Ljudje so v tem predelu najbolj prikrajšani.

Letos v začetku oktobra so ponovno opravili meritve dotoka vode v vseh zajetjih, na podlagi katerih so znova ugotovili, da zajetja ne zadoščajo več. Potrebne pa so še druge in bolj zamotane raziskave, katere je Komunalno podjetje poverilo zavodu, ki je sodeloval pri gradnji zajetij in vodovoda.

Ko bodo strokovnjaki svoje delo opravili, bodo z njihovimi ugotovitvami seznanili občinsko skupščino ter občane.

V četrtek, 3. novembra, so v prostorih tovarne BETI v Metliki odprli prodajalno pakirnega špecerijskega blaga in gospodinjskih potrebščin. Trgovino je odprlo podjetje MERCATOR, prostore pa je uredila tovarna z lastnimi sredstvi. Ker zapljuje metliška tovarna pretežno žensko delovno silo, najbrž kupec ne bo manjkalo, kajti vsaka delavka in uslužbenka bo lahko mimogrede nakupila, kar potrebuje za dom. (Foto: Marjan Moškon)

Začetek organiziranega varstva v šoli

Pred približno 14 dnevi je v novi stavbi metliške osemletke začela poslovati tudi šolska varstvena ustanova, ki vključuje 33 otrok — Kako so začeli z delom in kaj nudijo otrokom, smo zvedeli v razgovoru z vodjo varstvenega oddelka, predmetno učiteljico Boženo Benkovo:

— Takoj, ko smo se preselili v novo stavbo, smo objavili razpis za sprejem učencev v šolsko varstveno ustanovo, ki je šele zdaj dobila pogoje za normalno delo. Prijavilo se je 33 otrok. Priprave na delo niso dolgo trajale, saj smo začeli poslovati mesec dni po začetku pouka.

— Zanima nas, od kdaj do kdaj je varstvo odprto in kaj v tem času nudite varovancem?

— Otroci pridejo k nam okoli 8. ure zjutraj in ostanejo tu do 1.30, nakar grejo v jedilnico na kosilo, za-

tem pa k pouku ob 13. uri. V času, ki ga prebijejo v varstveni ustanovi, imajo dve učni uri, namenjeni pisanju domačih nalog in učenju, ter eno uro organiziranega razvedrila.

Do kdaj sejmišče sredi mesta?

Metliško sejmišče, eno najbolj znanih in obiskanih v vsej Sloveniji, je že dolgo let na istem prostoru, v bližini tehtnice. Ker pa je v zadnjih letih v neposredni bližini zrastle več novih stanovanjskih blokov in hiš, je čutili vedno večje neskladje okolja.

»Do kdaj bomo še trpeli sejmišče sredi mesta?« je vprašal na zadnji občinski seji tudi eden izmed odbornikov, nakar so predlagali, naj pristojni organi še letos razmislijo o primernejšem prostoru za nakup in prodajo živine.

Kdo hoče skladišča v Rosalnicah?

Precejšnji prostori opuščenih skladišč v Rosalnicah so na voljo metliški občinski skupščini, a ta zanje ni zainteresirana. O tem je tekla beseda na zadnji občinski seji, kjer so predlagali, naj svet za gospodarstvo omenjena skladišča ponudi proti primerni ceni domačim gospodarskim organizacijam.

— Od kod prihaja največ šolarjev v varstvo?

— Pretežna večina jih je iz Metlike. Največ je otrok zaposlenih staršev, medtem ko imamo le 3 vaške otroke.

— Koliko varstvo stane?

— Za varstvo, pomoč pri učenju plačajo starši 3000 dinarjev, 2000 din za kosilo in 500 din za popoldansko malico, kar praktično pomeni 5500 din na mesec za celodnevno prehrano (razen večerje) in celodnevno bivanje v šoli.

— Se zdi staršem plačilo primerno?

— Doslej se niso pritoževali. Obširneje pa se bomo s starši pogovorili na prvem roditeljskem sestanku.

Smo za točno obveščanje javnosti

Ze tri mesece se v Metliki precej govori in na sestankih razpravlja o zdravstvu, odkar smo 7. julija letos objavili članek »Najmanjša aktivnost, najvišji dohodki«. V zvezi s tem je bil 13. oktobra objavljen tudi članek občinskega sekretarja ZKS Jožeta Došna »Zlonamerni napad ali družbena kritika«. Kolektiv Zdravstvenega doma se še vedno čuti prizadetega, zato nam je pred dnevi poslal svoj odgovor na prvotni članek:

Da bi točno informirali vaše cenjene bralce in da bi napravili konec mnogim zločnim razpravam, ki so nastale po objavi prvotnega članka, vas obveščamo o naslednjem:

1. Citirani podatek sploh ni bil predmet razprave na razširjeni seji občinskega komiteja ZKS, vendar je bil v novinarjevo poročilo vstavljen.

2. Podatek je netočen in nima nobene zveze z materialno resnico in dejanskim stanjem glede obravnave pacien-

tov in organizacije dela v naši ustanovi.

V naši ustanovi so zaposleni trije zdravniki, ki so v prvih šestih mesecih l. 1966, preračunano na učinkovite delovne ure glede števila kurativnih ambulantnih pregledov bolnikov, skladno in enako merno obremenjeni kljub doslednemu izvajanju pravice glede proste izbire zdravnika. Razen tega je število bolnikov, ki so jih oni imeli povprečno na učinkovito delovno

uro, v skladu z orientacijskimi normativi, ki jih je dal Medobčinski zavod za zdravstveno varstvo v Novem mestu glede števila pacientov na delovno uro zdravnika splošne prakse za naše področje in ki znaša 6-8 pacientov na eno uro. Analize so namreč pokazale, da so naši zdravniki imeli povprečno 6,1 do 7,6 pacientov na uro.

Prepričani, da bo uredništvo razumelo upravičeno ogorčenje vseh članov našega kolektiva zaradi netočnosti in nepravilnega informiranja javnosti, prosim, da objavite ta sestavek.

V imenu kolektiva Zdravstvenega doma Metlika:
dr. Eugen Blenenfeld

V trgovini večji promet

● Podjetje MERCATOR je do konca septembra na metliškem področju doseglo že 85,4 odst. predvidenega letnega prometa v svojih prodajalnah. Ugotovili so, da se je promet v trgovinah povečal za okoli 30 odstotkov v primerjavi z lanskim v istem času. Takega povečanja niso pričakovali, saj so se trgovci po reformi bali celo pada prometa.

● Tudi izrizek v prodajalni Novotehne je prav lep, saj so v tej trgovini v 6 mesecih, kar je odprta, prodali že za 74 milijonov dinarjev blaga.

MESARIJA je bila uspešna

Po podatkih o poslovanju v 9 mesecih letošnjega leta je Mestna klavnica in mesarija v Metliki že dosegla celotni letni plan proizvodnje, čeprav je več mesecev delala v zelo težkih pogojih, medtem ko so prostore dograjevali in prenavljali.

Ta kolektiv pa je v omejenem obdobju vložil na sklade tudi že 7,2 odstotka sredstev več, kakor jih je bilo predvidenih do konca leta, kar kaže na zelo lep finančni uspeh, prizadevnost in dobro gospodarjenje.

■ PO PROTOKOLU S ČEHOSLOVASKO bo znašala blagovna izmenjava med to in našo državo okoli 200.000.000 dolarjev. Jugoslavija bo v okviru tega sodelovanja opravila za Čehoslovaško med drugim za 7 milijonov dolarjev gradbenih del.

■ SKUPŠČINA REPUBLIKE SKUPNOSTI socialnega zavarovanja delavcev je sprejela sklep, da je treba izterjati vse dolge, ker se skladi dušijo v takih primanjkljajih, da je poslovanje že nemogoče. Invalidsko-pokojniški sklad je imel v prvih osmih mesecih letos že 95,5 milijona N-din, sklad za otroške dodatke pa 14,6 milijona N-din primanjeljav.

Občinski dohodki zaostajajo

Na zadnji seji občinske skupščine v Metliki so seznanili odbornike tudi z dejstvom, da so dohodki občinskega proračuna v začetku oktobra zaostali za 8,84 odstotke.

Največ krivde za tolikšen izpad ima vsekakor republika, ki je dolžna metliški občini večmesečno dotacijo, deloma pa so krivi nizki osebni dohodki zaposlenih. Letos se zaslužki v proizvodnji niso povečevali tako naglo, kakor so računali. Prav tako davčni zavezanci s področja kmetijstva dolgujejo še več kakor eno tretjino davkov. Računajo pa, da bodo lastni dohodki začeli nagleje pritekati proti koncu leta kakor običajno.

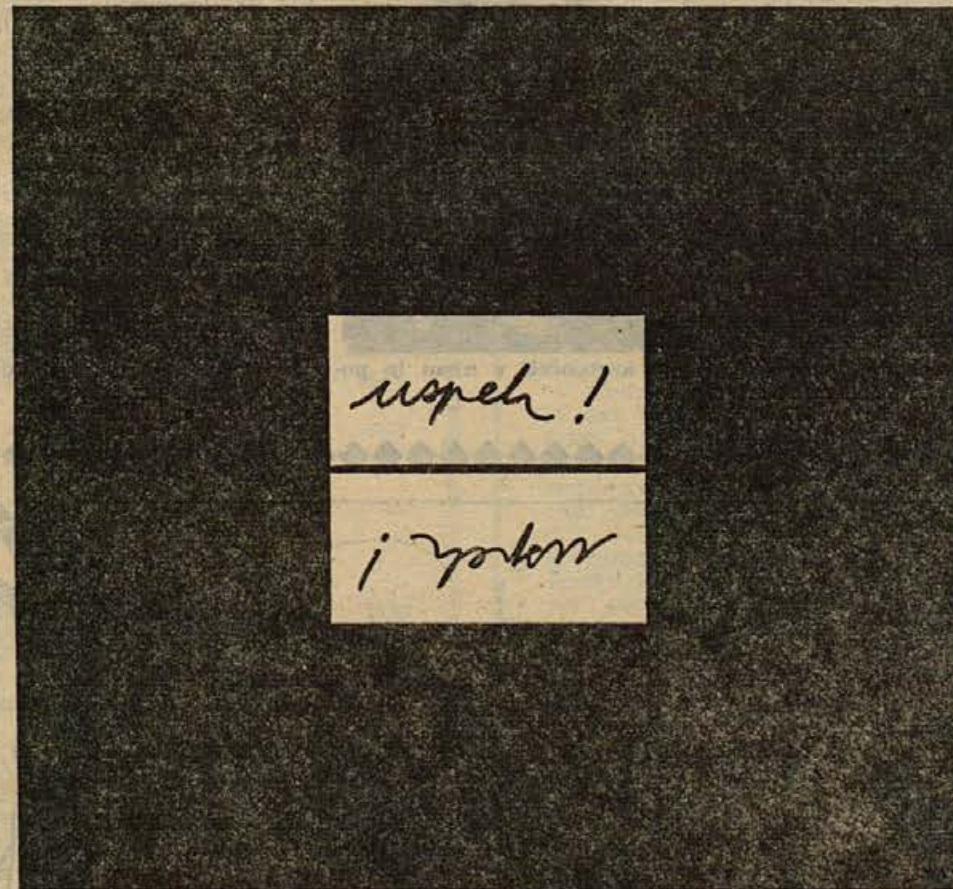
Za 25 let so se ušтели...

V urbanističnem načrtu mesta Metlike potrjenem že leta 1960, so za zasebno gradnjo hiš v nadaljnjih 30 letih predvideli okoli 5 hektarov zemljišča. Izkazalo pa se je, da so se planerji ušтели kar za 25 let, ker je to zemljišče v 5 letih že povsem zazidano.

Tako morajo v Metliki določiti nov zazidalni okoliš, namenjen individualni gradnji, kajti vedno več je interesentov in pričakujejo še kopico no-

vih prošelj za izdajo lokacijskega dovoljenja v prihodnjem letu.

Kje naj bi v prihodnje gradili Metličani, bodo v kratkem predlagali strokovnjaki, ki so sodelovali pri izdelavi urbanističnega programa, vsekakor pa bi bilo pametno določiti zazidalni okoliš v bližini že obstoječih komunalnih objektov. Predlog strokovnjakov bodo lahko ocenjevali tudi občani na javni razstavi ter sporočali svoje pripombe.

Obrnite ga kakorkoli, uspeh je vedno uspeh, če objavite vaš oglas v

Dolenjskem listu

Naročilnico pošljite na naslov naše uprave:
DOLENJSKI LIST, Novo mesto, p. p. 33

metliški tednik

„Ste se že slikali?“

V novomeški občini ima nove osebne izkaznice že več kot 1830 občanov — Vseh bodo izdali okoli 25.000 — Izjemoma jih lahko dode prisilci, stari manj kot 18 let

Pot do izkaznice pa je še dolga!

V sobi 13 preverjajo podatke. To, kar pove stranka, se mora ujemati s podatki v matični knjigi. Zato je dobro imeti pri sebi izpisek iz rojstne matične knjige ali kakšen drug osebni dokument.

Vsi modri kartoni v sobi 12

Glavno delo opravi štab v sobi 12. Tu se zbirajo izpolnjeni modri kartoni iz vseh matičnih uradov v občini. Torej pripravijo osebno samo tukaj...

Delo je počasno, čeprav so si ga organizirali po tekocem traku. Opraviti ga morajo vestni in natančni ljudje. Za pravilnost nekako odgovarja Marjanca Dobnikar.

Kaj vse dela štab v sobi 12?

Marica Blatnik vodi register stalnega prebivalstva v občini in hkrati pove, za koliko časa lahko kdo dobi osebno izkaznico: če je občan mlajši, za manj časa, če je starejši, za daljše obdobje.

Strojepisna Jožica Trnatec vpiše podatke v osebno izkaznico.

Ivan Avbar nalepi na izkaznico sliko in tako opremiljeno vstavi v folijo, nakar to v stiskalnici neprodušno zalepi.

Izkaznica je narejena, občan pa za večakom »ujeta« v neprodušno folijo!

Ivan Avbar: »Vsaka osebna izkaznica mora v folijo in vse skupaj v stiskalnico.«

Do četrta, 3. novembra, so v sobi 12 pripravili že 1832 osebnih izkaznic.

Vseh bo treba pripraviti in izdati okoli 25.000. Novomeščani so do zdaj vložili več kot 1.100 prošelj.

Vrstni red tudi za zamudnike

Kdaj je treba priti zaradi osebne?

Marjanca Dobnikar: »Vsakega prvega v mesecu objavimo abecedni raspored vasi in mestnih ulic, ki so na vrsti.«

Kakšne kazni so predvidene za zamudnike?

Po koncu redne izdaje osebnih bo objavljeno, do kdaj si morajo izkaznice preskrbeti zamudniki. Razen mandatnih kazni, ki jih bodo ob legitimiranju kot do zdaj pobirali miličniki, za zdaj druge kazni niso predvidene.

Kdo bo moral imeti izkaznico?

Vsi občani, starejši od 18 let. Izjemoma jo lahko dobi tudi mlajši, 14 ali 15 let star prosilec. Napačne pa so govornice, da starejšim od 60 let ni treba po osebno, kajti mora jo imeti vsak polnoletni občan!

Kaznjenci, aktivni oficirji in vojak — NE!

Kdo pa je ne dobi? Kdor prestaja kazen, aktivni oficirji in tisti, ki služijo vojaški rok. Kaznjenci in vojakji si bodo izkaznice lahko preskrbeli, ko bodo odslužili kazen oziroma rok.

Potrjena zmaga Novega mesta

V soboto dopoldne se je v poslopiju RTV Ljubljana v Tavbarjevi ulici sestala pesna komisija, ki naj bi dokončno odločila o zmaji v oddaji »Tekmujte z namik«. Prva in druga kocka od vrha navzdol sta v odlično smer (puščica) res kazali samo po eno piko. Od zgoraj navzdol sta v tej smeri vidne pike od 1 do 6. Vendar je bagerist postavil kocke tako, kot so bile razporejene po tleh, kjer so mu jih drugi pripravili, in med tekmovaljem ni mogel več obratovati kocke v levo in desno. (Foto: M. Moskon)

Bagerist Jože Rešetič iz Novega mesta dejansko zmagovalce tekmovalja, ker je hitreje opravil svoje delo. Predsednja kocka je bila z napuščno stranjo obrnjena proti TV kameri zato, ker je iz nepopolnjenega vrzoka bila kocka že na tleh napuščno obrnjena. Tekmovalstva dolžnost namerič in obratovati kocke, temveč jih v istem položaju prenesti na piramido. Hitri ugotavlja komisija, da je tekmovalka Ivica Rožek iz Celja v izločilnem quiz tekmovalju v regularnem času pravilno odgovorila. Do nespornosti je prišlo zato, ker je reporter v Celju privedel odgovor, ki ga je imel v ovornici. Ker pa se vrstni red odgovorov na panju in

reporterjevem dokumentu ni skladal, je reporter ocenil, da je odgovor nepravilen. Magnetoškopski posnetek pa je pokazal, da sta bili dve vprašanji na panju zamejnani in da je na tako zamejnani vprašanji tekmovalka pravilno odgovorila in s tem prav tako uspešno opravila svojo nalogo.

Ugotovitve komisije pa ne vplivajo bistveno na rezultat celotnega tekmovalja, saj je prav tako zmagovalo mesto Novo mesto s 43 točkami, medtem ko je mesto Celje doseglo 31 točk.

Tako se je Novo mesto uvrstilo v polfinale in bo tekmovalo tudi za nagrado Turističnega biroja — izlet v Gričjo za 50 izrebranih meščanov! V prvi oddaji je Kranj premagal Izolo. V naslednjem kolu četrtfinala se bosta predvidoma pomerila Nova Gorica in Trbovlje, zadnji par pa bosta Maribor in Ljubljana. Novomeški petelinček bo moral še krepko zamahovati s peruti, če bo hotel v deti starodavno sončno Gričjo! M. M.

Zdravstveni dom NOVO MESTO
rižglaša
prsto delovno mesto
zdravstvenika in
zobne asistentke
na Zdravstveno postajo
Zembarberk

POB: ustrezna strokovna izobrazba, opravljen študij strokovni izpit. Stanovanje po dogovoru. Rok prijave je 10 dni po objavi.

Z domačih vrtov

Registracija

V soboto dopoldne je bilo pred semeniškim gasilskim domom precej osebnih avtomobilov iz raznih krajev Spod. Posavja, Ljubljane in Celja. V trenutku, ko se je v poslopiju končala slavnostna seja občinske skupščine, jo je primahal mimo doma neki občan in povprašal enega izmed odbornikov, ki so zapušča dom: »Kaj pa je danes tukaj, ali avtomobile registri- raju?«

Turistični informator

Ekipa ljubljanske televizije, ki je hotela posneti dokumentarni film o grobišču v Jelendolu, je vprašala za pot v turističnem informativnem uradu v Dolenskih Toplicah. Možak v uradu jih je podučil: »Jaz že ne vem, kje se gre. Ze deset let nisem bil tam gor!« Hvala lepa za izčrpano informacijo: fantje od televizije so pot zlahka našli, saj je na vso srečo na gosto markirana!

Pozdravljen, Birokracius!

Kaže, da je 17 krajevnih skupščin v trebanjski občini res preveč. Kako so v eni izmed njih — na Selih — Semberku letos porabili 128 tisoč starih dinarjev občinske dotacije, naj pokaže tale obračun, ki so ga predložili na sestanku 8. novembra: dvoletna omara za spise — 60 tisoč starih din, drugo pa je bilo za pisarniški material in popravilo pisalnega stroja. Začetek je torej že tu. Pozdravljen sv. Birokracius, ki si pot utraša v vse naše vasi...

Ce je poslanec profesor ...

Na zadnji seji občinske skupščine Črnomelj se je v burni razpravi o kolostu oglašil tudi republiški poslanec profesor Janez Kambič. Prav ko smo pričakovali najbolj tehtno misel, so se odprla vrata in v dvorano so prišli predstavniki zdravstvenega doma, da bi prisotnovali drugi točki dnevnega reda. Poslanec je tedaj odmočil. Čakali smo, kaj bo, nazadnje pa je rekel: »Oprostite, sem pozabil, kaj se namerava reči!«

Prihodnja številka

bo izšla v četrtek, 24. novembra, na 32 straneh, namenjena pa bo letošnjemu dnevu republike. Ne zamudite zanimivih prispevkov naših sodelavcev, jubilejne reportaže o metliški tovarni BETI, vesti in člankov iz vseh področnih občin, nagradne križanke in prazničnega branja! Objavili bomo tudi nekatere sestavke, ki smo jih napovedali za danes, a jih zavoljo pomanjkanja prostora nismo mogli uvrstiti v to številko.

UREDNIŠTVO

Tele maline so natrgali 31. oktobra letos na vrtu Avgusta Znidarsčica v Kočevju, Cesta na stadion 14. Maline zore običajno v juliju in avgustu. Tudi na Znidarsčičevem vrtu so dozorele takrat, potem pa se je narava poigrala in so cvetele in rodile še konec oktobra in v začetku novembra, se pravi tik pred zimo. Kljub pravnemu zimskemu mrazu, ki je zajel tiste dni Kočevje, so bile maline zelo lepe in sladke. (Foto: J. Prime) Podobno se je narava poigrala tudi v Novem mestu na vrtu pokojnega prof. Kranjca na Grmu. Pred dnevi je prinesla v naše uredništvo zrele maline, utrgane v začetku novembra, tudi tov. Kranjčeva. Povedala je še, da pri njih cvete tudi limona, kar je res izredno za ta letni čas.

SMEH STOLETIJ

Med potovanjem čez »veliko lužo« je bilo velikemu pevcu Caruso zelo slabo in je slonel ob ladijski ograji. Mična sopotnica, ki bi se rada seznanila z umetnikom, ga je vladno vprašala:

»Ali naj vam prinesem večerjo na krov, mojster?«

Caruso je šepetaje odvrnil:

»Storite to, mala, in vrzite tudi večerjo kar sami čez krov.«

V majhnem ameriškem mestu je imel Caruso v programu gostovanja tudi Brahmosov pesem »Kovač«. Tik pred začetkom koncerta pa je slišal, da hoče neki moški v osebni zadevi po vsej sili takoj priti k njemu. Caruso ga je sprejel.

»V programu sem braj,« je začel vsiljivi obiskovalec, »da boste nocoj peli tudi pesem o kovaču. Jaz sem edini kovač v tem mestu in vas prav lepo prosim, da bi vstavili v pesem še to, da popravljam tudi otroške vozičke.«

Dramatik in pisatelj Luigi Pirandello je stopil k odvetniku, da bi vložil tožbo za ločitev zakona.

»Kakšni so vaši razlogi?« ga je vprašal odvetnik.

»Poročen sem,« je zasikal Pirandello.

Pirandello je malo pred smrtjo prišel v Pariz, kjer so mu njegovi navdušeni občudovalci priredili banket. Po slavnostnih napitnicah je moral spregovoriti tudi slavljence. Ta se je v začetku svojega govora opravičil z naslednjimi besedami:

»Toliko časa sem porabil z učenjem, kako je treba pisati, da se nisem utegnul naučiti kako je treba govoriti.«

Ob 25. obletnici zmage nad fašizmom je založniško podjetje »Moskovski delavec« priredilo za tisk knjigo »Bitka za Moskvo«. Knjigo sestavljajo prispevki neposrednih udeležencev v tem velikem spopadu pod zidovi glavnega sovjetskega mesta. Med prispevki je tudi skrajšano besedilo spominov maršala Ivana Konjeva, ki jih tukaj objavljamo.

Na sliki zgoraj: pisec knjige »BITKA ZA MOSKVO«, heroj Sovjetske zveze in eden izmed vodilnih poveljnikov v veliki domovinski vojni 1941—1945 maršal Ivan S. Konjev.

Vojska zahodnega bojišča je pred poveljstvom maršala S. K. Timošenka bila v razdobju julij-avgust 1941 ogrožene bitke za glavno udarno skupino hitlerjancev, ki so se zebeli proti Moskvi. V tem dvomesečnem prelivanju krvi je imel sovražnik velike izgube. Sredi septembra istega leta pa je bilo njegovo prodiranje proti Moskvi zaustavljeno vzhodno od Smolenska. Smolenska bitka je z zlatimi črkami zapisana v zgodovini velike domovinske vojne. Njegove pomembne udarce so nemški fašisti pretrpeli na področju Duhovščine in Jeljne. V začetku septembra so enote rezervnega bojišča pod poveljstvom G. K. Zukova prizadevale občuten poraz sovražnikovi skupini pri Jeljni. Ti boji so pozitivno vplivali tudi na položaj naših sil v smeri proti Moskvi. V tem času mi je bilo zaupano poveljstvo 19. armade, ki se je udeleževala bitk na področju Duhovščine. V odločbi poveljnika zahodnega bojišča št. 02/OP z dne 17. avgusta 1941 so bile še posebno poudarjene uspešne akcije naših sil. Odločba se končuje s pozivom frontnega vojnega sveta: »Tovariši! Sledite primeru 19. armade! Še pogumneje in odločneje nadaljujte napad!« V odločbi št. 03/OP se je sporočalo enotam zahodnega bojišča o sovražnikovi izgubi: sile 19. armade so v teh bojih uničile 130 tankov, mnogo drugega orožja in minometalcev; sovražnik je izgubil natisočev vojakov, ki so ali ubiti ali pa ranjeni. »Dnevi lahkih sovražnikovih zmag so minili. Nemški fašisti to vedo,« takšen je bil zaključek.

Namesto 30 le šest do sedem kilometrov

Te odlomke iz odločbe navajam v potrdilo dejstva, da je sovjetska vojska v juliju-avgustu 1941 ne samo vzdržala sovražnikov pritisk v smeri proti Moskvi, marveč da mu je zadal tudi občutne nasprotne udarce. In čeprav se je nemški fašistični armadni skupni »Center« posrečilo, da je v dveh mesecih prodrla 170 km na vzhod od Dnjepra, vendar to ni bil uspeh, s kakršnim je računalo nemško poveljstvo. Neprestana krepitev odpora sovjetskih enot in njihov junaški boj sta onemogočila ali pa zmanjševala nagle nemškega napredovanja na 6 do 7 km na dan namesto predvidenih 30 km.

Dvanajstega septembra 1941 sem bil imenovan za poveljnika 13. zahodnega bojišča. Ko sem prišel v štab na bojišču, ki se je tedaj nahajal v Kasne, tamkaj nisem dobil poveljnika bojišča maršala S. K. Timošenka. On je bil medtem imenovan za poveljnika Južno-zahodnega dela bojišča in je že odšel na novo delovno mesto. Zato nisem mogel prevzeti poveljstva od svojega predhodnika.

Po preteku tretjega dne, ko sem bil imenovan za poveljnika zahodnega bojišča, sem bil poklican v STAVKO (op.: kratka za vrhov. poveljstvo) k vrhovnemu poveljniku J. V. Stalinu. Sestala sva se v prisotnosti članov državnega obrambnega komiteja. Stalin me je naprosil, naj mu na kratko pojasnim položaj na bojišču in stanju čet. V razgovoru smo se dotaknili tudi vrste vprašanj, ki se neposredno niso tikala bojišča, marveč splošnih problemov razvoja Rdeče armade. Prav tako smo pretresali tudi vprašanje, ali je potrebno ustanoviti posebna oddelkovanja za poveljnike enot, poveljnike armad in bojišč in celotnega oficirskega moštva. Stalin me je vprašal, kaj mislim o ustanovitvi reda Kutuzova in Suvorova. Razumljivo je, da sem podprl ta predlog, podprl so ga tudi člani državnega obrambnega sveta. Brez odlašanja je Stalin sporočil načelniku zaledja Rdeče armade, naj pripravi statut redov za oficirje.

Okrepljeno poizvedovanje

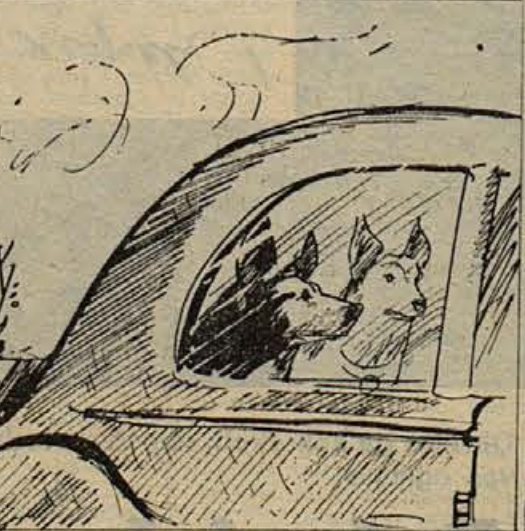
Ko sem se vrnil v štab na bojišču, sem se posvetil praktičnemu delu: krepitvi obrambe. Ze 19. septembra smo izdali navodila komandirjem, v katerih smo poudarjali, da smo z vohunštvom in zračnim ogledništvom ugotovili, da na bojišče prihajajo nove sovražnikove sile, zlasti na področje Duhovščine, na prostor, kjer se stikata 19. in 16. armada, na sektor Zadnja-Kardimova in na levo krilo 20. armade. Zaukazano je bilo naj se okrepi ogledniška dejavnost, največ ponoči, z močnimi oddelki (okrepljena četa, bataljon); s pomočjo izvidništva in s posebnimi enotami je treba držati sovražnika v stalni napetosti, vdirati je treba v sovražnikovo zaledje in dezorganizirati delo štabov. Zaukazano je bilo, naj se točno ugotovi, kje se sovražnik zbira, v katerih mejah poteka zbiranje, kakšne rezerve so pred fronto armade, in najbližje sovražnikove namere. Hkrati pa smo napravili več ukrepov, ki so v zvezi z okrepljitvijo obrambe.

(Nadaljevanje sledi)

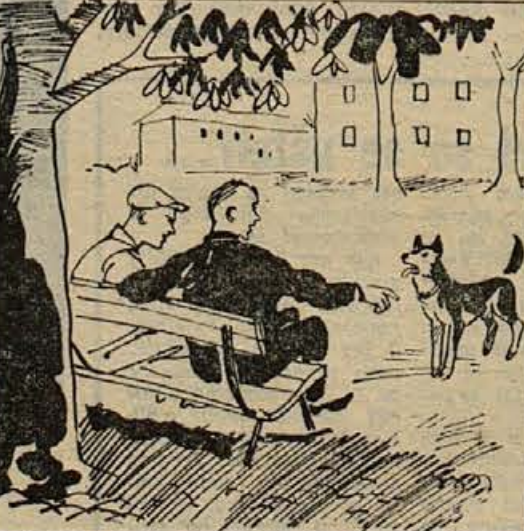
BRODAR - JEZERNIK.

153. — Nezaupno je lovil veter v nosnice in skušal ugotoviti, kaj prinaša. Izkusnje zadnjega dne so ga naredile še bolj nezaupnega in previdnega, kot je bil. Vstal je v čokoladi, pripravljen na boj. Odkar se je bil najedel, se mu je moč hitro vračala, na bolečine pa je v napetosti kar pozabil. Skozni grmovje je lo-mastil pes. Činč se je zdrazil, v naslednjem trenutku pa mu je z veseljem lajanjem planil naproti. Bila je Aša. Nekaj sekund kasneje je prisopihal še Miha. Navdušenju zdaj ni bilo ne konca ne kraja.

154. — Kakor hitro so v Ljubljani prejeli poročilo o psu, ki so ga ljudje baje videli v kamnolomu, sta Miha in Aša skočila v avto. Začelo se težavno in zamudno iskanje. Aša je lahko pomagala Mihi samo v toliko, da je hitro pretaknila kakšno grmovje, ki ga ji je s ceste pokazal Miha. Za pasji vonj je pes neobčutljiv in zato ne more slediti psa. Ustavljala sta se in spraševala ljudi, če so kaj videli takega in takega psa, dokler ni Aša odkrila pohabljenega Činča. Kmalu so vsi trije se deli v avtomobilu in se odpeljali.

155. — Činč je ostal pri Mihi na okrevanju. Na eno nogo je še dobro šepal, ker mu je bila pri padcu počila kost. Vendar je njegova krepka narava sčasoma popravila tudi to. Seveda se je imel na okrevanju zelo dobro: jedel je, spal ter sprenjal Miho in Ašo na dolge sprehode. Včasih so obiskali tudi Jožeta, ki je po zaslugi požrtvovalnih granicarjev prišel pravočasno v bolnišnico. Tam so mu odstranili kroglice in zdaj se je tudi on hitro zdravil. Ob sončnih popoldnevih so sedeli skupaj na klopci v parku bolnišnice in se greli.

156. — Potem je prišel na okrevanje tudi Aša. Činč je bil vesel, ker so bili seveda še slepi, kot vsi novorojeni kužki. Stiskali so se v vseh gnezdu in se neobojno zatavljali drug v drugega. Čez dve do tri dni pa so spregledali. Činč je bil v danj bolj razposajen, kadar so bili preveč poredni, je Činč energično posegel vmes in hitro nardil red. Njegovi prijatelji, Miha in Aša, so mu odšli in se vrnilo. Komaj so bili, potem pa postala Aša hitro zdrava. KONEC

Priznanje za dobro izpeljane volitve

Kolektivi v brežiški občini so na predvolilnih zborih zastavili veliko vprašanj — Zavarovanci zahtevajo več samouprave v organih socialnega zavarovanja — Izvoljeni predstavniki bodo morali biti v stalnih stikih s tistimi, ki so jim zaupali te funkcije

Občinski sindikalni svet v Brežicah je z veliko skrbnostjo prevzel odgovornost za pripravo volitev v skupščino komunalne skupnosti socialnega zavarovanja. Volitve so bile 13. oktobra, za priprave in razgovore z zavarovanci pa je bilo komaj 14 dni časa.

V brežiških kolektivih so to kratko dobo znali izkoristiti. Na zboru zavarovancev so ključni do tedanje predstavnike v skupščinah

socialnega zavarovanja in izrekli številne pripombe politiki zdravstvenega in socialnega zavarovanja.

Zborov se niso udeležili samo člani obč. sindikalnega sveta, ampak tudi predstavniki obč. skupščine in komiteja ZKS. Zavarovanci so kritično pretresali predloge za nove predstavnike v samoupravnih organih skupnosti SZ in izbrali le kandidate, ki so z dosedanjim družbeno aktivnostjo dokazali, da so vredni njihovega zaupanja.

spravil v življenje obč. sindikalni svet, ki je že do sedaj pokazal izredno zanimanje za probleme socialnega zavarovanja in samouprave v njem.

Prisotni so menili, da je samouprave še premalo in da je dolžnost izvoljenih predstavnikov, da uveljavijo vse svoje pravice.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli mesec so v brežiški porodnišnici rodile: — Marija Komočar iz Leskovca — deklica, Marija Kukec iz Sevnice — Jozeta, Ivana Kodrič s Prista, ve — deklica, Ljerkica Vukovski iz Drenja — Marinelo, Terezija Osojnik iz Brežic — Milana, Zofija Gregl iz Bračnje vasi — Darjo, Ana Postržin iz Blatnega — Martina, Marija Levčar iz Gole, ka — Natalijo, Slavka Klavžar iz Mrčnih sel — deklica, Veronika Jazbinšek z Blance — deklica, Marija Straser iz Sel — Alojza, Dragica Domitrovič iz Nove gore — Branko, Elizabeta Zorenč iz Bistrice ob Sotli — deklica, Ivka Puhak iz Drenja — Darka, Amalija Oštr s Stojanskega vrha — Eriko in Romano, Marija Hotko iz Loč — Darka, Katica Podgoršek iz Brežic — deklica, Stefaniya Jankovič iz Krške vasi — deklica, Bogdana Grivec iz Kampilj — Suzano, Hermina Hotko iz Globokca — Janka, Fanika Benca iz Leskovca — Albin, Marija Jakovina iz Sel — Lidija, Katica Biščan iz Drganjih sel — Dražena, Ana Drašler iz Gorice — Borisa, Marija Pavlin iz Krškega — Alenko, Antonija Prbožič iz Dečnih sel — Zdenko in Mojca, Katica Zlotič iz Samobora — Sanježano, Marija Curin iz Zupeče vasi — deklica, Marija Otmačič iz Male Jazbine — deklica.

2846 vlagateljev s 403 milijoni prihrankov

V Brežicah so ob letošnjem dnevu varčevanja, 29. oktobra, poudarjali, da je uspeh pri varčevanju tudi uspeh gospodarske reforme, akcija pa je bila namenjena zlasti mladini. V brežiški ekspozituri kreditne banke so se od lani prihranki povečali od 261 milijonov na 403 milijone S din, število vlagateljev pa od 2572 na 2846. 29. oktobra je bilo zbranje vlog, pri katerem je bilo 10 vlagateljev nagrajenih s praktičnimi darili.

Trikrat na dan se tudi v tem šolskem letu začena pouk na osnovni šoli BRATOV RIBARJEV v Brežicah. Pred vsakim začetkom pokramljuje šolarji najraje ob šolskem vodnjaku. (Foto: J. Teppey)

Izobraževanje za rezerviste

V brežiški občini bodo v prihodnjih dneh sestanki s krajevnimi odbori ZROP, na katerih se bodo pomenili o pripravah programov za strokovno izobraževanje rezervnih oficirjev in podoficirjev. Program bi naj bil čim bolj specializiran, v čemer bi se tudi razlikoval od sedanjega. Številni rezervni oficirji iz brežiške občine so se že udeležili vojaških vaj v Imenem pri Podčetrtku.

10 milijonov za 23 borce

Pri občinskem ZZB v Brežicah so povedali, da je namenila občinska skupščina za stanovanjsko izgradnjo kmetom borcem 5 milijonov Sdin, enak znesek pa bo pripeloval tudi republiško združenje ZZB. Vsoto, torej 10 milijonov Sdin, bodo razdelili 23 proslilcem, kot so predlagale krajevne organizacije ZZB. Posebna komisija občinske skupščine je pred tem pregledala hiše proslilcev in predlagala, koliko kredita lahko dobi posameznik.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli mesec so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici:

Marija Demšar, žena kmeta iz Drešja, je padla na poti in si poškodovala desno nogo; Franca Kolmana, izolatorja iz Smarja, je pri pretepu nekdo poškodoval po nogah in rokah; Rozalija Kraunje, žena kmeta iz Dol. Leskovca, se je opekla po levi nogi in roki; Marija Srpič, upokojenka iz Dola, je padla na dvorišču in si zlomila desno nogo; Avgusta Stojša, delavca iz Rajca, je nekdo napadel in mu poškodoval glavo; Avgust Zibert, kovač iz Mosteca, je dobil poškodbe po obrazu, obeh rokah in prsih, ko je pri delu v podjetju eksplodirala solna kislina; Terezija Dutkovič, gospodinja z Brega, je padla na dvorišču in si poškodovala levo koleno; Matilda Knežič, gospodinja iz Klanjca je sosedna udarila po glavi; Ludvik Kuhar, delavec z Vinjega vrha, se je opeknel z vrelo vodo po nogah; Franjo Čizmeku, delavcu iz Zagorskih sel, je padel na desno nogo hlood; Josipa Knežiča, kmeta iz Kraja Gorjnjega, je krava poškodovala prsni koš.

Barč Kolarič, delavec iz Drnovega, se je opeknel po desni nogi; Alojz Levčar, delavec iz Veniš, je padel z motorjem in si poškodoval glavo; Pavao Sintič, delavec iz Drenja, je padel in si zlomil levo roko; Adolf Tomšič, avtomehanič iz Ribnice, je padel in si zlomil levo nogo; Anton Zakošek, kmet iz Dol. Pirošice, je padel z voza in si zlomil nogo ter si poškodoval rebra in glavo; Djurdja Harapin, hči delavke iz Gorkovca, je padla z vlaka in si zlomila ključnico; Ivan Jerele, mizar iz Trnja, si je na stroju v podjetju poškodoval levo roko.

Skoraj bo minilo leto dni, odkar so na Veliki Dolini odprli novo šolo. Spet je pred vrati občinski praznik, zato se tile pionirji trudijo, da bi vsaj za silo uredili zapuščeno okolico. Denarja šola ne pričakuje, saj ga je zmanjkalo celo za nujnejše potrebe. (Foto: J. Teppey)

PRIPRAVE NA OBČINSKE ZBORE SINDIKALNIH PODRUŽNIC

Sindikatom ne bo zmanjkalo dela

Vodstvo sindikalnih organizacij naj bi zaupali ljudem, ki so sposobni in voljni delati — Zaposleni hočejo močno sindikalno vodstvo, ki se bo brez strahu lotevalo vseh nepravilnosti

Na razširjeni seji obč. sindikalnega sveta v Brežicah 11. novembra so zelo na široko obravnavali priprave na občne zборе in volitve novih sindikalnih vodstev. Menili so, da morajo podružnice pri izbiri kandidatov za nova vodstva napraviti korak naprej. Upoštevati morajo, da bodo zaupali vodstvo organizacije ljudem, ki so voljni delati in ki bodo znali pritegniti širok krog članstva. Njihovo delo ne bo smelo potekati ločeno od samouprave, od vodstva podjetja ali članov. Sindikalna podružnica bo morala združevati celotno problematiko delovne organizacije in zastopati v njej napredna stališča.

Z boljšim delom se bo povečal tudi ugled sindikalnih delavcev. Zaposleni bodo videli v sindikatu močno organizacijo, ki se brez strahu loteva vseh perečih zadev v podjetju in vztraja, da jih čimprej uredijo. Zgolj razprave o nepravilnostih so premalo, in dolžnost sindikata je, da se ne zadovolji samo z ugotovitvami.

V zadnjih mesecih se je delo podružnic marsikje oživilo. Ob neurejenih odnosih so posegli vmes sindikati in načeli tudi vprašanje odgovornosti, sodelovanja med obrati, nagrajevanja po delu in obveščanja zaposlenih. Veliko teh zadev ni rešenih in sindikat se bo še moral vpletati vanje in predlagati ukrepe za urejanje spornih vprašanj.

Ena največjih nalog sindikata v delovnih organizaci-

jah pa je skrb za uskladitev samoupravnih aktov s splošno zakonodajo. V brežiški občini niti statutov še nimajo po vseh delovnih organizacijah. Komaj nekaj več kot pol delovnih organizacij jih je predložilo v pregled skupščini. Mnogi od teh so napisani pomanjkljivo in člani kolektiva z vsebino sploh niso seznanjeni. Sestavljalci so jih delali brez posvetovanja z njimi, zato ne kažejo stanja in problemov organizacije.

Spričo nalog, ki čakajo sindikalne podružnice v prihodnje, so udeleženci petkove sindikalne seje v Brežicah enoglasno menili, da je sindikat še potreben in da bi ga v delovnih organizacijah zelo pogrešali. Tam, kjer pa do sedaj ni pokazal aktivnosti, dajejo volitve možnost, da se uveljavi z izvolitvijo novih vodstev, ki bodo pokazala moč in posluš za vse, kar je v podjetju še treba urediti.

J. T.

NOVO V BREŽICAH

OBČINSKA ZVEZA za telesno kulturo je v torko sklicala posvetovanje o problemih telesne vzgoje v šolah, ki so se ga razen predavateljev udeležili tudi pedagoški svetovalci.

V CETRTEK so le maloštevilni Brežičani prisostvovali predstavi Popovičeve komedije »Kir Janjas, čeprav so se gostje iz Zagreba predstavili kot odlični umetniki. Zal — v kulturi še spimo!

OBČINSKEMU KOMITEJU ZMS je v četrtek uspelo zbrati mladince v mestu in okolišnih mladinskih aktiv. Mladi so se dogovorili, da se bodo redno vsake 14 dni sestajali na sestankih, prirejali izlete in poskrbeli tudi za druge oblike kulturno zabavnega življenja.

DOM JLA V BREŽICAH namerava že v naslednjih dneh organizirati redni baletni tečaj za učence in mladince. S tem si bodo mladi pridobili osnovno znanje tudi iz lepega vedenja. V soboto bodo prireditelji imeli razgovor s starši vseh prijavljenih otrok. Predavatelj bo prihajal iz Zagreba.

PARTIZANSKI TABORNISKI ODBED »Matije Gubca« je pripravila letno skupščino, ki je napovedana v prvih decembrskih dneh. Taborniki bodo tedaj potrdili delovni obračun za minulo se-

zono in sprejeli program za leto dni vnaprej. Z uspehi in delavnostjo članov so letos zadovoljni. Odradu so se posrečile vse akcije, ki jih je moral izpeljati. Na letno skupščino vabi odbor »Matije Gubca« iz Brežic tudi taborniške enote iz Artič, iz Dobove in iz Velike Doline.

DEKED MRAZ BO LETOS OBISKOVAL OTROKE z večjim in bolj pisanim spremstvom kot nekaj let nazaj; tako se je oddelna komisija za pripravo novoletne jelke pri občinski zvezi DPM. Obhodi dedka Mrza bodo trajali šest dni. V tem času bo obiskal vse šole, otroški vrtec in otroški oddelci v bolnišnici. Denar za novoletne prireditve zbirajo šole in društva prijateljev mladine. Zveza pričakuje največ ob občinski skupščini, pa tudi pri delovnih organizacijah računata na odziv.

V CATESKIH TOPLICAH zaskrbljenostjo pričakujejo novega leta. Rešitev iščejo v zdraviliškem turizmu in že navezujejo pogovore z inozemci za obisk zdravilišča v prihodnjem letu. Obstoje Toplice je resno ogrožen in odvisen od tega, koliko domačin in tujih gostov bodo sposobni privabiti na zdraviljenje. Seveda pa morajo najprej urediti medsebojne odnose v podjetju, ki se kažejo pri delu in tako zdravilišče škodujejo tudi nazven.

STONE KNEZ

Spodnje Zasavje v prazgodovini

(3)

To je čas, ki ga v arheologiji imenujemo starejša železna ali halštatska doba (800—400 pred n. št.). V tem času doživita razcvet dve važni najdišči v Posavju: Libna in Velike Malence. Dosedanje najdbe kažejo, da so okrog leta 800 pred n. št. ljudje zapustili ravnino med Savo in Sotlo v Dobovi in se zaradi varnosti naselili na višje ležečih hribov, ki so jih z okopi in palisadami še dodatno utrdili. Tako se je v halštatskem času na vrhu Libne okrog današnje cerkve sv. Marjete razprostirala močrna naselbina, katere obrambni nasipi so deloma vid-

ni še danes. Na vzhodnem pobočju Libne pa je obsežno gomilno grobišče, kjer so libenski Iliri pokopavali mrtve. V zadnjih desetih letih so arheologi prekopali več teh gomil in v njih našli prav lepe najdbe, ki so sedaj razstavljene v muzeju v Brežicah.

V halštatskem času pri Ilirih ni več socialne enakosti, ki jo še izpričujejo grobovi iz časa kulture žarnih grobišč v Dobovi. Družba se že deli na bogate in revne, na vladajoče in podložne. Na eni strani rodovni prvaki in plemenski knezi — izoblikuje se že plemenska aristokracija — na drugi strani pa množica kmetov, pastirjev in

rudarjev. Vsa ta družbena ureditev se lepo zrcali v grobovih tedanjega časa. Velike spremembe v gospodarskem in družbenem življenju so narekovale tudi spremembe pri obredu in načinu pokopavanja. Poslej Iliri ne sežigajo več svojih mrtvih, temveč jih pokopavajo z vso opremo in okrasjem, ki so ga nosili za življenja. K no gam pa so jim položili več lončenih posod, napolnjenih s hrano kot popotnino v onostranstvo. Na grobove svojih rajnih začno nasipavati zemljo in tako nastajajo obsežne gomile. Število grobov v posameznih gomilah je različno: poznamo gomile z enim ali dvema groboma,

lahko je družinska grobnica z več grobovi ali pa gomile z več deset grobovi, ki jih smatramo za rodovne gomile. Plemenske velikaše so pokopali skupaj s konjem in v svečani opremi, njihove žene pa so položili k zadnjemu počitku v oblekah, ki so bile bogato okrašene. Tak knežji grob moža in žene so pred leti izkopali na Libni.

Velike Malence: prazgodovinsko gradišče in rimska trdnjava

Podobno kot Libna je bila tudi obsežna prirodna ploščad Velike Malence nad Krško vasio zaradi svoje odlične lege naseljena že v halštatski dobi. Kot poslednji terasasti obronek Gorjancev, ki se strmo dviga nad desnim bregom Krke pred nje-

nim izlivom v Savo, predstavljajo Velike Malence izredno strateško točko, odkoder se odpira pogled na veliko del Posavja in na spodnjo dolino Krke. Skozi stoljetja, tako v prazgodovini, kakor tudi v rimskem času in v zgodnjem srednjem veku, so Velike Malence predstavljale ključ za osvajanje doline Krke in spodnjega Posavja ob veliki prometni magistrali vzdolž Krke, ki je že od nekdanj vezala kraje na panonskem Vzhodu s tistimi na italskem Zahodu. Izkopavanja na Velikih Malencah v letih 1929-1930 so pokazala, da je tu bilo najprej gradišče halštatskih Ilirov, v poznorimskem času pa spet močno utrjena trdnjavska postojanka, kamor so se za tekle prebivalci bližnjega mesta Nevidunum ob koncu 4. stoletja po n. št. pred romarskimi napadi germanskih plemen in začetku preseljeva-

nja narodov. Na Malencah so odkrili tudi temelje majhne bazilike, ki je doslej najstarejša krščanska cerkev na Slovenskem. Svoje mrtve so prebivalci prazgodovinskih Malenc pokopavali na gomilnem grobišču vzhodno od gradišča. Tako sta v prvem tisočletju pred n. št. v spodnjem Posavju obstajali dve važni naselbini: Libna in Velike Malence, ki sta vsaka na drugem bregu posavske ravnice s svojih višin suvereno obvladovali življenje v sotočju Krke in Save ter na Krškem polju.

Klasična ilirska kultura starejše železne dobe pri nas se razvija skoraj izključno v hribovitih predelih na zavarovanih gradiščih. Bujnemu razcvetu halštatske kulture sledi v 4. stoletju pred n. št. doba počasnega usihanja. Vzrok temu je, da so se ustvarjalci že izrpnili, in pa prodirajoči Kelti.

V skrbeh za vsebino — ne za obliko

Večina članstva meni, da bi osnovne organizacije po podjetjih ostale še naprej — Komunisti sorodnih organizacij naj bi o zadevah širšega pomena razpravljali na področnih konferencah sorodnih organizacij — izkušnje in delovne programe bi lahko obogatili bodisi v okviru krajevne skupnosti, bodisi v okviru več podjetij

Čas od 14. do 20. novembra je teden sestankov osnovnih organizacij ZK v krški občini. Komunisti razglabljajo o novih oblikah svoje organizacije. Razprave potekajo v skrbi za čimbolj uspešno uveljavljanje članov in v skrbi za osvojitve tistih organizacijskih oblik, ki bodo lahko zagotovile boljše delo.

V razpravah prihajajo člani na dan z različnimi predlogi. Večina meni, da bi osnovne organizacije tudi vnaprej združevale komuniste v delovnih organizacijah. Take predloge utemeljuje s tem, da samo terenske organizacije ne bi mogle reševati vseh tistih problemov, s katerimi se spoprijemajo komunisti v

proizvodnji. Prepričani so, da bi s tem osiromašili odnose v podjetjih, kjer se člani ZK v glavnem le resno ukvarjajo z nagrajevanjem po delu, s samoupravo in si prizadevajo za zdrave medsebojne odnose zaposlenih.

Zagovorniki osnovnih organizacij ZK v podjetjih in ustanovah so razen tega prepričani, da je povezovanje organizacij kljub temu potrebno in da so ga do sedaj pogrešali. Od časa do časa bi se na konferencah lahko srečevali člani sorodnih proizvodnih vej in pa člani dveh, treh ali več terenskih organizacij. Tako bi izmenjali medsebojne delovne izkušnje in skupaj obravnavali zadeve šir-

šega pomena. Sestajali bi se neobvezno, po potrebi in interesih.

Za področne konference se ogrevajo tudi osnovne organizacije na vasi in v mestnih četrtih. Člani menijo, da bi bilo tako občasno sestajanje bolj življenjsko, saj je do sedaj delovna zavzetost marsikdaj splahnela, ker ni bilo stikov med sličnimi organizacijami. Predlagajo, naj bi se v razpravah o novi vlogi Zveze komunistov in spremenjenih organizacijskih oblik poglobili predvsem v vsebino in metode dela.

Na sestankih komunistov je slišati tudi glasove, ki se zavzemajo izključno za terenske organizacije, vendar so ti v manjšini. Spričo utemeljitev, ki smo jih že prej našli, pa ne vztrajajo pri svojih predlogih in menijo, da organizacije po krajevnih centrih res ne bi mogle biti kos številnim problemom iz proizvodnje.

Zive so tudi razprave o tem, ali naj vodi občinski komite profesionalce. Po mnenju članov komiteja ta ne bi bil potreben, če bi bil tehnični sekretar kos organizacijskim zadevam. S takim predlogom soglašajo nekateri osnovne organizacije, ki prav tako menijo, naj bi bil organizacijski sekretar vezan res samo na organizacijska vprašanja.

Senovo — Gotovlje 2:1

Nogometaši senovskega Partizana so v prvenstveni nogometni tekmi na domačem igrišču premagali NK Gotovlje z 2:1 (1:1). Za domače sta bila uspešna Kodelja in Grauer. Senovčani so imeli močnega nasprotnika, zato so morali zalagati na vso moč. Preteklo nedeljo je senovsko moštvo igralo v Polzeli in srečanje izgubilo z rezultatom 4:6.

ZBORI OBČANOV BODO IMELI ZADNJO BESEDO

Samoprispevek za vrtec na Vidmu

Otroško varstvo v Krškem je kljub trem oddelkom nepopolno — Prostori na levem bregu Save niso primerni — Matere skrbi tudi neurejena prehrana — Dopoldne dobe otroci samo malico, čeprav bi do dveh morali imeti v ustanovi tudi kosilo

Ze na posvetu prijatelj mladine v Kostanjevici je bilo izrečenih precej pikrih pripomb glede neurejenega varstva predšolskih in šolskih otrok v posavskih občinah. Na Vidmu pa se je Društvo

prijatelj mladine ta čas izredno odločno zavzelo za ureditev tega vprašanja.

Na pritisk staršev so v tem šolskem letu res odprli nov oddelk otroškega vrta, vendar je to le zasilna rešitev. V samskem domu prostori za bivanje otrok niso primerni. Pozimi je mrzlo, ker je blok neometan, in otrokom stalno grozi prehlad. Razen tega pa tudi za prehrano ni zadovoljivo poskrbljeno. Otroci dobe samo malico, čeprav bi do dveh popoldne morali imeti v ustanovi tudi kosilo.

Varstvo je torej na Vidmu tako pereče, da ga Društvo prijatelj mladine ne more samo reševati in je torej nujna širša angažiranost ljudi. Zato se je zadeve lotil izvršni odbor obč. odbora SZDL v Krškem. Na seji 20. oktobra je pripravil že tudi nekaj predlogov.

Stavba na Nunčičevem, ki so jo začeli urejati pred leti za varstveno ustanovo, stoji nedokončana. Izvršni odbor meni, da bi delo nadaljevali, potrebni denar pa zbrali s samoprispevki občanov. Drugih finančnih virov ni. Občinska uprava naj bi pripravila točne račune za različne stopnje prispevka, da bi se prebivalci mesta na zborih lažje odločili, koliko prispevati.

Razprava o samoprispevku je torej povsem na mestu. Izvršni odbor meni, da je prav, če tudi v Krškem poiščejo to pot.

Res je, da so bili pred leti manj skromni in so naročili načrte za nov otroški vrtec. Misel nanj so opustili, ker ni bilo denarja. S tem pa se varstvu niso odrekli, zato naj bi meščani le razmislili o možnosti, ki jo je nakazal izvršni odbor obč. odbora Socialistične zveze.

Matični urad Krško

Oktober doma ni bilo rojstev. — Poročili so se: Vladimir Sams, inž. pilot iz Beograda, in Marija Medvešek, uslužbenka iz Notranjih gor; Janez Čulk, strojnik iz Sp. Starega grada, in Jožefa Dolensček, delavka iz Krškega. — Umrli so: Jožef Kostevc, upokojenec iz Krškega, 80 let; Jožef Tomc, upokojenec s Trške gore, 52 let; Alojzija Mohorčič, upokojenka z Gore, 68 let; Jožefa Ban, proučiteljica iz Anovca, 69 let, in Martin Omerzu, upokojenec iz Sp. Starega grada, 72 let.

Premalo vrtecev v Krškem

Predstavniki CELULOZE, Društva prijatelj mladine in krajevne skupnosti Krško so si ogledali stavbo za otroški vrtec na Nunčičevem in ugotovili, da je na primeren mestu in da bi jo kazalo čimprej urediti.

Kljub temu bi bila še naprej potrebna otroška ustanova v Resi in nova ustanova med stolpiči pri železniški postaji.

Prednost ustanove na Nunčičevem bi bila tudi ta, da stoji blizu bodoče osnovne šole in bo lahko vezana na šolsko kuhinjo. Če se bodo občani mesta Krško odločili za samoprispevek, potem menijo člani DPM in drugi občani, da bi se ta prispevek mora zbirati pri krajevni skupnosti.

Sredi Krškega se bosta med stare zgradbe vrinili tar dve novi trgovini. Na sliki vidite, kako napreduje lelo pri gradnji trgovskega lokala ELEKTROTEHNE. V ozadju se bo tej trgovini priključila tudi moderna prodajalna čevljev BOROVO (Foto: J. Teppey).

VELIKE VSOTE ZA OBNOVO TRGOVIN V KRŠKEM

1967. dobe samopostrežnico na Vidmu

Krško dobiva podobo sodobnega trgovskega središča — Letos so povečali prodajne površine za 100 odstotkov — Kolektiv PRESKRBE planira do konca decembra 37.000.000 Ndin prometa — ŽELEZNINO in MANUFAKTURO je preuredil z lastnim denarjem

Samo leto dni se moramo ozreti nazaj, in že opazimo velik napredek trgovine v Krškem. Prodajne površine so se v tem času podvojile. Zelo veliko je vložilo v obnovo trgovin trgovsko podjetje PRESKRBA. V občini ima zdaj 38 poslovalnic. Tri bo z novim letom odstopilo AGROKOMBINATU. To so trgovine v Podbočju, v Černeči vasi in Sutni, kjer je veliko odkupa. Za dve trgovini je prenelo prometa, zato je najbolje, če AGROKOMBINAT združi odkup in prodajo pod isto streho.

Trgovsko podjetje PRESKRBA planira letos 37.000.000 N din prometa. Do konca septembra je kolektiv ustvaril za 25,2 odst. več dohodka kot lani v istem obdobju. Osebnih dohodkov so se povečali za 29 odst. Njihovo mesečno povprečje je 780 N din.

Trenutno obnavljajo poslovalnico v Leskovcu. Povečali bodo prodajni prostor in preuredili stavbo zunaj in znotraj. Z opremo vred jih bo to veljalo 70.000 N din. Ves denar bo prispeval kolektiv.

PRESKRBA se letos lahko postavi še z dvema preureditvama. Za sodobno prodajno železnino, stekla in gospodinjstvih pripomočkov je namenila nekaj nad

400.000 N din, za MANUFAKTURO pa 250.000 N din. Sedanja ŽELEZNINA obsega 300 kvadratnih metrov prodajne površine. MANUFAKTURA je nekoliko manjša, njen prodajni prostor meri 180 kvadratnih metrov. Obe trgovini sta za kupce privlačni zaradi vabljive razporeditve blaga in zaradi dobre založenosti.

Na Vidmu ima PRESKRBA štiri trgovine, toda še vedno jih je premalo. Podjetje je že sklenilo pogodbo za gradnjo samopostrežne trgovine v novem poslovno-stanovanjskem bloku. Zanj bo kolektiv odštél 780.000 N din. Po pogodbi naj bi bila dograjena avgusta prihodnje leto. V njej bo oddelk z živil, gospodinjstvi potrebščinami in zraven še majhen bife za okrepitev kupcev.

Nova samopostrežna trgovina na Vidmu bo imela 240 kvadratnih metrov prodajne površine in 160 kvadratnih metrov skladišnega prostora. Za potrebe novo rastočega mesta na levem bregu Save bo za nekaj let gotovo dovolj velika.

Trgovin pa ne obnavlja samo domača PRESKRBA, tudi druga podjetja modernizirajo lokale in gradijo nove. Tako nastaja v Krškem sodobno trgovsko središče, ki privablja kupce iz širokega okoliša. Če bosta izbira in postrežba zadovoljili obiskovalce bo vedno manj takih, ki odhajajo drugam.

DROBNE S SENOVEGA

■ SPOMENIK PADLIM BORCEM na Senovem bi bilo treba obnoviti. Rudnik, ki ima patronat nad spomenikom, bo zato na eni prihodnjih sej določil sredstva, potrebna za popravilo.

■ ZA POGREBOM UMRlih RUDARJEV bodo odslej nosili tudi rudarski prapor. Organi samoupravljanja bodo določili stalnega praporočnika.

■ PRESKRBA Z MESOM je zadnje čase spet slaba. V mesnicah je moč dobiti le govedino in teletino, medtem ko imajo svinjsko meso le redkokdaj na zalogi.

■ V MESNICI ŠT. II na Senovem je že dlje časa pokvarjena roleta na izloženem oknu. Pretrganost je že tako močna, da se skoraj ne da več zapreti. Izložbeno okno in mesnica nista več varna pred morebitnimi nepridipravami.

EDNA POBUDA DOMOZNANSKEGA KROŽKA

200 pionirjev na pohodu

Za odredni praznik so učenci krške osnovne šole spoznali najbližjo okolico v sedanosti in preteklosti — Na pohodu od Krškega do ateljeja kiparja Štovička so videli veliko zanimivega

Pionirji odreda «Staneta Rozmana» iz Krškega so 7. novembra praznovali svoj odredni praznik. Proslavo so začeli s kulturnim programom, nato pa so se razdelili v skupine po 50 učencev in odšli na zanimiv pohod, ki ga je organiziral domoznanski krožek.

Končni cilj je bil ateljeje kiparja Štovička v Leskovcu. Vsakih 15 minut je zastavila šola po ena skupina pionirjev. Med potjo so si v Slavovcu najprej ogledali kraj, kjer so v 17. stoletju zažigali čarovnice.

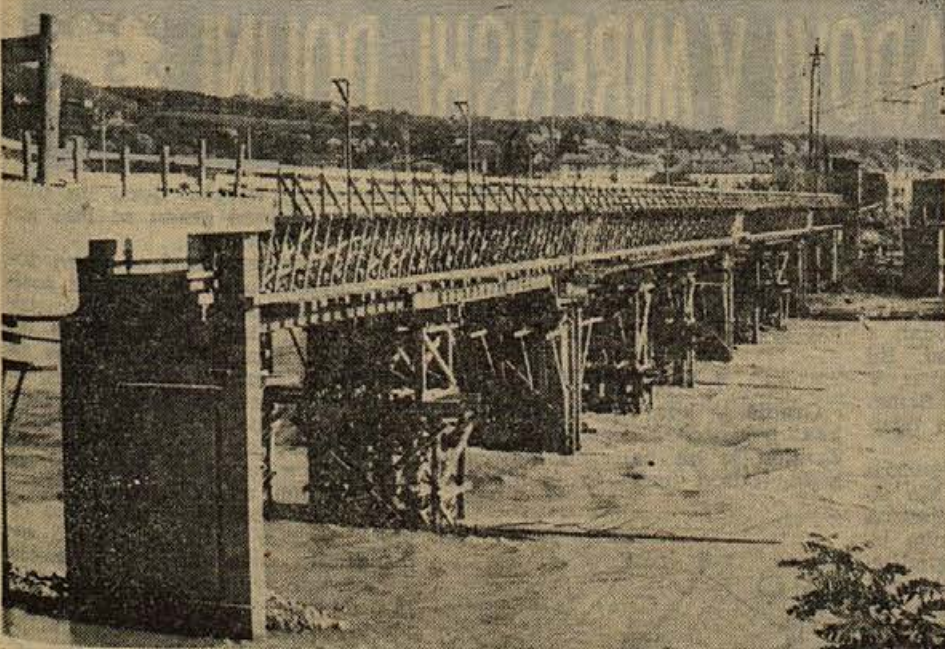
Nato so šolarji obiskali posestvo »Matije Gubca« v Leskovcu, kjer so jim razkazovali sodobne nasade breskev, hrušk in jabolk. Pot so nadaljevali do graščine v Leskovcu. Ogledali so si grajsko poslopje in starodavna drevesa v parku poleg gradu. Ustavili so se pri mavzoleju Anastazija Grina in poslušali razlago o njegovih stikih z velikim Njersernom.

Nazadnje so obiskali kiparsko delavnico Vladimira Štovička. Mojster dleta jih je seznanil z ustvarjanjem in jim razkazal svoja dela. Z zanimanjem so ga poslušali, saj so bili prvič v ateljeju. Kiparju Štovičku so se za gostoljubje in razlago zahvalili s šopkom nageljnov.

Pohod je minil pionirjem v prijetnem razpoloženju. Veliko so videli in zvedeli v enem samem dopoldnevu. Seveda pa so bili povsod deležni strokovne razlage, za kar so poskrbeli njihovi učitelji. Poznali so svojo najbližjo okolico v sedanosti in preteklosti. Domoznanski krožek pa zasluži za to akcijo vso pohvalo.

Gasilci v novih prostorih

Gasilski dom v Krškem, ki je bil izročen namenu društva za letošnji občinski praznik, je do nedavnega sameval. Pred kratkim so se v nove prostore vselili poklicni gasilci tovarne papirja. Njihova naloga ni samo čuvati tovarniške naprave pred požari in elementarnimi nezgodami, ampak tudi čuvanje bližnje in daljne okolice. Hkrati mora društvo sodelovati tudi s prostovoljnimi gasilskimi enotami v bližnjih vaseh. Pavk

KRŠKI MOST V LESENM OKLEPU. Novi most čez Savo v Krškem je največja gradnja v tej občini. Pretekli teden so delavci PIONIRJA zalili z betonom bodočo vez med obema bregovima Save (Foto: Vili Videnič, drugo mesto za fotografijo tedna, ORWO NP 18, 8, 1/125).

Zadovoljstvo, a tudi novi načrti!

V dvorani gasilskega doma v Sevnici so se v soboto zjutraj zbrali odborniki občinske skupščine s številnimi gosti na slavnostno sejo ob 14. občinskem prazniku. Prišli so: zvezni poslanec Bogo Gorjan, predsedniki sosednjih ObS Milan Sepetavc, Tone Javorič in Ivan Gole, predstavniki ObS in UNZ iz Celja, kulturni in drugi javni delavci iz sosednjih občin, navzoča pa sta bila tudi akad. kipar Vladimir Stoviček in pisatelj Jaro Stoviček. Odborniki so si z zanimanjem ogledali razstavo plaket in skulptur kiparja Stovička, katero si je po nedeljski otvoritvi ogledalo v isti dvorani že več sto ljudi.

Slavnostni govor je imel predsednik občinske skupščine Jože Knez. V njem je seznanil udeležence z letošnjimi gospodarskimi uspehi in opozoril na občuten porast

vrednosti proizvodnje, narodnega dohodka in zasluzka zaposlenih. Poudaril je, da so organi samoupravljanja pravilno razumeli nove pogoje gospodarjenja v času gospodarske reforme. To dokazujejo tudi investicijska vlaganja lastnega denarja v več podjetjih, ki si tako sama izboljšujejo delovne pogoje, kar jim bo v bodoče prinašalo še večje poslovne uspehe. Predsednik občinske skupščine je hkrati tudi opozoril na nekatere velike naloge v gospodarstvu in negospodarstvu, predvsem modernizacijo prometne mreže, pri čemer je pozival na pomoč širše družbene skupnosti. Velike naloge čakajo občino še pri izboljšanju družbenega standarda, zlasti pri gradnji stanovanj, komunalnem urejanju naselij, otroškem varstvu itd.

Za slavnostnim govorom je

podpredsednik občinske skupščine Franc Molan, izročil predsednici občinskega odbora Elki Grilčevi spominsko plaketo pokojnega častnega občana Sevnice in narodnega heroja Dušana Kvedra-Tomaža, ki jo bo tov. Grilčeva izročila pokojnikovi soprogi, ki živi v Beogradu. Plaketa je delo akademskega kiparja-medaljerja Vladimira Stovička.

Zatem je prebral Franc Molan še pozdravno brzojavko tov. Titu, ki mu jo je poslala občinska skupščina s slavnostne seje na dan občinskega praznika.

Ob 9. uri je bila komemoracija pred spomenikom padlih borcev, nato pa so si odborniki in gostje ogledali še KOPITARNO v rekonstrukciji in prenovljeno sevniško pekarno.

Letos je bilo vloženih 779 milijonov Sdin

Denar je v podjetjih bolj smotno naložen, ker je investicijska izgradnja v vse večji meri preložena na same delovne organizacije — V bodoče pa bo treba več vlagati za družbeni standard, predvsem v gradnjo stanovanj, komunalno urejanje naselij, otroško varstvo in drugo

Za letošnja vlaganja v gospodarstvo sevniške občine, ki znaša 609 milijonov Sdin, je značilno in pomembno predvsem to, da je bila večina denarja naložena v novo opremo. Tako je konfekcija LISCA porabila 258 milijonov Sdin za nove delovne priprave in najnovejše gospodarske zgradbe, JUGOTANIN 68 milijonov Sdin za novo ko-

Dragi tovariš Tito!

Ob praznovanju 14. občinskega praznika občanov občine Sevnica Vam s slavnostne seje občinske skupščine pošiljamo prisrčne pozdrave.

Ko danes pregledujemo rezultate enoletnih naporov naših delovnih občanov, ugotavljamo, da smo v okviru objektivnih možnosti v veliki meri zadostili ciljem družbene reforme in postavljenim nalogam IV. plenuma centralnega komiteja ZK Jugoslavije. Z racionalnim vlaganjem sredstev ter umskih in fizičnih sposobnosti smo uspeli, da se je povečala materialna osnova občine, kar daje še ugodnejše pogoje za postopen dvig življenjske ravni delovnih ljudi. Dobro se zavedamo, da bomo le z vestnim delom prispevali svoj delež pri nadaljnji graditvi socialistične družbene skupnosti in tako v največji meri pripomogli k uresničevanju Vaših naporov za mednarodno afirmacijo socialistične Jugoslavije.

Občani občine Sevnice Vam želimo pri vodenju naše družbe še mnogo uspehov!
Sevnica, 12. novembra 1966

»Po čem pravite, da so?« »Po tisoč dinarjev kilogram.« je odgovorila prodajalka, ki je pripeljala piščance v gajbicah na strehi fička iz Planine na trg v Sevnico. Nam je dejala, da ta dan ni posebnega kruha. (Foto: M. Legan)

Ustanovljen občinski odbor Prešernove družbe v Sevnici

Na pobudo občinskega odbora Socialistične zveze je bil v Sevnici 25. oktobra sestane pripravljalnega odbora za ustanovitev občinskega odbora Prešernove družbe. Razen predsednice občinskega odbora SZDL tov. Grilčeve je bil navzoč tudi tajnik Prešernove družbe tov. Dimc. Poudaril je nove prijeme Prešernove družbe s katerimi hoče čim bolj razširiti dobro knjigo. Izšla je že prva in druga številka Knjižne police, ki prinaša literarne novosti,

ob enem pa posreduje nakup nekaterih knjig po znižani ceni. Casopis stane le 800 Sdin na leto. Novost Prešernove družbe je tudi kulturni servis, občinski odbori pa naj bi prirejali literarne večere, na katerih bi nastopali naši književniki. Udeleženci večerov bi pripevali manjšo vstopnino, z zbiranjem pa bi izbrali obdarovance, ki bi ob teh priložnostih prejeli lepe knjige. Občinski odbori naj bi tudi čim bolj razširili dobro knjigo med zaposlenimi v naših delovnih kolektivih.

Na sestanku je bil ustanovljen občinski odbor, za njegovega predsednika pa izvoljen Stanko Skočir iz Loke. Ena od prvih nalog odbora je dobiti poverjenike pri podjetjih, ker ima trenutno svojega zastopnika le konfekcija LISCA. V tem podjetju je letos poverjenica Majda Kovarč, prihodnje leto pa bo Dušana Vitas. Že na sestanku so pridobili tudi poverjenico Marico Pavličič za Konfekcijo JUTRANJKA. Drugi poverjeniki v občini pa so še: Vera Grm za Telče, Slavka Jencič za občinsko skupščino, Cveta Blažič za Tržišče, Jožica Rau za Sentižan, Stanko Skočir za Loko, Slavica Korac za Blanco in Fanika Blas za Krmelj. Svojega zastopnika ima tudi osnovna šola Sevnica.

Občinski odbor prosi vse sedanje in bodoče člane, naj se obrnejo do teh poverjenikov, saj bodo tako prišli do dobre in cenene knjige, ki bo prijetno kulturno razvedrilo v zimskih dneh.

Prostor je na voljo
Preurejanje pritličja za bodoči bife na sevnškem gradu zaenkrat stoji. Turistično društvo meni, da bi bilo najbolje prostor ponuditi kakemu zasebniku, ki bi bil voljan dokončno urediti ga in v njem imeti gostinski lokal.

Dotacijo so popetorili!

Krajevne skupnosti sevniške občine imajo letos za seboj že vrsto uspehov. Kljub temu da so dobile iz občinskega proračuna le 5 milijonov Sdin, je vrednost opravljenih del v vseh KS čez 24 milijonov Sdin. Ta vsota vključuje tudi samoprispevke občanov in prispevke nekaterih gospodarskih organizacij ter vrednost prostovoljnih delovnih ur. Razveseljivo je, da se bliža čas, ko bodo imele vse vasi, kjer so za to le dane možnosti, elektriko vodo in dostop z motornimi prevoznimi sredstvi. V bodoče se bodo morale več ukvarjati tudi s kulturnim življenjem, s pravejšim vlaganjem v vaščanov na področju kmetijstva, s socialnimi problemi in podobnim. Posebno pohvalo zasluži KS

Primožu, ki je veliko naredila za cesto in šolo, kjer se prav malo manjka do trenutka, ko se bo v njej začel pouk.

Dvojmoč brzopotezni prvak sevniške občine

V okviru tekmovanja ob sevnškem občinskem prazniku so se 8. novembra šahisti pomerili za naslov brzopoteznega prvaka sevniške občine. Tekmovanje, na katerem je sodelovalo 16 igralcev iz Boštanja, Krmelja in Sevnice, je odprl podpredsednik ObS Sevnica Franc Molan. Prvo mesto sta si delila Dvojmoč in Blas z 12 točkami, sledi: Timer in Gošče 10,5, Gačnik, Pfeifer in Podpadec 9, Brelih, Inč, Novak 8,5, Debelak 8, Stopar 5,5, Marolt in Kelnarič 5, Pernovšek ter Korošec 2,5 in Presnik 0,5. V dvoboju za naslov prvaka je zmagal Dvojmoč proti Blasu z 2:1 in tako osvojil naslov brzopoteznega prvaka sevniške občine za leto 1966.

Avto-moto društvo Sevnica in občina. Skupne investicije so po višini sicer manjše kot so lanske, gospodarstveniki pa menijo, da je denar bolj smotno naložen.

V družbeni standard je bilo letos vloženih 170 milijonov Sdin. V bodoče bodo morali delovni kolektivi več vlagati za družbeni standard, pri čemer je treba opozoriti na preveliko drobljenje sredstev in s tem prepočasno zadovoljevanje potreb. V letošnjem letu je bilo na primer v družbenem sektorju zgrajenih le 8 stanovanj za prosvetne delavce v Tržišču, v gradnji pa je 20-stanovanjski blok. Zasebniki so letos zgradili 55 stanovanj. Opozoriti pa je treba tudi na prepočasno urejanje komunalnih naprav.

TRGOVSKO PODJETJE SEVNICA

nudi potrošnikom v svojih prodajalnah vse vrste prehranbenega in industrijskega blaga po zmernih cenah.

Obiščite nas in prepričali se boste o konkurenčnih cenah in solidni postrežbi!

Nova pekarna — lepa pridobitev

Na občinski praznik 12. novembra, so v Sevnici odprli temeljito prenovljeno pekarno, ki jo je preuredilo podjetje Veležitar iz Celja. Pekarna, ki je stala nekaj čez 49 milijonov Sdin, je klasičnega tipa: njena zmogljivost je 600 kg kruha na dan. Trenutno ga Sevnica potrebuje 1500 kg, zato so morali v času preurejanja voziti kruh iz drugih krajev. Opremo za ta sodobni prehranbeni obrat je izdelalo v glavnem podjetje Milnostroj iz Domžal. Če bodo imeli Sevnščani dober kruh, je sedaj odvisno le še od pekov, ki bodo te dni spekli v novi pekarni prve hlebece kruha.

DR. HINKO HEFFERLE GRADOVI V MIRENSKI DOLINI

8. GRAD ZAPUZE
Stari Semenčev stolp je stal na prijaznem griču nad rečico Mirno, kak kilometer vzhodno od vasi Mirne. Zgradil ga je neki pl. Semenč v slogu starih gradov. Bil je širok stanovanjski stolp, obdan z obzidjem kot mirenski grad. Bil je večnadstropen in zelo trden. V letu 1385 se omenja Jurij pl. Semenč, ki je bil poročen z Marto, hčerjo Pavla pl. Mehovskega.

Novi zapuški grad pa je sezidal Erhard pl. Pelzhofer 1578. Ko so kopal temelje gradu, so našli na velikem polju. Od tod menda izvira ime gradu. Po smrti graditelja Pelzhoferja je podedoval grad njegov sin Bogomir. Kasneje je po dediščini pripadel pl. Kačičem. Za časa Valvasorja je bil lastnik gradu Franc Vajkard Kačič.

Za časa protireformacije se je do 1609 skrival pri Pelzhoferju na gradu Zapuze predikant Miha Verbec. Nato je zbežal na grad Ribnik, nedaleč od Metlike, kjer so gospodarili Zrinjski. Od tam se je Verbec večkrat vračal na kranjsko

stran in pridigal po graščinah v Krški in Mirenski dolini.

V novejšem času je bil grad last Klementa Belovskega (od 1917), od 1938 naprej pa Ivanke Tancig, roj. Strauss, doma iz Skofje Loke. Sedaj je grad narodna imovina.

9. GRAD GRIČ

Gradič je ležal južno od Mirne, kak poldrugi kilometer od vasi. Zgrajen je bil na vrhu majhnega griča (odtod ime!) in je bil dvo-

nadstropen. Njegov tloris je pravokoten. Zraven gradu so bila gospodarska poslopja.

O njegovi zgraditvi ne vemo dosti. Valvasor piše, da je grad sezidal neki odpuščen vojak plemenitega rodu. Kupil je zemljišče na tem griču. Ker ni imel sredstev za zidanje primernega prebivališča, se je zatekel k zvižaci. Kmete je prosil, naj mu pomagajo pri zidanju cerkve na čast Loretske matere božje. Kmetje so se navdušili za gradnjo, mu navozili kamna, apna in lesa in začeli graditi. Ko so že stale zunanje stene, je plemič začel graditi sobe. Tedaj so kmetje spregledali zvižaco in plemiču očitali, da jih je preslepil. Plemič pa jih je potolažil, češ da ima Marija že toliko svojih cerkva, da jim ne bo zamerila, če ji niso zgradili cerkve še na tem griču. Kaj so potem s'orili kmetje, Valvasor ne pove.

Na Griču so gospodarili baroni Gall. Za Valvasorjevih časov se imenuje baron Jošt Andrej Gall, ki je menda imel v mokronoški dežel-

Grad Grič

Za dva ali za štiri leta?

Pred kratkim je bil poslan v javno razpravo osnutek pravilnika občinske organizacije Socialistične zveze v Trebnjem. Krajevni odbori so prejeli skoraj 300 izvodov osnutka z željo, da bi ga obravnavali čim širši krog ljudi. Pravilnik ima 6 poglavij: Članstvo, Organizacija Socialistične zveze, Socialistična zveza in druge organizacije, Materialna sredstva, Sistematizacija delovnih mest ter Prehodne in končne določbe. Vsebuje 52 členov.

Ze ob pripravah za osnutek je bilo veliko razprav, ali je potrebna starostna meja 18 let pri včlanjevanju v organizacijo. V razpravo je dana tudi možnost, da te starostne meje ne bi postavljali. Glede odrekovanja pravice do vpisa in izključevanja iz članstva so v osnutku tri možnosti: da je to izključna pravica krajevne organizacije, da je pritožbeno pot treba zaključiti pri občinski konferenci in tretje, da pri pritožbeni stopnji ni potrebno postavljati nobenih omejitev. Precej je tudi predlogov, kakšno vlogo naj ima članarina.

V organizacijskem pogledu pravilnik prinaša nekatere novosti, ki

izvirajo iz statuta SZDL Jugoslavije. Občinska organizacija bo dobila novo telo — konferenco, ne kot obliko dela, temveč kot forum. Za razliko od 19-članskega občinskega odbora bi imela konferenca v trebanjski občini 71 članov. Drugačen je tudi način volitev. Doslej so občinski odbor izvolili delegati konferenc krajevnih organizacij, v bodoče pa jih bodo izvolile konference krajevnih organizacij neposredno, na vsakih 70 članov po enega. Isto načelo velja pri volitvah nadzornega odbora.

Občinska konferenca bo iz svojih vrst izvolila člane izvršnega odbora, predsednika in sekretarja konference. Izvršni odbor sme sklepati le o tistih stvareh, za katerega je pooblastila občinska konferenca, zraven pa skrbi za izvrševanje njenih sklepov. Predsednik občinske konference vodi delo izvršnega odbora, zastopa konferenco in sklicuje njene seje. Sekretar pomaga predsedniku pri delu, ga nadomešča v primeru, če je odsoten, in skrbi za administrativno-tehnično poslovanje.

Za mandat članov konference sta dva predloga: za dve leti in za štiri leta, s tem da bi se vsaki

dve leti polovica članov zamenjala. Z ozirom na ločitev oblastnih funkcij in funkcij v izvršnem organu občinske konference so dane tri možnosti. Po mojem mnenju bi se kazalo odločiti za dveletno mandatno dobo in za ločitev funkcij. Volitve naj bi potekale praviloma z javnim glasovanjem. Takšna odločitev bi bila najbolj smotrna, ker je tajno glasovanje marsikje težko izvedljivo. Člani imajo tudi možnost, kot govori 39. člen, da zamenjajo posamezne člane vodstev tudi pred potekom mandata, če ugotovijo, da leti ne opravljajo zadovoljivo zaupanih nalog.

Oblike delovanja Socialistične zveze ostanejo v glavnem iste kot doslej. Izboljšati pa je treba kvaliteto dela, da bo Socialistična zveza resnično postala tribuna občanov, s pomočjo katere lahko vplivajo na odločitve v občini.

Da je osnova delovanja Socialistične zveze njena občinska organizacija, ne pomeni, da njeni organi nimajo možnosti svojih iniciativ. Posebno mesto imajo krajevne organizacije, ki so povsem samostojne v izbiri delovnih metod in imajo svoj program. Mnogo pripomb in predlogov bo verjetno dalo poglavje o odnosu Socialistične zveze z drugimi organizacijami. Treba je odpraviti dvojnost in doseči večjo učinkovitost delovanja.

Pravilnik nakazuje, da se materialna sredstva občinske organizacije stekajo iz članarine, proračuna občine in drugih dohodkov v skladu z uresničevanjem programa in splošnimi predpisi o finančnem poslovanju. Ker so članarina in drugi dohodki razmeroma majhen vir, je treba določanju sredstev za delovanje organizacij Socialistične zveze posvetiti vso pozornost.

Ker bo prva seja občinske konference, na kateri bo pravilnik sprejet, predvidoma v januarju, je dovolj časa, da osnutek temeljito pripravimo. S to željo ga daje občinski odbor v javno razpravo članom in drugim občanom. SLAVKO KRZAN

CVETOVJI JABLANE IN ZRELE JAGODE 9. NOVEMBR. Muhasta narava ima vedno nova presenečenja. 9. novembra nam je prinesel trebanjski poštar Tone Hren zrele jagode, zatakneje za poštarstvo kapo, v rokah pa je imel šop jablanovih vej s svežimi cvetovi. Jagode je nabral pod vinogradi v Lipniku pri Rihpovcu, veje pa nalomil na vrtu Jožeta Kužnika v Dečji vasi. Jablana je poglala cvetove in nove liste na vejah, ki jih je septembra neurje oklestilo do golega. (Foto: M. Legan)

Volitve in imenovanja

Na zadnji seji trebanjske občinske skupščine so odborniki na predlog komisije za volitve in imenovanja sprejeli naslednje odločitve.

Za novega sodnika za prekrške so imenovali dosedanjega vršilca te dolžnosti Janeza Zajca, za njegovo namestnico pa Alojzija Kovča.

Imenovana je bila tudi komisija za volarizacijo osnovnih sredstev, ki jo sestavljajo: Jože Kastelic, Jože Godnjavec in Mihaela Peskar.

Ciril Bukovec je bil imenovan za predsednika upravnega odbora cestnega sklada, ker je funkcija predsednika upravnega odbora cestnega sklada in direktorja Komunalnega podjetja nezdružljiva, oboje pa je doslej opravljal Stane Kolenc.

Težave pri tiskanju novih osebnih izkaznic

Do konca prejšnjega tedna so na oddelku za notranje zadeve v Trebnjem izdali 1600 novih izkaznic; skupno število vseh, ki jih je treba zamenjati, pa je okoli deset tisoč. Nepredvidene težave imajo s strojkami za tiskanje folij, ki so tako slabo narejeni, da se nanje ni mogoče zanesti. V petek je bil od treh strojkov, ki jih imajo, uporaben samo eden, druga dva pa so poslali v popravilo v Ljubljano.

Občane je treba znova opozoriti na postopek pri izdaji novih izkaznic. Njim je potrebna samo pot na svoj krajevni urad, vse drugo pa bodo naredili v oddelku za notranje zadeve in krajevnem uradu.

Kdaj primerni prostori?

Po poročilu veterinarske inšpekcije trpi živinoreja v trebanjski občini zaradi ne dovolj dobro urejene veterinarske službe

Veterinarska inšpekcija ugotavlja, da zaradi pomanjkljive zasedbe veterinarske službe ni kos niti kurativni dejavnosti, kaj sele da bi kaj več naredila za preventivo ali kooperacijo. Zaradi pomanjkanja ljudi tudi veterinarji ne morejo osemenjevalno dovolj nadzirati službo, premalo se odpravljajo plodnostne motnje, predvsem na območjih, kjer se osemenjujejo biki. Zaradi pomanjkanja denarja pa mesta, kjer umetno osemenjujejo, niso tako urejena, kot to zahtevajo predpisi in veterinarska praksa.

Ker je ureditev veterinarske službe za občino velikega pomena, je svet za kmetijstvo in gozdarstvo predlagal občinski skupščini, naj to obravnava na posebni seji, do takrat pa naj bi svoje poročilo predložil tudi kolektiv veterinarske postaje.

Posebne težave ima veterinarska postaja v Trebnjem, ker nima niti za silo primerne prostora. Po mnenju inšpekcije pa je postaja nepravilno zavladevala sklenitev pogodbe za najem boljših prostorov pri Pavlinu v Stefanu, tako da se je nazadnje lastnik celo premislil in prostorov ni več voljan odstopiti.

IZ MOKRONOŠKEGA MATIČNEGA URADA

DOSLEJ JE na matičnem uradu v Mokronogu vložilo prošnje za nove osebne izkaznice že 261 ljudi, kar je približno četrtina vseh, ki morajo imeti osebne izkaznice. Občani so se navadili novih poostrenih zahtev in tudi s slikami ni več težav.

Kaj narediti z zemljo, ki je last SLP?

Trebanjska zadruga namerava v kratkem prodati nekaj parcel, ki so od njenih zemljišč in gospodarskih poslopij toliko oddaljene, da na njih obdelava za zadrugo ni gospodarna. Skupno gre za deset hektarjev slabšega zemljišča. Tudi izvršni odbor Socialistične zveze je smatral, da je najbolje to zemljo prodati. Najprej jo bodo ponudili nekdanjim lastnikom po takratni ceni, povečani za toliko, kolikor se je zmanjšala vrednost denarja v tem času; če pa je ti ne bi hoteli, bi jo prodali na javni dražbi. Zaenkrat je še negotova

usoda okoli 300 ha zemljišč, ki so last splošnega ljudskega premoženja, pa jo kot najemniki uživajo različni. Marsikje so ta zemljišča slabo obdelana in jih je treba dati v roke boljšemu gospodarju, ponekod je to pomemben dohodek krajevnih skupnosti, drugod pa je spet pomemben vir preživljanja nekaterim manj premožnim ljudem. Izvršni odbor SZDL je zato na nedavni seji menil, da bi o tej zemlji moral odločiti širši krog ljudi: predstavniki občine, poletičnega aktiva krajevnih organizacij SZDL, krajevnih skupnosti

PRAVILNIK NAJ BI PRIPOMOGEL K UČINKOVITOSTI Obrtništvo še vedno ne zadovoljuje

V trebanjski občini je poklicnih obrtnikov 147, 48 ljudem pa je obrt postranski poklic

Navzlic podatku, da se je število obrtnikov v trebanjski občini v zadnjih treh letih skoraj podvojilo in, in je trenutno skupno s tistimi, ki jim je obrt postranski dejavnost, 195, z obrtništvom občani še ne morejo biti zadovoljni. Predvsem se premalo zastopane nekatere obrtne dejavnosti. Kljub mnogim gradnjam opravlja na primer stavbno obrt le 19 registriranih obrtnikov, v lesni stroki pa ima obrt le 21 ljudi, zato ni čudno, da je tako težko dobiti te delavce. Primanjkuje še več drugih obrtnikov, predvsem za usluge, ker se nekateri raje preusmerjajo na proizvodno obrt.

Marsikaterega občana, ki bi se samostojno lotil obrti, od tega odvrnejo tudi zelo strogi predpisi o ureditvi poslovnih prostorov. Davčna politi-

ka naj bi se bolj pospeševala tiste obrtne dejavnosti, ki jih primanjkuje, predvsem v tistih krajih, kjer ni dovolj obrtnikov. Začetnikom bi bilo potrebno omogočiti najetje kredita, saj bi večje število obrtnikov vplivalo tudi na zatiranje šušmarstva.

Da bo manj tekanja

Sanacijski načrt trebanjskega podjetja KEMO OPREME zahteva med drugim tudi večjo povezanost proizvodnih in upravnih prostorov. Ker so bili doslej upravni prostori od proizvodne dvorane oddaljeni 1 km in pol, je to oteževalo dobro povezavo med proizvodnimi in upravnimi delavci. Podjetje nima denarja za gradnjo poslovnih prostorov, zato se je odločilo za skromnejšo, začasno rešitev. Od SGP PIONIR iz Novega mesta je kupilo barako, ki jo preurejajo in prenavljajo, da bo tudi v hladnejših dneh lahko služila novemu namenu. Na ta način bo podjetje dobilo poslovne prostore polovico ceneje.

V oktobru je imela KEMO OPREMA v letošnjem letu rekordno vrednost proizvodnje, ki je presegla 35 milijonov S-din. Podjetje je v tem času dobilo že več naročil, zmanjšalo pa število režijskih delavcev, da bi tako izboljšalo poslovni uspeh.

Ko je na zadnji seji občinske skupščine tekla beseda o obrtništvu, so bili nekateri odborniki zadržani. To pa ni v redu. Čeprav se o tem vprašanju veliko govori na cesti in v gostilni, ni prav, čeprav mesto, na katerem se kroji občinska politika, ostane neizkoriščeno.

Prodaja mesa po kakovosti?

Na seji sveta za kmetijstvo in gozdarstvo so obravnavali tudi predlog, da bi v Trebnjem prodajali meso po kakovosti. Po zadržilih predsednika zadruge, da je v sedanjih razmerah to možno uvesti, je svet priporočil zadruzi, naj tako podajo tudi vpele. Potrošnikom se obeta, da bodo za primeren denar dobili tudi primerno blago, česar doslej ob enakih cenah ni bilo mogoče vedno trditi.

ski sodnji gilto »Stolp Spodnji Mokronog«. Kasneje se imenujejo nekateri njegovi potomci, tako baron Kajetan Gall in drugi.

V novejšem času so se lastniki gradu menjavali. 1922 do 1936 je bil lastnik Ivan Bulc, kasneje Kmetiška hranilnica in posojilnica v Ljubljani. Nato sta bila lastnika gradiča Franc in Boris Santini.

Kmalu po prvi kvetovni vojni je torej postal lastnik gradu Bulc z Mirne. Ta je na gradu imel pasjo farmo čistokrvnih ilirskih ovčarjev, ki so na razstavah psov v Ljubljani in drugod skoraj vedno odnašali prve nagrade. Med NOB je bil grad požgan.

10. GRAD LANSPREZ

Stari lanšpreški grad je stal pol ure hoda od novejšega gradu istega imena. V Manuscriptih provinciae je zapisano, da se je leta 1260 poročil neki plemič Gall z Marinam, hčerko Friderika pl. Landspreisa. Leta 1234 se omenja kot lastnik gradu Ulrik pl. Landspreis. Valvasor poroča, da je padel 1311 na turinju v Kranju njegov sin Baltazar. Z njim je izumrl rod lanšpreških gospodov.

*Novi lanšpreški grad je sezidal neki plemič Gallenberg. Kasneje, za časa reformacije, so postali lastniki gradu gospodje pl. Pečavič, pri katerih se je skrival Znojilšek,

protestantski predikant. V času protireformacije je bil grad prodan nekemu pl. Kirchbergerju. Hans Adam Kirchberger je zamenjal grad l 1633 s Stolpom pri Liti, ki je bil last Janeza Marija Bosluma. Tako je ta postal lastnik Lanšpreža. Kasneje je grad priženil Hans Henrik grof Watzenberg.

Sredi 18. stoletja je bil grad v lasti župnika Petra Pavla Glavarja,

Lanšpreški grad

(1721—1784), ki je bil znamenit čebelar in sadjar. Tu je preživel svoja stara leta. Pokopan je bil v kapelici sv. Martina zraven gradu. Njegov spomin je ovekovečil naš pisatelj Ivan Pregelj. Kot piše Pregelj, je Peter Pavel Glavar vse svoje premoženje z gradom vred volil »ubogemu in pomoči potrebnemu človeštvu«.

Grad stoji na manjšem gričevnatem obronku v mirni dolinici Pri-

stavskega potoka, ki teče v rečico Mirno. Ima štirikoten tloris. Proti zahodu je manjši prizidek z dvema stolpoma, ki obdajata majhno dvorišče, od koder pridemo v sam grad. Zraven gradu so gospodarska poslopja in kapelica. Za gradom pa se razprostirajo lepi sadovnjaki. V zadnjem času so bili lastniki gradu Branko pl. Wurzbach (od 1930). Danes je grad splošno ljudsko premoženje.

11. GRAD MILTENBURG

je ležal jugovzhodno od vasi Mirne na področju hriba Debenec. Znamenovan je bil na zemljevidu v alpskih deželah. Valvasor ga ne omenja, ker je bil menda tedaj že dolga stoletja v razvalinah. V sosedstvu ruševin stoji kapelica. Severozahodno odtod leži vas Stan.

12. SLEPCANSKI GRAD

je bil za časa Valvasorja tudi že v razvalinah. Grad so imeli Slepčanski gospodje. Valvasor omenja nekaj teh, in sicer: Friderika Slepčanskega, Ortholphusa (1256) in Rudolphusa Slepčanskega, ki je bil Friderikov brat. Grad je stal na griču Božji grob zraven kapelice sv. Lovrenca nad vasjo Slepšek. Grad se je zrušil že proti koncu srednjega veka kapelica pa proti koncu 19. stoletja.

TREBANJSKE IVERI

■ RADI PLETETE IN KVAC. KATE? Delavska univerza v Trebnjem je pripravljena prirrediti v zimskih mesecih, ki so pred nami, tečaj za pletenje, vezenje in kvačkanje. Če bi bilo dovolj prijavitelj, bi tečaj organizirali v dveh skupinah: enega za začetnice, drugega pa za tiste, ki o tem že kaj vedo. Tečaj bi vodila Bena Globoršek, ki jo žene in dekleta v Trebnjem po teh veščinah že dobro poznajo. Prijavite se Delavski univerzi!

■ SPODNJE PROSTORE Juhartove kovačnice je začel pred kratkim preurejati tov. Kolenc in Dol. Nemške vesti z namenom, da bo tam odprl samostojno mehanično delavnico.

■ V NEDELJO, 13. NOVEM. BRA, se je Trebnjem predstavilo KUD France Prešeren in Ljubljane-Trnovega z Linhartovo veselo igro »Veseli dan ali Matiček svetlenis«. Ze dve uri pred predstavo so bile vse vstopnice razprodane. K temu je pripomogla tudi odvodna kino predstava; zaradi izvedene nesreče, ko so na postaji v Veliki Loki izstrelili vagoni, je moral namreč kinooperater kot železniški uslužbenec nujno sodelovati pri delih na progi. Nesreča ni povzročila človeških žrtev ali poškodb.

J.V. VALVASOR O NOvem MESTU

O ustanovitelju šentrupeške cerkve ni najti prav ničesar. Leta 1497 je cerkev dobila podobo, kakršno ima danes. Iz zidave je mogoče spoznati, da cerkve niso naenkrat sezidali farani, pač pa so jo v presledkih zidali bogati dobrotniki. V tej cerkvi visita ščit in zastava pokopanega gospoda Sigmunda Auersperga z napisom: »Tukaj leži pokopan plemeniti in hrabri gospod Sigmund Auersperg, vitez, umrl 8. septembra leta 1594«.

- Smihel.
- V Polšniku.
- V Boštanju.
- V Krškem.
- V Leskovcu.
- V Cerkljah.
- V Dolenjem Mokronogu.
- Smihel.

Naša ljuba gospa v Dolenjskih Toplicah.

- Vavta vas.
- Sv. Erazem v Soteski.
- Na Poljanah.
- V Svinjski vasi.
- V Sv. Juriju na Stajerskem.
- V Ponikvah na Stajerskem.
- V Lembergu na Stajerskem.
- V Šmarjah na Stajerskem.
- V Zibiki na Stajerskem.

Da ugodimo nemškemu bralcu, bomo tu podali opis prošnje v nemškem jeziku.
(Sledi Valvasorjev nemški prevod.)

Ta natančni popis, ki ne zajema samo ustanovitev prošnje, prošte, stavbo kapiteljske cerkve, kapele, oltarje, napise in podružnice, ampak tudi vse kapitelj pripadajoče fare, nas sili, da temu dodamo še nekaj več: zato pa hitimo z opisom od prošnje k frančiškanskemu simostanu.

Frančiškanski samostan in cerkev sv. Lenarta je v letu 1462, za časa papeža Siksta IV., ustanovila gospa Elizabeta Črnomajška, čeprav nekateri začetek zidanja postavljajo šele v leto 1472. V tej cerkvi so različni nagrobni napisi, za katere se nam zdi vredno, da jih na tem mestu omenimo; tako nagrobni gospoda Wilhelma Willandersa, poslednjega tega imena, ki je umrl na veliki petek leta 1547.

Drugi nagrobni napis je napis gospoda Lenkoviča, generala hrvaške in primorske Vojne krajine; njegov naslov na nagrobniku pa se glasi: »Kapetan treh dežel, Stajerske, Koroške in Kranjske, na slovenskih in hrvaških mejah in krajih, umrl na dan 22. junija leta 1659.

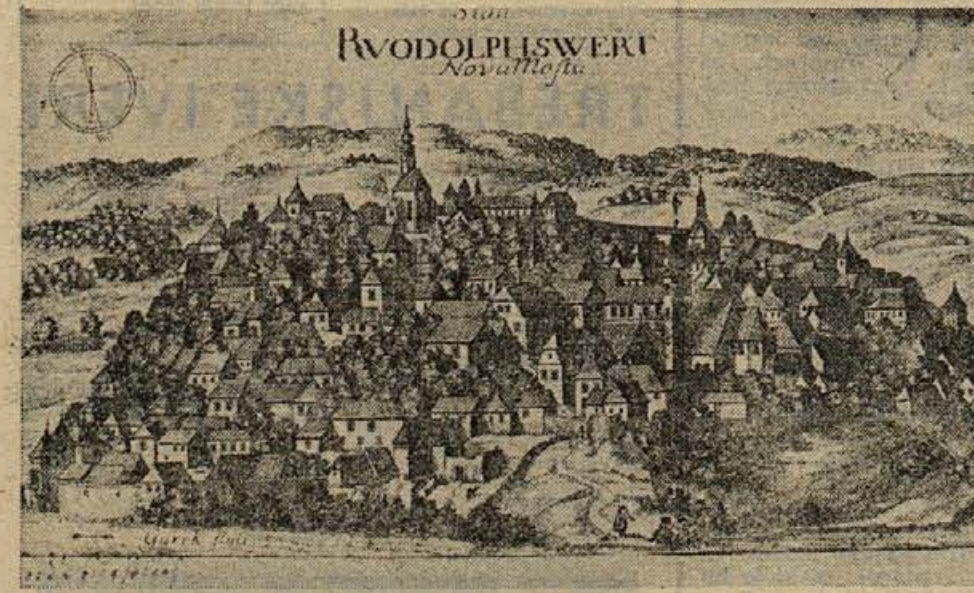
Pred mestom stoji tudi kapucinski samostan, ki so ga prvič začeli zidati leta 1660, dogradili pa so ga leta 1672, o čemer pričajo vrstice na koru:

Leta 1672, na dan 4. septembra je presvetil Ivan Smoljanovič, škof senjski in modruški, to cerkev posvetil v čast sv. Jožefu, obletnica posvetitve pa se obaja na nedeljo pred praznikom Marijinega rojstva.

Novo mesto je od svoje ustanovitve sem doživelo mnogo sprememb, okusilo veliko dobrega in zlega. Nekoč je avstrijska hiša mesto zastavila grofom Celjskim, pa ga je kasneje, okoli leta 1421, grof Herman Celjski skupaj z več drugimi posestvi izročil sinu Frideriku.

V letu 1435 sta vojvoda Albreht in grof Celjski mesto srdito oblegala, ker se imenovani vojvoda s svojim gospodarjem bratom cesarjem Albrehtom ni mogel sporazumeti zaradi delitve dežel. Njun napad pa je bil brezuspešen, mesto je namreč vsa naskakovanja sovražnika junaško odbilo, mnogo oblegovalcev pa pobilo. Cesar je meščanom zavoljo njihove hrabrosti podelil sijajne privilegije in jim tudi dovolil pečatiti z rdečim voskom.

Ceprav dedni sovražnik s svojimi roparskimi krempļji tega mesta ni mogel uničiti, je vendar z mnogimi barbarskimi vdori okolici in pokrajini okoli Novega mesta prizadejal veliko škode, kakor to lahko najdemo zapisano v letopisih za leta 1469, 1492 in 1547. Leta 1469 so Turki, kakor smo to že omenili, mestno okolico grozovito opustošili in poškodovali.

RISBA NOVEGA MESTA IZ VALVASORJEVIH ČASOV

V počastitev občinskega praznika so v Sentiernju 30. oktobra slovesno izročili namenu novo zdravstveno postajo. Postaja bo delovala v novi stavbi, ki je z opremo vred veljala 100 milijonov S.din. 35 milijonov je kot posojilo prispevala iz svojega investicijskega sklada občinska skupščina Novo mesto, 10 milijonov so zbrali občani s področja krajevne skupnosti Sentiernje, 25 milijonov je prispevala Komunalna skupnost za socialno zavarovanje Novo mesto, preostanek pa Zdravstveni dom Novo mesto iz svojih skladov. V novi stavbi sta dve ambulanti splošne prakse, posvetovalnica za žene in otroke, zobna ambulanta in zobna tehnika, v kletnih prostorih bo deloval protituberkulozni dispanzer, v levem delu stavbe pa ima prostore lekarna. Stavba ima centralno kurjavo, večina zdravniškega instrumentarija in vsa oprema pa sta novi. V nadstropju sta dve družinski stanovanji. Na sliki: veselo razpoloženi predsednik OBS Novo mesto Sergij Thorževski si z gosti ogleduje prostore nove lekarne, za katero je zelo kvalitetno izdelal leseno opremo novomeški mizar Jože Gazvoda. Novo zdravstveno postajo je zgradil SGP Pionir iz Novega mesta. (Foto: Miloš Jakopc)

Šolska kuhinja v Škocjanu preskrbljena

Ena najbolj zaposlenih oseb v škocjanski osnovni šoli je nedvomno kuharica Zofija Oberč, ki učencem pripravlja enolončnice in tople malice. Kaj bo pripravila, ni nikoli v zadregi, saj je šolska kuhinja za to šolsko leto preskrbljena. V nabiralni akciji, ki jo je šola organizirala jeseni, so se starši spet izkazali. Do 15. oktobra so prispevali več kot 4.000 kg krompirja, okoli 420 kg grozdja in nekaj več zelja, 27 kg fižola pa 130 kg jabolč. Iz grozdja so v kuhinji napravili 400 l soka, kar bo zadostovalo za daljši čas. Podobno so starši založili kuhinjo podružnične šole v Klenoviku.

Predsedniku šolske skupnosti v Škocjanu je mandat potekel, zato bodo v kratkem izvolili novega predsednika. Na volitve se že pripravljajo.

Posvetovanje o kulturni dejavnosti

Občinski svet Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije v Novem mestu bo v tem mesecu organiziral posvetovanja o kulturni dejavnosti na področju krajevnih skupnosti. V osemnajstih krajih se bodo odborniki občinskega sveta pogovarjali o kulturnih domovih in prostorih za kulturne prireditve, o društvih, finančni problematiki, glasbeni, filmski in gledališki dejavnosti ter o knjižničarstvu. Posvetovanja se bodo udeležili zastopniki šol, društev, odborniki občinske skupščine ter posamezniki, ki imajo vpliv na rast kulturne dejavnosti na področju krajevne skupnosti.

P. B.

Za šolo na referendum

Predvidoma bi ga izvedli 25. decembra

Svet krajevne skupnosti v Novem mestu je 11. novembra sklenil predlagati občinski skupščini, naj razpiše referendum, na katerem bi se občani odločili za gradnjo nove šole v Novem mestu in za ustrezen samoprispevek. Svet je tudi predlagal, naj bi bil referendum 25. decembra.

Izvedba referenduma zahteva dobro in vsestransko pripravo, pri čemer so po presoji sveta krajevne skupnosti dolžne pomagati vse krajevne in terenske lruženopolitične organizacije in drugi dejavniki na območju novomeškega okoliša.

Z dejavnostjo novomeške krajevne skupnosti v letošnjem letu in z njenimi načrti v prihodnjem letu kakor tudi z njeno pobudo in prizadevanjem za gradnjo nove osnovne šole v Novem mestu bodo občani seznanjeni na konferencah krajevnih organizacij Socialistične zveze. Člani krajevne skupnosti bodo ime-

li danes popoldne še eno sejo, na kateri se bodo podrobneje pogovorili o delovnem načrtu v letu 1967 in pripravili poročilo za občane.

Svet krajevne skupnosti bo občanom tudi predlagal, naj bi postal 29. oktober ne le praznik občine, marveč tudi krajevni praznik Novega mesta, zaradi česar bi bilo treba popraviti statut skupnosti. V prihodnje svet ne bo več volil iz svojih vrst izvršilnega odbora, marveč bo sam opravil njegovo nalogo. Po predlogu naj bi svet v prihodnje štejele 17 članov, medtem ko jih ima zdaj

Ekonomski in medicinski srednji šola sta se medtem že vselili v novo zgradbo na Cesti herojev. Na sliki: s slovesne otvoritve poslopja za novomeški občinski praznik. Zvezni ljudski poslanec Ludvik Golob je prerezal trak na vhodu. (Foto: M. Moškon)

ZAKAJ JE NEKAJ PREDSTAV »ZDRSNILO« MIMO?

Kinoteka na pohodu

Zaradi poudarjene industrijske komercialne naprave filmskega ustvarjanja je nivo našega in tudi tujega filmskega programa razmeroma nizek. Ustvarjena za tak okus, ga filmska dela še potrjujejo in širijo. Dviganje filmske kulture na višji nivo s pomočjo širjenja filmske kulture je nujnost. Poskus programskega sveta pri Zavodu za kulturno dejavnost v Novem mestu, ki je uvedel v svoj program nekaj kinotečnih filmov, moramo toliko pristraneje pozdraviti,

saj nas prav ti seznanjajo z razvojem filma, s filmskim jezikom režiserjev svetovnega slovesa.

TODA: Kinotečne predstave v Novem mestu niso obiskane.

Pretekli dnevi smo videli naslednje kinotečne filme: Lepota hudiča, Festival Charlja Chaplina, Borimo se na morju in Duh gre na zahod. Med režiserji se nam je dvakrat predstavil René Clair, ki je pojem v zgodovini filma. Toda, kako so bili filmi obiskani, če izznamemo Festival Charlja Chaplina, ki ga posebno gledalci televizijskih filmov prav dobro poznajo? Film Borimo se na morju, ki je bil posnet leta 1942 in je kot tak poseben dokument, si je ogledalo na dveh predstavah 224 gledalcev. Clairevega Fausta ali Lepota hudiča pa je v dveh dneh videlo le 158 gledalcev. Med temi je bilo veliko mladine, ki snov pozna neposredno iz šolskih klopi. Morja da je vzrok za tako majhno število obiskovalcev v tem, da so kinotečni filmi na sporedu le po en dan, le redko se obdržijo tudi dva dni. Ta površinska ugotovitev se spre-

meni ob dejstvu, ki je nesporno: vzrok je še v nepoznavanju razvoja filmske umetnosti, v domala popolni neobveščenosti o prihodu teh filmov na novomeško filmsko platno, vzrok je v nikakršni reklami za te filme. Kdaj smo zadnjič videli panoje z reklamami za ta ali oni umetniški film?

To, kar nam v teh dneh ponuja programski svet, moramo zgrabiti z obema rokama. Z obiskom kinotečnih filmov bomo dosegli, da bodo prišli na spored še ostali veliki filmi.

V Novem mestu nimamo posebne dvorane za predvajanje kinotečnih filmov kot npr. v Ljubljani. S tem ni rečeno, da ne moremo videti najboljših dosežkov filmske umetnosti, saj nam prav uvrščanje teh filmov v naš spored dokazuje nasprotno. Zvedeli smo, da bomo v letošnjem letu videli vsaj še šest kinotečnih filmov. Upajmo, da bo izbira vsaj tako dobra, kot je bila do sedaj. Dvakratno Clairevo »gostovanje« v Novem mestu je pokazalo, da je imel človek, ki je filme izbiral, »dobro oko«.

PETER BREŠČAK

Ustanova za umno kmetovanje skozi čas

1850 absolventov, 700 tečajnikov in 218 ha posestva — osrednji podatki ob 80-letnici obstoja na Grmu

18. novembra se bo dopolnilo 80 let, kar so na Grmu v Novem mestu ustoličili slovensko kmetijsko šolo, ki je do tedaj delala na Slapu v Vipavski dolini. Na Grmu je šola dobila prostore v gradu, ki so ga za razmeroma majhne denarje kupili od Antona Smole. V tej stavbi, ki ji kronisti pripisujejo nastanek v 16. stoletju, je šola še danes.

Ob visokem jubileju bo šola sporazumno s skupnostjo kmetijskih šol v Mariboru priredila zborovanje vseh učiteljev slovenskih šol. Prebrali bodo tudi referat o perspektivah kmetijskega šolstva, razen tega pa predvidevajo, da bodo sprejeli resolucijo o šolstvu.

Zgodovina, ki si jo je ves čas obstoja pisala kmetijska šola na Grmu, je zanimiva in je nujno vpletena v druž-

bene dogodke, saj je bila narava njenega dela dolgo odvisna od tega, kar se je dogajalo »na vrhu«.

imela grmska šola po vojni vrsto tečajev, na katerih so si pridobivali znanje brigadirji, učitelji in traktoristi. Vsega je imela šola od začetka na Grmu več kot 1850 absolventov in okoli 700 tečajnikov.

Sprva je bila grmska šola vinarsko — sadjarsko — poljedelske smeri. Po 40 letih dela je postala specialna živinorejsko-poljedelska, vzdrževala pa jo je država. Po vojni je bila spet splošna nižja kmetijska šola, dokler ni leta 1959 postala srednja kmetijsko — živinorejsko — poljedelska šola.

Grmska šola ima veliko zaletje, saj je danes edina v zahodni Sloveniji, ki vzgaja srednji kmetijski kader. Dela po svojem programu, prizadeva pa si, da bi ta program prikrojila vsakdanjim potrebam v življenju. Ko je začela delati, je imela 40 ha posestva, temu pa so kasneje dokupili še 26 ha. V jubilejnem letu znašajo šolske obdelovalne in druge površine 218 ha. V svojih hlevih redi po 100 glav živine in prašičev. Opremljena je tako dobro, da se dijaki lahko dobera seznanijo z vsem, kar bodo kasneje kot kmetijski strokovnjaki potrebovali na delovnih mestih in kmetijskih in živinorejskih obratih.

Plenum o pripravah na občne zборе

Na zadnjem plenumu občinskega sindikalnega sveta Novo mesto, ki je bil konec oktobra, so razpravljali o pripravah na občne zборе sindikalnih podružnic. Glavna misel plenuma je bila, naj bodo občni zbori resnični delovni dogovor vseh članov sindikata.

Prevozi so šiba za podjetje na Dvoru

Splošno mizarstvo na Dvoru nima svojega tovarnjaka, zato je pri dobavi surovin in odpošiljanju izdelkov na tržišče odvisno od pripravljenosti tujih prevoznikov. To pa podjetje precej stane. Za prevoz izdelkov mora plačati do 1.000.000 S-din na leto, za prevoz surovin pa tudi do 1.200.000 S-din.

Zaostajamo za 5 odst.

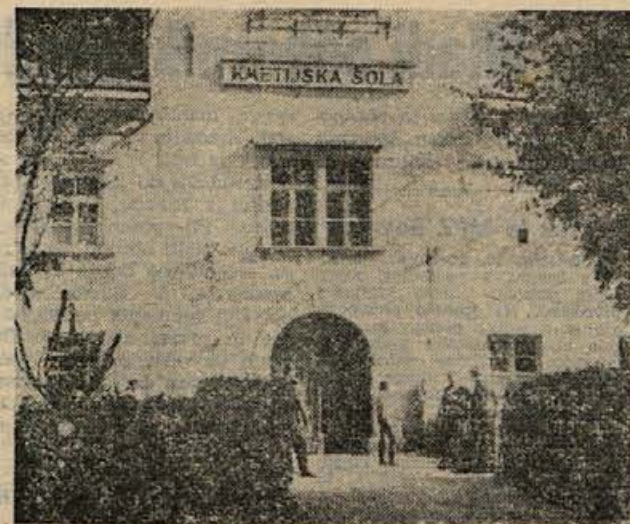
Do konca oktobra so bili v novomeški občini uresničeni proračunski dohodki 78-odstotno. Po dinamiki bi morali biti do tega dne uresničeni 83-odstotno. Prispevki iz osebnih dohodkov so uresničeni 75-odst., davki 88-odstotno, takse pa 62-odstotno. Vsega se bo steklo po planu v letošnji proračun za 1800 milijonov S din; od tega bi moralo biti prispevkov od osebnih dohodkov 1081 milijonov, davkov 420 milijonov, taks 66 milijonov, ostalih dohodkov pa 232 milijonov S din.

Do zdaj izdali 600 novih izkaznic

Na območju krajevnega urada v Dolenjskih Toplicah so do konca prejšnjega tedna izdali okoli 600 novih osebnih izkaznic. Vseh občanov, ki bodo morali imeti nove izkaznice, pa je na tamkajšnjem območju nad 2.300.

Matičarji na izpitu

Matičarka v Dolenjskih Toplicah je povedala, da z nestrpnostjo pričakuje preizkus znanja iz predpisov, ki so izšli v letu 1965. Rekla je, da se morajo na ta izpit pripraviti vsi občinski uslužbenci, tako tudi vsi matičarji, ki morajo v neposrednem stiku z občani kar najbolje poznati zakone in predpise.

Castiljiva zunanja podoba naše jubilarke — kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu se v desetletjih ni kaj bistveno spremenila.

ŽUŽEMBERK:

»Teško se je bilo privaditi«

»Ko smo v dneh občinskega praznika odpirali preurejeno in dograjeno šolsko poslopje, smo čutili, da smo v kar malce preveč slovesni sredini, saj je bilo vse skupaj za naše razmere tako nevsakdanje,« je rekla ravnateljica osnovne šole v Žužemberku Draga Mliakar.

Žužemberška šola spada zdaj med najbolj opremljene v občini. Tega, kar premore, pa skoraj ni mogoče primerjati s tistim, kar je šola imela prej.

Zgradba se je povečala za štiri učilnice, tako da prostorsko ustreza za pouk 421 učencev, ki so razporejeni v 15 oddelkih od prvega do osmega razreda. Šola je pridobila tudi kabinete, vzorno kuhinjo, večjo zbornico, novo opremo in podobno. Ima tudi vodovod, kar je tudi pri-

dobitev neprecenljive vrednosti.

Nepopisno navdušenje in zadovoljstvo se od otvoritve še ni podelilo, ko v šoli že razmišljajo o tem, kako bi čimprej uveljavili nov red in čistočo.

»Vse je na svojem mestu,« je poudarila ravnateljica, »le nekatere reči bodo še ostale. V mislih imam težave s prevozi otrok, saj se skoraj polovica vseh učencev v šolo in domov vozi z avtobusom. Avtobus namreč rad večkrat odpove.«

Avtobus »za v časopis«

Za šolski avtobus, ki vozi učence iz Ajdovca, Lašče, Dvora in Smihela v Žužemberk, plača občina podjetju GORJANCI 900.000 S-din na leto.

Po pogodbi mora avtobus na dan prevoziti 140 km. Veselje učencev, da se lahko vozijo, pa je nemalokrat skaljeno. Avtobus ima večkrat zamude, ker je slab (na osnovni šoli pravijo: najslabši), pa ga morajo stalno popravljati. Otroci morajo zato često peš domov, česar starši gotovo ne odobravajo. Res pa je, da otroci ne poznajo tišine in reda, kadar se peljejo v avtobus, ker voznika med vožnjo zelo ovira.

Najboljši za komandirja

V vojaški enoti polkovnika Ivana Slapnika so začeli izobrazevati bodoče komandirje oddelkov. Za kandidate so izbrali tiste vojsake, ki so najboljše opravili osnovni vojaški pouk. Upoštevali so tudi prostovoljce. Kandidatov je bilo veliko več, kot jih lahko sprejmejo v tečaj. Tečaj za izobrazevanje bodočih komandirjev oddelkov bodo vodili podporočnik Gavrilko Kovačević in vodnika Nikolić ter Hodžić.

A. K.

Skladi se jim manjšajo

10. novembra je bila v Novem mestu seja sveta za zdravstvo ObS Novo mesto. Ne seli so razpravljali o finančnem stanju v zdravstvenih zavodih in o pripravah za sklepanje pogodb s komunalno skupnostjo socialnega zavarovanja ter o zakonitih spremembah, ki se obetajo pri plačevanju splava. V razpravi o finančnem stanju v zdravstvenih zavodih je svet ugotovil, da se že tako majhni skladi v zdravstvu vedno bolj manjšajo, v letu 1967 pa se obeta še slabše stanje glede financiranja. Pot iz zagate bo treba iskati v sistemskih spremembah pri financiranju zdravstva, hkrati pa tudi v notranjih rezervah in v organizacijskih prilagoditvah v zdravstvenih zavodih.

„Glavarina“ - slab pokazovalec

Razprava o zakonu o financiranju vzgoje in izobrazevanje se nadaljuje s še večjo silovitostjo, čeravno široka javnost zdaj ne more več neposredno vplivati na zakon. O predlogu lahko razpravljajo samo še skupščina. Že v prvih razpravah o osnutku zakona je velika večina sodelujočih ugotavljala, kot glavno hibo osnutka pomanjkanje številnih pokazovalcev, ki bi pomagali ustvariti dovolj jasno predstavitev o stvarnih kvalitativnih premikih, ki jih naj zagotovijo novi zakon. Zdjaj so številni pokazovalci na voljo, toda javnost je zdaj izločena. Občan, ki bo za šolstvo prispeval največ, lahko diskutira samo še preko svojih volilnih predstavnikov. To je ugotovitev, ki je ne smemo pustiti kar tako v nemar, čeprav imamo pri roki že »tolikokrat preizkušeno« opravilo, s čim nas je čas lovil in nismo mogli ...

V razpravi bomo zdaj uporabljali mnoge podatke, mnoge prikaze in mnoge številne pokazovalce. Tudi zdaj se nam bo mu-

dilo in marsikaj od pravkar omenjenega slike ne bo zbrstilo, prej skali! Nekateri številke so namreč zelo varjive. Ena izmed takšnih je »glavarina«, natančneje: denar, ki ga v posamezni občini porabijo za enega učenca. Pregled za 62 slovenskih občin, ki je bil objavljen v tedniku TT 31. oktobra letos, vsebuje napačen podatek o glavarini v novomeški občini. Tega nista kriva ne avtor ne organ, ki je dal na voljo podatke. Glavarina za novomeško občino je bila v tem primeru izračunana na osnovi neto osebnih dohodkov prosvetnih delavcev, v vseh drugih občinah pa na osnovi bruto osebnih dohodkov.

V PRVIH TRESH MESECIH letošnjega leta se je v novomeški občini mudilo 5.058 gostov, od tega 897 tujih gostov, kar je izkazalo 3.670.000 Ndin.

Dejanska glavarina v novomeški občini (izračunana na osnovi bruto osebnih dohodkov) je 92.000 Sdin na učenca, S tem se premakne novomeška občina v sredino tabele (na 35. mesto) in ni več na predzadnjem, 61. mestu!

Zdjaj pa se najvidnejše: glavarina ni najprimernejši pokazovalec: denar, porabljen za posameznega učenca, ne zagotavlja kvalitete! Znanje je namreč, da je najdražji a tudi najmanj kvaliteten, tako imenovani kombiniran pouk. Ta je v navadi na podružničnih šolah, kjer poučuje en učitelj več oddelkov hkrati. Na podružnični šoli, ki ima na primer 12 učencev (na teh šolah je vedno zelo malo učencev), katere poučuje en sam učitelj, znesla glavarina okoli 200.000 Sdin na učenca. Če je v občini več takšnih šol, je povprečna glavarina v občini seveda višja, pauk pa manj kvaliteten. Za visoko glavarino se torej lahko skriva slabo organizirano, preveč razdrobljeno šolstvo z velikimi stroški, toda brez zadostne kvalitete!

Še enkrat:

»SODELOVANJE PA TAKŠNO«

Pod tem naslovom je bil v zadnji številki Dolenjskega lista objavljen članek, ki obravnava sodelovanje pri stroških asfaltiranja ceste v Bršljinu s posebnim očitkom delovnemu kolektivu poslovne enote »STANDARD« — veletrgovine »MERCATOR«, da mu pač ni v čast, da je njegova volja do sodelovanja odnehala pri 37 tisočakih. Očitek je nedvoumno razumljiv tako, da je delovni kolektiv neposredno ali po svojih samoupravnih organih odredel konkretno sodelovanje in s tem več ali manj kršil normalne norme sodelovanja. Vendar je tako izražen očitek poenostavljen in samovoljen ter ne ustreza resnici. Zato čutim potrebo, da resnici na ljubo pojasnim nekatera dejstva, ki so bila verjetno povod za objavo omenjenega članka.

Res je bila v zadnjih dneh oktobra letos asfaltirana cesta v Bršljinu, in ko je asfaltirni stroj polagal asfaltno plast na cestnišče, sem bil od predstavnikarja uprave občinske skupščine telefonično pozvan, da naj bi podjetje prispevalo sredstva za stroške asfaltiranja prikličnika na novo asfaltirano cesto v Bršljinu, kjer ima podjetje svojo prodajalno. Takoj sem si ogledal sta je in ugotovil, da predmetni stroški niso opravičljivi v funkcionalnih stroških prodajalne, ker se konkretno asfaltiranje ne naša na neposredne dohode

prodajalne; zato sem bil mnenja, da o splošnem prispevku stroškov asfaltiranja ne moremo reševati tako enostavno mimo legalnih pristojnosti o razpolaganju s sredstvi. S tem pa je seveda nastal neopoznam, ki je imel za posledico opisani očitek kolektivu.

Ni moj namen ugotavljati upravičenost asfaltiranja, ker je prav gotovo potrebno, niti se opravičevati zaradi očitnega nerazumevanja, pač pa se težko spriznam z očitkom nečasti delovnemu kolektivu podjetja, kri pri tem prav gotovo ne nosi nobene krivde. Mnenja sem, da je kolektiv po svojih samoupravnih organih ne enkrat dokazal razumevanje za sodelovanje, in sicer ne s 37 tisočaki, kot se v članku navaja — čeprav o konkretni številki v tem primeru ni bilo govora — vendar mu je za odločitev in predudarek treba dati tudi možnost. Ako je torej očitek potreben, je v tem primeru lahko samo oseben; seveda ga raje sprejmem kot pa očitek zaradi kršenja službenih pristojnosti in pooblastil.

Če bi si dovolil biti pri očitku enakopraven, bi se predmetni očitek po mojem mnenju prav lahko razširil tudi na način sodelovanja s kolektivom.

Viktor Kotnik
direktor poslovne enote
»STANDARD« — veletrgovine
»MERCATOR«

Na malem trgu pred Trdinovim hramom v Novem mestu parkira včasih tudi po dvajset in več avtomobilov, zato ni čudno, da večkrat padajo kletvice na račun manjših in večjih prask, kakršno je v gneči tokrat izkupil in desnem zadnjem blatniku fičko na naši sliki. Ker je tu vedno nekaj dostavnih kamionov za SADJE-ZELENAVJO, KLAVNICO, RADIOSERVIS, poslovno enoto STANDARD, mizarja Udovca in gostilno, bi bilo parkiranje za osebene avtomobile najpametneje prepovedati. (Foto: M. Moškon)

Novomeška kronika

POSTNI NABIRALNIK pri trafiki na Glavnem trgu je najbrž že odslušal. Mnogi ugotavljajo, da s težavo spravijo pisno skoz odprtino, zaman pa skušajo spraviti pokrov spet v običajno lego. PTT bi lahko poskrbelo za odpravo te pomanjkljivosti.

NASPROTI HOTELU KANDIJA stoji lepa telefonska govornica, vendar so jo stranke že tako trčile, da jo je prav žalostno pogledati. Vrata se več ne zapirajo, v steklu pa je velika luknja. Videti je, da je to nekdo storil namerno, zato bi bilo za javnost zanimivo tudi njegovo ime.

V NOVOMEŠKIH KINO DVORANAH si miren človek k prvimi predstavam skoro ne upa več priti. Tedaj sta dvoranai večina zasidena z mladimi ljudmi, ki ne morejo mirovati in ne tihno spremljati dogajanj na platnu. Med predstavo na glas živigajo, delajo medklice, kadijo in celo pijejo. S seboj prinašajo steklenice ruma ali druge pijače in si z njimi krajajo čas. Če se kdo od sosedov oglasi in jih prosil miru, odgovore: »Drži gobec! V takih primerih bi morala posredovati uprava kina.

PLIOCNIKI V MESTU so že močno potrebni popravil, kar občutijo posebno ženske. Nekaj lepših primerkov lukenj je pred trgovino

»Modas«, pred hišo na Glavnem trgu 16, pred pekarijo in pred študijsko knjižnico. V bližini Trdinovega hrama pa so v oestišču kar tri luknje, globoke okoli 15 cm. Tu je varnost občanov ponoči še zlasti ogrožena!

V GIMNAZIJI SE JE preteklo soboto začel plesni tečaj za dijakke. Zanj je veliko zanimanja, saj je bilo doelej okoli 160 prijav. Gimnazijci se bodo učili plesati v dveh tečajih: v začetnem in nadaljevalnem. Šolnina je 1.500 dinarjev.

PREDAVANJE O OGLEDU PRAGE bo imel 22. novembra ob 17. uri v klubskih prostorih Društva upokojencev tov. Bogomil Lilića. Predavanje bo spremljano z barvnimi diapozitivi.

PRED KRATKIM se je v gimnaziji začel tudi tečaj esperanta. Kakor prejšnje leto ga tudi letos vodi inž. Vrbcine. Prijavljenih je le okoli 20 dijakov.

TRZNICA JE BILA v ponedeljek bolj slabo založena. Jaje je bilo malo, zato so šla v promet tudi po 100 dinarjev. Motovilec so prodajali merico po 100 din, solato po 250 din kilogram, špinačo po 280 din, sirček po 500 din, fižol po 300 din, jabolka po 300 din in smetano v skodelicah po 280 din.

V nedeljo, 13. novembra, je v krogu svojih dragih praznovala 90-letnico življenja Marija Drmaž iz Gornje Brezovice pri Sentjerneju. Čeprav je vse življenje trdo delala in vzgojila veliko otrok, je še vedno zdrava in vesela. Za jubilej ji čestitamo tudi bralci Dolenjskega lista. (Foto P. Miklič)

Zmagala je prva ekipa KOPITARNE

V okviru tekmovanj za počastitev sevnjskega občinskega praznika je bil v petek, 11. novembra, moštveni brzoturnir devetih ekip sindikalnih podružnic in Svobod. V zanimivih borbah je zmagala s 20 točkami prva ekipa kopitarne, za katero so igrali: Timer, Blas in Novak. Sledijo: akademski klub iz Sevnice 18,5, Lisca 16,5, kopitarna II 16, Svoboda Krmelj 10,5, kopitarna III 10, trgovsko podjetje iz Sevnice 8, mladinski klub Sevnica 5, obrat KGP Sevnica 3,5. — Tekmovanje je vzorno organiziral šahovski klub Milan Majcen iz Sevnice. Zmagovalna ekipa je prejela prehodni pokal, tri prvoplasirana pa lepa praktična darila, druge ekipe pa tolažilne nagrade. Tekmovanje je pokazalo, da je predvsem v kolektivni kopitarne šah močno priljubljen, kar je treba javno pohvaliti.

D. B.

Še enkrat: Stevan Vidovič v vodstvu

Na šahovskem prvenstvu Črnomla za posameznike vodi po šestem kolu Vidovič s 6 točkami pred Zlogarjem in Pibrom. Presečna slabi start Malariča, ki je bil pred tekmovanjem eden glavnih kandidatov za naslov prvaka. Organizacija tekmovanja je zelo dobra. Partije so ostre in lepe, kar potrjujejo maloštevilni remiji. Prvenstvo pionirjev je v Črnomlju vzbudilo veliko zanimanje, tako da se vsak dan vpisujejo v klub novi člani. Prav bi bilo, da bi z gled pionirjev posnemali tudi mladinci.

Mladi odborniki gredo v Bosno

IX. zlet bratstva in enotnosti vključuje razen športnih dejavnosti tudi kulturne in

druge manifestacije. Mednje sodi srečanje mladih odbornikov iz treh republik, ki se bodo od 27. do 29. novembra sestali v Bihaču, Drvarju in Jajcu. Po poteh poslancev Avnoja bodo obujali spomine na legendarne dneve iz naše revolucije. V Bihaču bodo obiskali spomenik padlih borcev in muzej Avnoja, v Drvarju legendarno Titovo pečino, v Jajcu pa bodo prisostvovali proslavi ob 23. obletnici ustanovitve naše repu-

blike. Ob tej priložnosti bodo mladi odborniki iz vseh treh republik izmenjali izkušnje pri delu občinskih skupščin. Ožjo Dolenjsko naj bi zastopalo 8 mladih odbornikov iz Črnomla, Metlike, Novega mesta in Trebnjega.

Prvak je MPZ Sevnica

V četrtek, 10. novembra, je bilo v Sevnici v počastitev občinskega praznika ekipno kegljaško prvenstvo. Na splošno presenečenje je z veliko prednostjo zmagala ekipa sindikalne podružnice mizarско produktivne zadruge, za katero so nastopili Plazar, Sušim, Blaznik, Camernik, Zupanc in Gabrič, s 440 podrtimi keglji. Drugo mesto je osvojila kopitarna s 411, tretje pa kegljaško društvo iz Sevnice s 403 podrtimi keglji. Uvrstitev kegljaškega društva, ki je veljalo pred tekmovanjem za favorita, je veliko presenečenje.

JANKO BLAS

Regvard pred Babičem

Prejšnjo nedeljo je bilo v Vidmu v Italiji propagandno tekmovanje v speedwaju, kjer so nastopili najboljši jugoslovanski, avstrijski in italijanski dirkači. Zmagal je Jugoslovian Regvard, drugo mesto pa je osvojil lanskolletni državni prvak Franc Babič iz Krškega, tretji pa je bil Perko iz Gornje Radgone. Dirkalna steza v Vidmu je bila zelo težka, kar je občutil Babič pred letom dni na podobnem tekmovanju. Poškodbe, ki jih je takrat dobil, ga še vedno ovirajo pri tekmovanju, kar ga tudi opravičuje, da letos ni mogel obdržati naslova državnega prvaka.

PAVK

Srečanje v Bregani

V nedeljo dopoldne je bilo v Bregani na Hrvatskem športno srečanje sindikalnih reprezentanc Samobora in Brežic na pobudo občinskega sindikalnega sveta iz Samobora. Člani sindikatov so tekmovali v malem nogometu, odbojki, kegljanju, streljanju z zračno puško, namiznem tenisu in šahu. Domačini so slavili zmago v vseh disciplinah. Srečanja, ki bodo odsej v počastitev dneva republike postala tradicionalna, bodo še več pripomogla k zbliznavanju obeh republik. Iz brežiške občine se je tekmovanja udeležilo 54 ljudi.

Na občinskem sindikalnem svetu se zelo vneto pripravljajo tudi na športna tekmovanja ob praznovanju dneva JLA, na katerih bodo sodelovali pripadniki garnizona, reprezentanci krške in brežiške občine, k sodelovanju pa bodo povabili tudi sindikalno zastopstvo iz sevnjske občine.

Sevnica : Krmelj 16:12

V počastitev občinskega praznika je bila v nedeljo odigrana prijateljska rokometna tekma med domačo ekipo in ekipo »Svobode« iz Krmelja. Domačini so prikazali boljšo igro kot člani ljubljanske coneške lige in zmagali z rezultatom 16:12 (8:6). Za domačine so bili uspešni: Jazbec 2 gola; Koprivnik 1, Pirč 3, Svačić 8 in Filej 2; za goste pa Mirt 2, Logar 1, Zaman 4 in Metelko 5. Srečanje je dobro vodil Tomo Vočovnik iz Sevnice pred približno 100 gledalci.

F. R.

Zmaga v Ihanu

V prvenstveni nogometni tekmi so Novomeščani 13. novembra igrali v Ihanu in premagali tamkajšnje moštvo z 1:0. Gol je dal Zdenko Kranjc. Novomeščani so nastopili v stalni postavi. Najboljši na igrišču je bil njihov vratar Retelj. — V nedeljo, 20. novembra, se bodo novomeški nogometaši doma pomerili z moštvom SAVA iz Tacna, ki se poteguje za prvo mesto v ljubljanski podzvezni ligi.

I. K.

Brežice : Ljubno 1:0

V 11. kolu celjske nogometne podzveze so Brežičani doma premagali Ljubno ob Savinji z rezultatom 1:0 (0:0). Oba polčasa so bili domačini tehnično boljši, gol pa je dosegel v drugem polčasu Sovov. S to zmago so se Brežičani povzpeli tik pod vrh celjske nogometne podzveze.

Doslej najboljši: Jože Žičkar

Na kegljišču v Krškem se je pričelo občinsko prvenstvo v kegljanju za posameznike. Do časa, ko to poročamo, je dosegel najboljši rezultat Jože Žičkar s Sevnice, ki je podrl 398 kegljev. Tekmovanje je dobro organizirano, zaključeno pa bo do konca letošnjega leta.

P. K.

Zmaga senovskih nogometašev

V nedeljo, 6. novembra so senovski nogometaši v prvenstveni tekmi na domačem igrišču premagali goste iz Radeč z rezultatom 2:0. Gole sta dosegla Gabrič in Brinovec. V začetku je bila tekma živahna in zanimiva, ko pa so prišli Senovčani v vodstvo, so začeli nogometaši Radeč igrati zelo surovo.

R. K.

Pogovor z zdravnikom

SLABOKRVNOST

Pod slabokrvnostjo navadno razumemo tiste bolezni krvi in krvnotvornih organov, kjer gre za spremenjeno število rdečih krvničk ali pa za nenormalno količino železa ali krvnega barvila v rdečih krvničkah. Ponavadi je normalna količina rdečih krvničk zmanjšana ali pa je v njih premalo barvila. Ker so rdeče krvničke namenjene za prenos kisika iz pljuč do posameznih celic telesa, je jasno, da pri slabokrvnosti nastanejo najprej težave v organih, ki rabijo največ kisika. To so možgani in srce.

Slabokrvni bolniki imajo glavobol, sumi jim v ušesih, imajo kratkotrajne napade nezavesti ali omotičnosti, teško se zberejo, hitro se duševno in telesno utrudijo, srce jim toče hitreje. Če opravljajo teška fizična dela, čutijo pomanjkanje zraka, se duše in srce jim neprijetno toče. Zato niso sposobni za napore. Koža slabokrvnih bolnikov je bleđa, enako sluznice. Pri nekaterih vrstah slabokrvnosti pa imajo koža in sluznice rumenkasto barvo. Utrip žile na roki je zelo hiter, mehak, pritisk pa nizek. Včasih zatekajo noge v gležnjih.

Slabokrvnosti je več vrst. Razumljivo je, da najhitreje nastane po krvavitvi iz rane ali kakšnega organa zaradi bolezni. Če se zmanjša iz katerega koli vzroka nivo železa v krvi, pomeni to slabokrvnost. Takih vzrokov je več. Pri ljudeh, ki nimajo žlezočne kisline, se tudi razvije slabokrvnost, ker poleg kisline manjka še poseben hormon, ki s pomočjo nekega vitamina ureja normalno dozorevanje rdečih krvničk. Ta vrsta slabokrvnosti je močno nevarna, če se ne zdravi. Pri drugi vrsti slabokrvnosti pride do razpada rdečih krvničk, kar se pokaže na koži in na beločnicah kot rahla zlatenica, poveča se vranica, pa tudi jutra so večja. Urin je rdečkaste barve. Ta bolezen je dedna, se pa lahko razvije tudi po prebolelih nalezljivih boleznih.

Zdravljenje slabokrvnosti je različno, pač po vzroku. Če gre za krvavitev, potem je jo treba ustaviti in stanje se bo popravilo. Kjer manjka železa, ga je treba z zdravili in hrano dodajati. V hrani ga je največ v krvavicih, jetrih, mesu in špinaci. Najdemo ga pa tudi v sadju. Pri bolnikih, ki jim manjka žlezočna kislina, jo seveda dajemo v primernih obliki kot zdravilo med jedjo. Poleg tega pa še druga zdravila, predvsem vitamine in preparate jeter. Kjer gre za stalno povečano vranico, jo kirurško odstranimo, če je to vzrok slabokrvnosti. Razumljivo je tudi, da je pri močno razviti slabokrvnosti nujna transfuzija krvi, ki deloma izgubljeno ali oslabele kri nadomesti, obenem pa deluje na kosti mozeg dražeče, da dozoreva več krvničk, ki so tudi bolj obvarovane.

Do slabokrvnosti ne bo prišlo, v kolikor ne gre za dedno obliko, če bomo imeli hrano v redu, se pravi dovolj in pestro, če ne bomo imeli boleznih prebavil, predvsem žlezočne, in če bomo zaradi vsakega suma na resnejšo bolezen pravočasno iskali zdravniško pomoč.

Dr. BOZO OBLAK

Kotiček za starše

dr. Bergant - V. Skalar

Moj otrok na krivi poti

Mladinsko prestopništvo je z vsemi svojimi zamotanimi oblikami čedalje pogostnejši pojav tudi v naši današnji družbi. Spričo tega, umljivo, ne vzemirjaja samo staršev in vzgojiteljev mladine, marveč vse, ki jim je pri srcu skrb za doraščajočo rod. Nič manj zamotani pa niso tudi vzroki, ki privedejo mladega človeka v prestopništvo. Zato imamo o teh vprašanjih tudi pri nas kar dovolj strokovne literature. Kljub temu je uredništvo Male knjižnice za starše, o nekaterih njenih publikacijah smo govorili prav na tem mestu v zadnjih dveh številkah Dolenjskega lista — storilo prav, ko je eno svojih knjižic posvetilo problemu delinkventne mladine. Napisala sta jo dr. Milica Bergant in Vinko Skalar pod naslovom Moj otrok na krivi poti. (Mala knjižnica za starše 4., Cankarjeva založba v Ljubljani, 1965. Str. 70. Cena: 3 N din.)

Dr. Bergantova opozarja, da mora vzgoja otroka na vseh stopnjah njegovega razvoja upoštevati otrokove socialne potrebe. Te pa so: potreba po varnosti, po novih izkušnjah in doživetjih, po osebni neodvisnosti in težnja po uveljavljanju. Pedagogi in psihologi so ugotovili, da povzročajo vzgojno in družbeno neprilagojenost otrok v zelo pogostih primerih samo otrokovo okolje, ki ni dovolj upoštevalo otrokovih socialnih potreb, čeprav so bili otroci drugače dobro oskrbljeni. — V. Skalar ugotovitve dr. Bergantove lepo dopolnjuje in navaža tudi nekatere primere iz življenja delinkventne mladine. Oba avtorja se dobro zavedata, da ne moreta dati nikakršnih obče veljavnih receptov, poudarjata pa, da bo njuno delo lahko staršem v marsičem pomagalo, da bodo vzgojili »družbeno zdrave, zadovoljne in koristne člane družbene skupnosti.«

Tudi tokrat objavljamo odlomek iz knjižice same.

»Za starše so tatvine tembolj boleča oblika otroške motenosti, ker tatvine obsoja in proti storilec ukrepa ostreje, kot če npr. lažejo, begajo, so napadalnici in podobno. Če je začel naš otrok na kriva pota, smo upravičeno hudo prizadeti. V stiski iščemo vzroke v najbolj verjetni možnosti. Obsojamo slab filmski program, manjvredno literaturo, slabo družbo, pa tudi preveč popustljiv način dela z mladino na splošno, v šoli, v raznih skupinah in organizacijah.

Ti činitelji nedvomno vplivajo na otrokov duševni svet in v zvezi s tem tudi na njegovo vedenje, vendar odnosa ne moremo poenostavljati. Kraja otrok in mladostnikov je kompleksno vprašanje, ki ga je treba proučevati z različnih stališč, s socialnega, pravnega, pedagoškega, psihološkega in drugih. Na tem mestu bomo dali prednost pedagoško-psihološkim problemom.

Navadno najdemo vzroke kasnejše neprilagojenosti že zelo zgodaj, v tistih letih,

ko se v otroku oblikujejo prvi pogledi na svet. Ker je v tem času otrok najbolj pod vplivom staršev, bodo ravno ta vprašanja za starše najbolj zanimiva.

Proučevanje mladih delikventov (prestopnikov) kaže, da ponavadi nimajo izoblikovanega odnosa do lastnine, da so na splošno slabše prilagojeni svoji okolici, da so moteni v svojem čustvenem življenju in da nimajo pravih odnosa do dela in do obveznosti doma, v šoli in poklicu. Te značilnosti so v tesni zvezi z otrokovo osebnostno rastjo v celoti, razvijajo se postopoma ob njegovem duševnem razvoju. Odkvisno so od razmer, ki v njih otrok živi, in vzgojnega ukrepanja staršev, šole in vseh činiteljev, ki vplivajo nanj.

Ko začenja otrok spoznavati svet okrog sebe, je izrazito egocentričen. Nima še nikakih predstav o socialnem življenju in odnosu med ljudmi, tuje so mu moralne vrednote in ne zna razlikovati, kaj je pravilno in kaj ne. V zadovoljevanju svojih potreb teži po ugodju in se pri tem ne ozira na svojo okolico. Postopno, ob lastnih izkušnjah in vzgojnem vplivu staršev se njegova spoznanja širijo in poglabljajo, kar je odvisno tudi od celotnega umskega in čustvenega razvoja. Otroku začne razmeroma pozno dojemati posamezne moralne vrednote.

Iz tega, da lahko govorimo o pravih tatvinah šele po sedmem letu, nikakor ne bo sledilo, da se mora začeti oblikovanje odnosa do lastnine šele tedaj. Otroku kaže že mnogo prej težnjo po jemanju in prisvajanju. Čas med tretjim in četrtem letom je označen v strokovni literaturi kot čas, ko ima otrok izrazito težnjo po zbiranju predmetov. Starši opažajo, da zbirajo otroci različne predmete, največkrat brez vrednosti, in jih hranijo v svojem kotičku. Zgodi se, da mati večkrat najde pogrešano stvar med otrokovimi igračkami.

V tem času bi moralo biti navajanje na pravičen odnos do predmetov in stvari intenzivno, začeti pa se mora, brž ko otrok lahko razume posamezne odnose in preprostejše zahteve. Kaj je prav in kaj ne, mu bo mogoče dopovedati s pojasnjevanjem, preprečevanjem in omejevanjem. Pomena naših zahtev in omejitev otrok v zgodnjih letih se ne bo razumel, zgodaj pa bo dojel, kaj odobravamo in kaj povzročajo našo nejevoljo. Razen preprečevanja in omejevanja je treba že zgodaj začeti z drobnimi obveznostmi, da npr. otrok brani denar, da pospravi svoje igrače, da zbira kake predmete itd. Obveznosti mu bodo prijetne, če ga bomo večkrat pohvalili, če se bomo zanimali za uspehe in sodelovali pri njegovih prizadevanjih. Tako se bo otrok navajal na odgovornosti, navadil se bo prispevati napor, ki ga zahteva vsako delo, spoznal bo ceno in vrednost predmetov. Le otrok, ki bo znal ceniti in spoštovati svoje stvari, bo lahko spoštoval in cenil stvari, ki jih bo videl doma in kasneje v okolici.

Še enkrat „Komu to koristi?“

Sestavek Andreja Arka v eni zadnjih števil Dolenjskega lista zahteva še nekatere dopolnitve, če želimo dobiti sodbo neprizadetega bralca. Atletski četverboj je bil brez

prejšnjega dogovora med prirediteljem in dolenjskimi atleti razpisana za 2. oktober. Če na bi prišlo do nekaterih težav okoli gostovanja novomeških sportnikov na Čehoslovaškem, bi bil ta dan prav gotovo ugoden Slovaki pa so spremenili datum gostovanja od 17. na 27. september. Ker ni bilo pričakovati, da bodo atleti lahko pravočasno prišli v domovino, smo zaprosili čehoslovske sportne delavce, da bi po možnosti poslali atlete v Novo Gorico. Kaže, da so pravilno razumeli vsebino pisma, saj so odgovorili, da reprezentance ne morejo poslati (tega tudi ni nihče pričakoval), poslali pa so vsaj simbolično zastopstvo — v tem pa je bilo bistvo omenjenega dopisa. Ni pa res, da so novomeški atleti poslali svoje čehoslovske tovariše v ogenj, kot trdi pisec. Menimo, da je vsako nadaljnje pisanje o tem v zvezi brez pomena.

Ustavili pa bi se pri drugem delu članka, ko pisec zuga z močjo in avtoriteto republiškega organa, ki bo vse amale neboljence spravil na pravo pot. Ni nam znano, ali pisec lahko daje takšne moralne nauke oziroma v živem imenu jih daje. Njegova pripomba, da so takšna tekmovanja nepotrebna, ne zasluži komentarja. Vsak klub naj si po lastni izbiri išče partnerje za tekmovanje (če kdo dovolj, celo v inozemstvu). Da smo si izbrali sodelovanje s sportniki iz Bratislave, je v celoti zadeva sportnikov iz Novega mesta in njihovih republiških ustreznih organizacij — in nobene drugega! Če pisec sestavka morda niso bili všeč doseženi rezultati v Bratislavi, naj pomeno, da je Bratislava (300.000 prebivalcev) večja kot Ljubljana in da ima izredno razvibano športno dejavnost. Vsak, ki je bil na Čehoslovaškem in je tam videl skrb skupnosti za razvoj športa, ne bi vpraševal po rezultatih naših sportnikov!

Komisija za atletiko pri Občinski zvezi za telesno kulturo v Novem mestu

HITROST IN POGUM. Še en uspel posnetek B. Lukiča z državnega prvenstva v motokrosu na Čatežu.

DOLENJSKI LIST

Pozna korajža „belogardistov“

Tovariš urednik!
13. novembra se nas je zbrala manjša skupina tovarišev, ki smo šli izreč sozalj ob smrti sestre našega soborca iz Loga pri Mokronogu.

Nazaj grede smo se ustavili v gostilni Deu, kjer je takoj nastal velik hrup in prerekanje. Kakih 10 moških je sedelo pri prazni mizi. Mi se zanje nismo zmenili in smo imeli svoje pogovore, kar me opozori neka tovarišica, da se pri sosednji mizi pogovarjajo o meni in tistih, ki so bili z menoj. Postali smo pozorni in silšali, kako sta brata Janežič (po domače Martinkova) iz Brune vasi nagovarjala ostale fante: »Ste zato, da udarimo?« Kot je bilo videti, so bili fantje pod njunim vplivom, ker so prikimali in pritrjevali, da so za obračun.

Naenkrat je skočil mlajši Janežič k meni in zavpil: »Ven, takoj ven, da obračunamo s teboj! Ti si nam pobral žito pri obvezni oddaji, zdaj boš zato

plačal. Midva se te dobro spominjava, čeprav sva bila stara tedaj 4 leta!«

Ko sem jih opozoril, da sta to slišala od staršev, da sta še mlada in da ni lepo napadati 100-odstotnega invalida, ki je odslužil 7 let vojne in mnogo žrtvoval za srečo mladine, ni nič zaleglo. Janežičeva sta še naprej vztrajala, naj obračunamo. Nato sta se obrnila proti svojim pajdašem in začela prepevati: »Kaj pa nam morejo, kaj pa nam morejo, če smo belogardisti!«

To je mojega kolega tako pogrelo, da jim je zagrozil z milico. Ko se je dvignil, ga je Janežič pahnil po gostilniški sobi. Nato se je dvignil še D. T., da bi spor pomiril, a tudi njega so porinili. Odpravili smo se in šli.

Vprašal sem še ljudi, kje so zdaj ti fantje. Povedali so mi, da je mlajši Janežič nekje v Ljubljani, starejši pa je prišel iz Nemčije ter si pripeljal 2 avtomobila — tovorni in osebni.

smo vsi, ki smo tedaj sodelovali, opravičili svojo dolžnost. Vsekakor pa so taki napadi vse obsodbe vredni in zaslužijo kazni.
Franc Kolenc
Novo mesto

Čez noč je lahko vse drugače

Če bi na trtah zraslo toliko vina, kolikor ga Belokranjec prodajo za semiško, drajško in metliško črnino, bi morali imeti namesto gozdov same vinograde. Tako se tudi v javnosti ve, da prodajo nekateri »umetno« vino, vendar doslej niso ostreje ukrepali, ker predstavlja to bormim kmetijam vendarle dohodek.

Taka proizvodnja pa bo v kratkem lahko kar čez noč propadla, čim stopi v veljavo obljubljeni zakon, po katerem bodo v prodaji le usteleženina vina z oznakami proizvodnje. Tudi inšpekcijske službe bodo morale tedaj proizvodnjo umetnih vin povsem zatreti.

NE HODI DOMOV BREZ

SVET ZA URBANIZEM SE SRECUJE Z NEREŠENIMI PROBLEMI

Veliko črnih gradenj brez posledic

V brežiški občini je težko za lokacije — Interesentov za gradnjo individualnih hišic je veliko, ni pa zazidalnih načrtov — Občinska skupščina zanje nima denarja — Kanalizacija in vodovod sta v mnogih naseljih problematična

Ze v letu 1965 bi morala imeti občinska skupščina Brežice izdelane urbanistične načrte za vodilna in perspektivna naselja, za Bizeljsko, Dobovo, Globoko, Veliko Dolino in področje ob Krki. Načrti pa niti še niso naročeni, ker ni denarja.

Vse to povzroča niz težav in problemov pri gradnji individualnih stanovanjskih hiš. V zazidalnem okolju Brežice je sprejet in izdelan samo zazidalni načrt za naselje Hrastinca. Ta del pa je že napolnjen z enodružinskimi stanovanjskimi hišami, je pa še dovolj prostora za kolektivno gradnjo. Nujno bi bilo treba poskrbeti za zazidalni načrt na severnem delu mesta in v vzhodnem delu sedanjega gradbenega okoliša.

Na vseh teh področjih ni mogoče dobiti lokacije. Interesentov za gradnjo enodružinskih hiš je veliko in le težko se spriznajno s čakanjem, ko niti ne vedo, kako dolgo bo to še trajalo. Nekateri se celo odločajo za črne gradnje, ki jih v občini ni ravno malo. Prijavljenih in ugotovljenih je kar 42.

POPRAVEK

V zadnji odstavek sestavka »Kečkeževa samovolja obsojena« se je na 23. strani naše zadnje številke vrnila neljuba tiskarska napaka, ki jo popravljamo. Prvi stavek zadnjega odstavka se mora pravilno glasiti tako, kot stoji v našem rokopisu:

»Iz gradiva, ki ga je komisija za družbeno nadzorstvo posredovalo Združenje borcev NOV Novo mesto, zhaja, da Viktor Kečkež ni bil madžarski vojak, kot mu je bilo to očitano na zboru občanov...«

Uredništvo DL

vendar do sedaj še nihče ni ukrepal proti takim graditeljem.

Z vsemi temi problemi se srečuje pri svojem delu tudi svet za urbanizem, ki ima spričo pomanjkanja denarja v občini vezane roke. Veliko se ukvarja tudi s komunalno ureditvijo naselij. Kanalizacija in vodovod sta pov-

sod problematična, ker še ni rešeno financiranje teh naprav.

Prav tako ni urejeno vzdrževanje parkov, zelenic, javnih parkirnih prostorov, peš poti in otroških igrišč. Skrb za to je zdaj skupščina prenesla na Stanovanjsko podjetje in za prihodnje leto namenila za to 20.000 N din.

Prve snežne težave in nesreča

Prva škoda na drevju in potrgane telefonske žice — Mopedist Rus se je smrtno ponesrečil

Prvi sneg je letošnjo zimo začel padati v Kočevju 11. novembra zvečer. Povzročil je tudi že prve nevšečnosti, čeprav ga je padlo bolj malo. Pri Knežji lipi in v okolici ga je padlo okoli 30 centimetrov in so že morali pluziti cesto proti Črnomlju. V teh krajih je napravil tudi prvo škodo. Zaradi teže (sneg je bil moker) je namreč polumil nekaj drevja in pretrgal nekatere telefonske žice.

Prva težja prometna nesreča, ki ji je pa samo delno botroval sneg, se je zgodila 12. novembra ob 20.10 pred bencinsko črpalko Petrola v Kočevju. Tu se je prevrnil mopedist Stefan Rus iz Slovenske vasi 16 in dobil pretres možganov. Ponesrečenca, ki je bil tudi vinjen, so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je naslednji dan podlegel poškodbam.

Prvi sneg je v ribniški občini botroval tudi teje prvi težji nesreči. Na avtu Lojzeta Briškega iz Zatreba je za okoli 3000 N-din škode (Foto: Primc).

Pogled v telovadnico kočevskega doma telesne kulture, ki je postala prijeten dom mnogih mladih in starejših ljudi. Na sliki: med tekmo pionirjev. Kako bi si želeli takega objekta še marsikje drugod!

Po treh letih...

Kako je izkoriščen dom telesne kulture v Kočevju, ponos občine in tamkajšnjega PARTIZANA — V njem se na teden zvrsti nad 1900 dijakov in učencev — Žal tudi tu potrebe že preraščajo zmogljivosti lepega doma

Ko se je v Kočevju porodila misel o novem telovadnem domu — tedaj so stari sokolski dom vse bolj uporabljali v kulturno-prosvetne namene — so se odločili zgraditi nov dom telesne kulture, starega pa preurediti v gledališko dvorano in deloma v muzej. To zamisel so uresničili s skupnimi močmi in še o pravem času.

Novi dom je začel služiti svojemu namenu oktobra leta 1963. Ze takoj v začetku so uvedli strog hišni red, kar se je izkazalo koristno, čeprav so bile v začetku z nekaterimi uporabniki težave. Uprava si je medtem pridobila izkušnje, tako da je zdaj poslovanje ustaljeno in zadovoljivo. Večkrat so se slišale pripombe, da dom ni izkoriščen in podobno, zato je prav, da damo po treh letih kratek pregled uporabe doma.

V tem šolskem letu uporabljajo prostore doma telesne kulture za obvezno šolsko vadbo: gimnazija, osnovna šola, posebna šola in kovinarska šola, ki imajo na teden 192 ur pouka ali 32 ur na dan. Vadijo nepretrgoma od 8. do 18.30 v štirih vadbenih prostorih s površino 808 m². V veliki telovadnici (392 m²) prebijejo 52 ur, v mali telovadnici (196 m²) 51 ur, v zveznem traktu (140 m²) 46 ur in

v klubiški dvorani (80 m²) 43 ur. V teh vadbenih urah in v vseh prostorih vadi na teden več kot 1900 dijakov in učencev. Vsi nižji razredi pa so še vedno brez vadbe ali pa jo imajo zelo okrnjeno.

Vsi prostori so opremljeni, vendar bo treba misliti na izpopolnitev opreme in dopolnitev s sodobnim orodjem. To bi bilo treba predvidevati že tedaj, ko so opustili (na račun doma telesne kulture) misel na gradnjo šolske telovadnice. Kakor se v šoli dopolnjujejo kabineti, bi se morala tudi telovadnica, saj je šoli odpadlo vzdrževanje telovadnice, v domu telesne kulture pa imajo na voljo moderne vadbene prostore za majhno najemnino. Čeprav vse plačuje en proračun, dobiva dom telesne kulture že 3 leta enako dotacijo.

V vrzeli šolskega urnika in prostih popoldanskih ur ter večernih ur po 19. uri je v domu vadba telesnovzgojnih društev. Pretežno vadi tu TVD Partizan, ki ima poleg osnovne vadbe in rekreacije članov ter vadbe predšolskih otrok še 14 sekcij raznih športnih panog moških in ženskih oddelkov. Vse to se zvrsti v 51 urah med tednom in v nedeljo dopoldne. Obisk, zlasti mladine, je ogromen. Nujno bi bilo treba dati pro-

store in čas za delovanje šolskih športnih društev. Pomena in važnosti teh društev ni potrebno poudarjati. Potrebe in težave se zgostijo zlasti v zimskem času, ko ni mogoče uporabljati prostranega stadiona in drugih športnih igrišč.

Čeprav so v Kočevju izredne možnosti kakor malo kje v Sloveniji, so potrebe že pričele preraščati zmogljivosti doma in drugih objektov. Poleg navedenega so v domu telesne kulture tudi pisarne vseh telesnovzgojnih organizacij, upravni prostori delavske univerze in ljudske knjižnice. V malih prostorih pa so večkrat sestanki, ure pravljic, literarni večeri in seje delavskih svetov nekaterih podjetij.

To je kratek pregled dela v domu po tretjem letu obstoja. Menim, da tistim, ki se danes trdijo, da dom ni dovolj izkoriščen in zaseden, ni potrebno dokazovati, da to ni res. Drži pa, da v domu ni takih prireditev, za katere je navadno na lepkih propagandni klic »Za jedačo in pijačo preskrbljeno«; saj dom ni bil zidan za to. Za te vrste družbenega razvedrila, ki je sicer tudi potrebno, bi morali najti prostore drugje.

A. ARKO

Kdor ima stanovanje, avto, vikend...

Smo tik pred jesensko-zimsko družbenopolitično aktivnostjo na terenu; še malo in pričeli se bodo zbori volivcev, konference krajevnih organizacij Socijalistične zveze, priprave na volitve članov krajevnih skupnosti in občinskih odborov ter poslancev. Ob tem pa kakor vedno ugotavljamo, da družbena aktivnost in zanimanje občanov upadajo, da se zbori volivcev in konference slabo obiskani, da ljudje kratko in malo na skupne sestanke prav nič ne vleče...

Kje so vzroki nezainteresiranosti, ki družbenim delavcem povzročajo sirove lase?

Ljudje so na zborih volivcev prejšnjega leta povedali mnogo svojih želja in predlogov. Večkrat o poteh in kanalizaciji, elektrifikaciji in javni razsvetljavi, o davkih in otroš-

kem varstvu. Odprli so svoja srca pred tovariši z občine, povedali, kaj jih teži in kaj je treba popraviti v njihovem kraju. Naslednje leto so lahko ponovno pripovedovali iste želje in probleme. Iz leta v leto. Resda je bilo nekaj narejenega, vendar ne vse. Potrebe pa so se večale. Ljudje so povedali svoje želje za mnogo let naprej, misleč, da bo občina že nekako uredila vse naenkrat...

Predsednik SZDL glasno modruje: »Premalo smo storili v prejšnjih letih, da bi zadovoljili želje občanov. Čeprav ne bi mogli vsega uresničiti, bi morali toliko bolj načrtno pomagati ljudem pri njihovem delu, pri njihovih poteh in mostovih, varstvu in drugem, morali bi že davno preiti od besed k dejanjem! Mnogi so se naveličali nenehno ponavljati iste želje, iste prob-

leme, polastila se jim je apatičnost... In še to: kdor ima dobro stanovanje, avto, primerne dohodke, vikend in še kaj, se ne zanima več za skupne potrebe, kaj malo so mu mar, o čem razpravljajo na zborih volivcev...«

Saj je menda res tako. Toda — smo se res dajali samo za avtomobile? Nas več ne zanima otroško varstvo, če je naš otrok že v vrtcu, toliko drugih pa prepuščentih cesti? Nam je vseeno, če pred našo hišo gori neonska luč, ponekod pa si svetijo še s petrolejkami? In če večere prebijemo pred televizorjem, mnogi si pa komaj časopis lahko privoščijo?

Kaj pa, ko bomo imeli vsi avtomobile? Ali večina?

vec

PISMA UREDNIŠTVU

Koliko časa še?

Tovariš urednik!
Strežno osebje nekaterih gostinskih obratov se zelo pritožuje, da obsejnost nekaterih gostov presega že vse meje. Zlasti pogostni so neredi v lokalih, kjer se hranijo sezonski delavci. Uprave gostišč so pri tem brez moči. Če zaprosijo vodstva podjetij, kjer so ti delavci zaposleni, jim iz podjetij odgovorijo, da to ni njihova stvar. Javnost se sprašuje, kaj delajo v teh podjetjih socialna služba, sindikat in mladinska organizacija. saj gre pri tem za zgled podjetja in njegove delovne skupnosti.

Ker objestnežev pri njihovem početju nihče ne opozarja, jim še bolj raste samozavest. Ko je upravnik opozoril nekega abonenta, naj ne razbija kozarcev in poliva vina po lokalju, mu je abonent zabrusil, da je to njegova stvar, saj tudi on plača. Nato je abonent odšel in se vrnil s štirimi sodelavci ter že pri vratih robantil. Čes kje je listi, ki mu je kratil veselje. S težavo so vseh pet prepričali, da je bil to upravnik; čigar dolžnost je opozarjati goste. Ker je to upravnik, bodo odnehali, so pripomnili, če bi bil kdo drug, pa bi mu že pokazali.

Dogajajo se še druge podobne stvari, vendar jih počenajajo skoraj vedno isti ljudje. Ker upravnik ni imel drugega izhoda, se je odločil, da prihodnji mesec ne bodo več dobili abonentskih blokov. Objestnež pa so prišli pred pisarno uprave, razbijali po vratih in grozili upravniku. Kdo bo zaščitil upravnika, če želi uvesti red? Ali je res potrebno, da je treba grožnje naprej uresničiti in je šele potem možen postopek in ukrepanje? Kdo bo ščitil poslovanje gostišč in goste pred nasilnežem?

M. Z.,
Kočevje

Ne bom več kupil!

Vstopil sem z namenom, da bi kupil na vse strani gibljivo oz. premično svetilko. V tej trgovini je namreč izbira za naše razmere dokaj velika, trgovina pa menda edina taka v mestu. Prijazna prodajalka mi je postregla z lučko izvirne oblike, ki je na prvi pogled popolnoma ustrežala mojemu namenu. — Doma sem izvrtal v nosilec svetilke dve luknjici in jo z vijakoma pritrdil na steno. Takoj po prvi preizkušnji pa se je izkazalo, da se senčnik v desno ne vrti dolgo, v levo pa vedno laže in nazadnje pade iz nastavka. Tedaj sem opazil, da je navoj v nastavku iz umetne snovi uničen in da matica sploh ne prime več, kabel pa se pri vrtenju senčnika navija okoli svoje osi kot perilo pri ožemanju, obenem pa se v pretesnem senčniku dotika žarnice in se smodi. Čez dva dni sem nesel posamezne dele nazaj k prodajalki. Povedal se ji, za kaj gre.

»Vrnite mi, prosim, denar ali pa vzamem drugo svetilko, lahko celo enako s tem, da je ne bom uporabljal tako, kot ste rekli, da jo smem. Za drugo tudi doplačam, če je potrebno.«

»... Ampak te ne morem vzeti nazaj, ker ste že izvrtali luknjice!«

Ker gre za konstrukcijsko napako proizvajalca, bi moral trgovina to prevesti na se in zapisati v svojo izjubo. Mene zanima samo odnos proizvajalca — trgovina, kam pa naj se med sabo pomenijo, kdo prodaja mačka v zaključju.

Iz dneva v dan se pri nas ponavljajo takele zgodbe, ker trgovci podpirajo šarlatanske »proizvajalce« po trgovinah, delavcih, klehah in pod kozolci. S proslajo omenjene svetilke in s tem,

da je po izčrpnih obrazložitvah niso sprejeli nazaj, so me ogoščevali. Izgubili so spet enega kupca. Ali jim je to sploh kaj mar?

To se je zgodilo v novomeški specializirani trgovini z elektrotehničnim materialom — ELEKTROTEHNI na Glavnem trgu, Svetilko, ki me je veljala 4798 Sdin, sem pustil na pultu za spomin.

JOŽE M. JANEŽIČ
Koštičkova 10
Novo mesto

Neredna dostava pošte v Loko

Tovariš urednik!
Odkar vozijo avtobusi pošto iz Ljubljane v Novo mesto, od tam pa spet drugi v Brežice, Krško, Brestanico, Senovo in Sevnico, v Loko pošte ne dobivamo več redno. V Sevnici vzame pošto za Loko redni avtobus Brežice-Celje. Zgodi pa se, da kombi iz Brežic ne pripelje pravočasno v Sevnico ali da avtobus ne odpelje točno po voznem redu. Poštar iz Loke mora tedaj iti po pošto v Sevnico, zato je razumljivo, da je ne more dostaviti pravočasno. Ljudje se sprašujejo, zakaj pošte kot nekdanje ne pripelje poštni ambulanti voz, ki je priključen v Loko ob 6.57. Ta voz namreč še vedno vozi mimo Loke, ker pripelje pošto iz Ljubljane za Zagorje, Trbovlje, Hrastnik in Zidani most. Težave pa so tudi s pošto iz Maribora in Celja, ki gre mimo Zidanega mosta v Ljubljano in nato v Loko. Tako napravi dnevnik Večer iz Maribora od Zidanega mosta do Loke kar 270 km namesto 5.

Občani prosijo PTT podjetje iz Novega mesta, naj ustreže občanom, tako da bo pošto kot prej vozil ambulanti voz. Če so že zdaj lake zamude, kaj bo šele takrat, ko bo sneg? Naj dodam, da pride Večer včasih v Loko le trikrat na teden. Je mar sploh še smiselno biti naročen na dnevnik?

STANKO SKOCIR
LOKA

Pojasnilo h »Grozni jagodi v kavi«

Tovariš urednik!
V zadnji številki Dolenjskega lista je bilo objavljeno pismo Jožice Grandovec iz Novega mesta z naslovom »Grozna jagoda v kavi«, na katerega dajemo nekatera pojasnila.

Glede naših cen moramo poudariti, da je prodajna cena označena na vsakem proizvodu, o čemer se lahko vsak kupec sam prepriča. Če pa je prodajalka ob strankinem začudenju nad visoko številko kljub temu vprašala še soprodatalko za ceno, pa tudi ta druge cene ni vedela, je to povsem razumljivo, saj je cena napisana na proizvodu. Prodajalke nismo krive, če se cene danes tako hitro spreminjajo in žal skorajda vedno navzgor.

Glede očitkov o nečistoči pa navajamo naslednje: mize so zaradi zelo velikega števila obiskovalcev včasih res neopisane, čeprav jih pospravimo in očistimo v času, ko prostore zasedejo novi gostje. Stoli niso umazani, temveč že močno obrabljeni, pod pa pomivamo vsak večer. Popisane stene tudi nam niso všeč, vendar žal ne moremo nič pomagati, ker se proti »dolgoletim mladoletnikom«, kot so v pismu imenovani, same prodajalke ne moremo boriti. Delovne halje preoblačimo najmanj trikrat na teden, po potrebi pa še večkrat. Nekaj škodelic za kavo smo imeli res obtočenih, ker novih v trgovini nismo mogli kupiti. Brž ko smo kupili nove, starih nismo več uporab-

ljali. Sanitarna inspekcija večkrat pregleda naš lokal in doslej se ni našla ničesar nepravilnega, kar dokazujejo tudi zapisniki inspekcij.

Glede grozdnih jagod v kavi ne moremo nič reči, ker stranka nanjo ni takoj opozorila osebja v delikatesi, kar bi bila njena dolžnost. Prav lahko je namreč jagoda prišla v kavo tudi kako drugače in ne po krivdi našega osebja. Če bi stranka na to takoj opozorila, bi morda lahko ugotovili, zakaj se je to zgodilo. Po enem mesecu pa to ni mogoče.

Ob koncu naj dodamo še to, da vsak večer najmanj dve uri potem, ko lokal zapremo, porabimo za čiščenje in pospravljanje in se trudimo, kolikor je v naši moči, da bi bili tudi gostje z uslugami čimbolj zadovoljni. Prav bi bilo, da bi tudi oni to upoštevali in nam ne bi povzročali še novih težav in dela s tem, ko tlačijo cigaretno ogorke in drugo nesnago iz pepelnikov v steklenice, mečijo cigaretno ogorke pod strop in počenajajo še vrsto drugih nekulturnih stvari. Kljub prizadevanju sami ne moremo preprečiti nekulturnega obnašanja nekaterih novomeških mladincev in mladink, ki so žal naši stalni gostje. Kolektiv delikatesne trgovine »Express«, Novo mesto

Eletrike nam ne popravijo

Tovariš urednik!
21. oktobra je udarila strela v električni drog pri transformatorju Rožič vrh in nam uničila elektriko, prebila cer, izbila stikala; pregorele so tudi varovalke. Poklicali smo električarje in njihov šef je rekel, da je treba vse premenjati in da bodo prišli drugi teden iz Metlike popraviti. Ker ni bilo nikogar k nam, sem prosila tov. Badovinca, da je na pisarniška vrata nabij listek s pozivom, naj pridejo v Jugorje, razen tega je moja sosedka Anica Mohor v Metliki osebno prosila šefa, naj že popravijo luč pri nas, ker se otroci ne morejo učiti. Eden mojih otrok je tudi bolan — ima ošpice. Ko je prišel zdravnik, smo imeli temo.

Čudno je to, da so za popravilo tako počasni, kadar pa pobirajo denar, moramo nemudoma plačati. Enkrat nas ni bilo doma, pa je inkasant otroke strasil, da morajo plačati ali pa bo odklopil tok. Ker so se bali, so otroci privlekli lester in skozi »šficar« vdrli v hišo, da so pogledali na števec. Nato je za nas plačala sosedka. Tedaj sem bila zelo huda, a inkasanta nisem prijaviła, zdaj pa tako delajo z nami. Kdo bi mi lahko pomagal?

ANA GOLES, Jugorje 1

Za letos smo končali

Tovariš urednik!
Vašcani gradimo že dalj časa podaljšek hmeljniške ceste z Nove gore na Stravberk. Buldožer in kompresor sta delo na trasi opravila že aprila. Tedaj smo odprli tudi kamnolom, zavrtali v njem 42 m lukenj in ga električno izminirali. Podaljška bo okrog 2 km, cesta pa bo velikega pomena za vaščane, saj bodo posledje lahko z veseljem in s ponosom vozili po njej. Pred kratkim smo dobili traktor in napeljali material iz kamnoloma na tiste dele ceste, kjer je bil premehak svet. Za to se gradbeni odbor zahvaljuje strojnemu parku sentjernejskega obrata KZ, zlasti traktoristu Francu Zoranu. Za pomoč smo hvaležni tudi mokronošskemu gozdnemu obratu, ki je plačal prevoze, ter vsem delavcem, ki ob prihodu traktorja niso počivali. Grajam po vse, ki so se zmaknili težkemu delu v kamnolomu in na cesti in že spomladaj niso hoteli delati.

Za odbor: FRANC BLAZIČ
iz Stravberka

SOLARJI V PRVEM SNEGU. Tudi solarje je presenetil prvi sneg. Namesto smučijo v soboto morali napeti dežnike, saj je bila bela preproga za zimsko veselje še — premokra (Foto: Branko Lukič, četrto mesto za fotografijo tedna, EFKE 20, 5,6, 1/25)

NOVO MESTO: danes o ciganskem vprašanju

Na današnjem razširjenem posvetovanju o ciganskem vprašanju, ki se bo pričelo ob 9. uri v sejni dvorani OBS v Novem mestu, bo komisija za reševanje ciganske problematike pri Centru za socialno delo poročala o svojem delu in dosedanjih uspehih pri reševanju te pereče problematike pri nas, nakar bo razprava, po kateri bodo sprejeli več sklepov in priporočil.

Veseli živčav v Žužemberku

V Žužemberku je zadnje dni najbolj živo in veselo v pritličju stavbe krajevnega urada, kamor so 15. oktobra vselili otroški vrtec. V to otroško vzgojnovarstveno ustanovo je vpisanih 20 otrok, redno pa je v njej vsak dan 18 najmlajših žužemberčanov. Vrtec je sodobno opremljen, za kar gre zasluga šoli in delovnim organizacijam, ki so zanj veliko prispevale. Vzgojiteljica Milena Oman se je v mladež že vživela. Predvideno je, da bi se spomladaj najstarejši predšolski otroci v vrtcu pripravljali na šolo.

Mož in žena mrtva

11. novembra ob 16. uri sta v prometni nesreči na cesti med Žužemberkom in Dvorom izgubila življenje 58 letni Mihael Lapuh in njegova 55 letna žena Ljudmila. Lapuh je vozil osebni avto »Opel Record« z Dvora po sredi ceste in se je na ovinku zaletel v tovornjak, ki ga je naproti pripeljal Marjan Urbančič iz Cegelnice pri Novem mestu. Mož je bil na mestu mrtve, žena pa je umrla med prevozom v bolnišnico. Skodo na vozilih so ocenili na 15.000 N din.

Junaštvo na nepravem mestu

Tovariš urednik! Kažipoti turističnega društva Grmada ob ortneškem drevoredu so nekaterim torča polnočne bojevitosti. Kaj le hočejo doseči ljudje s podiranjem teh tabel? Namesto da bi pomagali turističnim delavcem v skrbi za napredek turizma v našem kraju, podirajo še to, kar ti s težavo dosežejo.

Nobena reč pa ni tako skrita, da ne bi bila enkrat očita! V. PREZELJ
ORTNEK

Borislav — odlični vojak

V Cetinju je bil tehnik, hkrati pa tudi eden najboljših nogometašev domačega kluba »Lovčena«. Tudi kot vojak zasluži, da se ga spomnimo. V JLA se je zelo hitro prilagodil novemu okolju. S svojo umirjenostjo, odločnostjo in neustrašnostjo izstopa iz kolektiva z neposredno in toplo besedo pa opominja, spodbuja in hrabri tovarise.

Ime mu je Borislav Milošević. Čprav je v uniformi komaj nekaj več kot mesec in pol, je dosegel lepe uspehe. Takoj po prihodu v četo je zaprosil za puškometraljez. Ustreženo mu je bilo in na svoje orožje je zelo ponosen. Puškometraljez je zdaj njegov najboljši tovariš. Posveča mu ves prosti čas. Z zavidljivo spretnostjo ga izredno hitro razstavlja in sestavlja. Norma za to je 2 minuti, 10 sekund, toda Borislav jo je skrajšal za 15 sekund in dosegel s tem več kot odlični uspeh.

Vojak Borislav Milošević je tudi zelo dober strelec. Pred nedavnim je na preizkušnji zadeval samo devetke in desetke in dosegel 43 izmed 50 krogov.

Borislav je zelo aktiven tudi pri urah moralno-političnega pouka. Njegove razprave so podobne do-

bro pripravljenim predavanjem. V redovalnici vodnika Dragoljuba Nikolića so ob njegovem imenu same petice. Splošni pouk je končal z odliko. Zavoljo mnogih uspehov je bil izbran za tečaj kandidatov za desetarje.

— O tem sem razmišljal, še preden sem postal vojak. Naredil bom vse, kar je v mojih močeh, da bi obvladal gradivo za komandirja oddelka in da bi opravičil zaupanje! — Tako pravi vojak Borislav Milošević, mi pa mu želimo čimveč uspehov!

A. KORDIČ

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJE

Preteklih 14 dni so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Ivan Barbo, član kolektiva Novoteks, Novo mesto; Anton Kraševac, Anton Marolt, Jože Kralj, Leopold Gregorič, Jože Turk, Alojz Okleščen, Edi Macele, Alojz Seničar, Jože Goršin, Branko Turk, Jože Jenkole in Jože Kavšek, člani kolektiva IMV Novo mesto, Avgust Sivač, član kolektiva splošne bolnišnice Novo mesto; Marija Krulc, Brane Golob, Tone Vrček, Dragica Zalazina, Jožica Marn, Ottilija Mervar, Fani Henigman, Vera Badovinac, Jožica Radovan, Bernarda Krašna, Vera Kraševac in Anica Golob, dijaki ekonomske srednje šole v Novem mestu; Jože Srovin in Anton Kraševac, člana kolektiva Iskra, Novo mesto; Gregor Brajdič, član kolektiva Opremales, Novo mesto; Mičo Bojović, vojak iz VP 1394-19, Novo mesto.

Albin Hrovat, Anton Košak, Polde Fink, Stefan Hliš, Janez Mrvar, Janez Kastelic, Franc Zidanec, Anica Perše, Mihael Duh, Avgust Sintič, Milan Vidlinovič, Amalija Podražaj, Bogdan Hreb, Anton Ribič, Anica Korasa, Martina Bračko, Ivanka Vidmar, Ivan Spehar, Rudi Fabjan, Marjan Filipič, Vida Lindič in Jože Košljar, člani kolektiva Pionir, Novo mesto; Martin Plantan, Alojz Kavšek, Božo Cavlovčič, Lado Jane, Anton Kostreva in Ivan Jakše, člani kolektiva Novoteks Novo mesto; Martin Mohar in Janez Rudman, člana kolektiva IMV Novo mesto; Majda Tisovec, Jožica Košak, Edo Tavčar, Peter Baydek in Pepca Podražaj, člani kolektiva Novoles, Straža; Milan Suštaršič, vojak iz VP 7325, Sremska Mitrovica; Peter Kumer, član kolektiva Novoteks,

DOBER ZASLUŽEK

nudimo resnim sodelavcem, ki bi v svojem večjem kraju (sedežu občine, strnjem stanovanjskem naselju, na vasi, v tovarni ali drugi delovni organizaciji) prevzeli zbiranje NOVIH NAROČNIKOV za Dolenjski list.

Zasluzek nudimo predvsem pismonošom, živahnim upokojevcem, vratarjem v podjetjih, podjetnim dijakom srednjih šol, gospodinjam in drugim.

NUDIMO VAM ZANESLJIVO DOBER ZASLUŽEK, če le imate kolikortoliko zanesljiv nastop in sposobnost prepričevanja.

Pismene ponudbe s točnim naslovom pošljite na naslov: DOLENJSKI LIST, Novo mesto, p. p. 33.

Obiskal vas bo naš zastopnik in se z vami podrobneje pogovoril o oblikah sodelovanja.

Kadrovska služba

tovarne »VLADO BAGAT« iz Zadra

objavlja oglas o PROSTIH DELOVNIH mestih za:

1. **PRODAJALCA** v prodajalni v Novem mestu
2. **TRI UČITELJICE** za področje Dolenjske

POGOJI:

pod 1. VK trgovec kovinske stroke s 6-letnim delovnim stažem v stroki;
pod 2. VKV učiteljica krojenja in šivanja z 10-letnim delovnim stažem v stroki.

Osnovni osebni dohodek je določen s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov.

Obvezno je poskusno delo, ki traja za VKV delavce 2 meseca.

Ponudbe sprejemajo 15 dni po dnevu objave oglasa. Poslati jih je treba z življenjepisom vred predstavnosti BAGAT, Ljubljana, Tavčarjeva 1.

KADROVSKA SLUŽBA
TOVARNE »V. BAGAT«
ZADAR

UREDNIŠTVO IN UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA NOVO MESTO

razglašja

po sklepu uredniškega odbora novo delovno mesto

VODJE EKONOMSKO-PROPAGANDNE SLUŽBE

POGOJ: dokončana visoka ali višja izobrazba, v izjemnem primeru ESS, vendar z nagnjenjem in veseljem za ekonomsko-propagandno delo z raziskavo tržišča in pod. — Poskusna doba 2 meseca. Nastop službe takoj ali s 1. januarjem 1967. Podrobnejše podatke o obsegu in značaju delovnega mesta lahko dobijo zainteresirani v uredništvu lista.

Rok prijav do 25. 11. 1966 na naslov:

DOLENJSKI LIST, Novo mesto, p. p. 33.

NE DOMA!

Lahko vam ga zgrizejo miši, uniči ogenj ali voda, ukrade tat — ali pa ga morda celo strga vaš nadobudni sinko!

DENAR nalagajte v hranilno knjižico

DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE NOVO MESTO,

ki ima podružnico v KRŠKEM in
ekspozituro v TREBNJEM ter
v METLIKI

Ugodne obresti — posebno namensko varčevanje za nakup, graditev in obnovo stanovanj!

26/66

Po sklepu SDS, uprave za notranje zadeve SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO

razpisujemo

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

- tovorni avtomobil znamke TAM, nosilnost 4,5 tone
- dostavni avtomobil Kombi — DKW
- 8 motornih koles znamke »Puch« 250

Licitacija bo 26. novembra 1966 na parkirnem prostoru UNZ v Novem mestu ob 8. uri za družbeni sektor in ob 9. uri za zasebne interesente.

Ogled vozil je možen 24. in 25. novembra od 8. do 12. ure na istem prostoru kot bo licitacija. Interesenti morajo pred pričetkom licitacije položiti 10.-odst. kavejco od začetne cene.

Kupnino morajo plačati takoj po končani licitaciji.

UNZ NOVO MESTO

ROČNA KOSILNICA — Za košnjo v zelo strmih legah je v sosednji Avstriji zelo priljubljena 150 kg težka motorna kosilnica z oznako RN-LAHKA, moči 6 konjskih sil. Širina njene rezi je 140 cm, posebnost pa dodatna naprava z obračalnikom sena po imenu Hunnagd (senena dekla). Tam stane taka kosilnica približno 700.000 S din. (Foto: M. Legan)

NAŠ VRT

ČASOPIS ZA VRTNARSTVO
IN SADJARSTVO

List ni namenjen samo tistim, ki obdelujejo zemljo, temveč vsem ljubiteljem narave, ki sicer nimajo svojega vrta ali sadovnjaka, a si želijo zelenje in cvetje okoli sebe. List je dober svetovalec ljubiteljem cvetja in lončnic vrtarjem, sadjarjem, upraviteljem stavb in javnih nasadov ter vsem, ki si žele lepše in dostojnejše vrtove.

NAŠ VRT

izhaja šestkrat na leto. Naročnina je 20 Ndin, za zamejstvo 35Ndin, posamezna dvojna številka pa stane 5 Ndin. — Naročila sprejema DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana, Mestni trg 26 — »Naš vrt«.

OBRTNO PODJETJE

»ELA« — Novo mesto

razpisuje LICITACIJO
za prodajo:

— dostavnega avtomobila
IMV KURIR

Vozilo ni v voznem stanju (manjša okvara).
Izključna cena je 7.500 N-din.

Licitacija bo 21. novembra 1966 v prostorih na Ravgovski cesti 7b: za družbeni sektor ob 8. uri, za zasebnike ob 10. uri.

Pred pričetkom licitacije je potrebno položiti 10 odst. kavejco od izključne cene.

Pojasnila dobite pri upravi podjetja osebno ali po telefonu 21-456.

DELOVNA SKUPNOST

KOMUNALNEGA PODJETJA
»VODOVOD« — Novo mesto

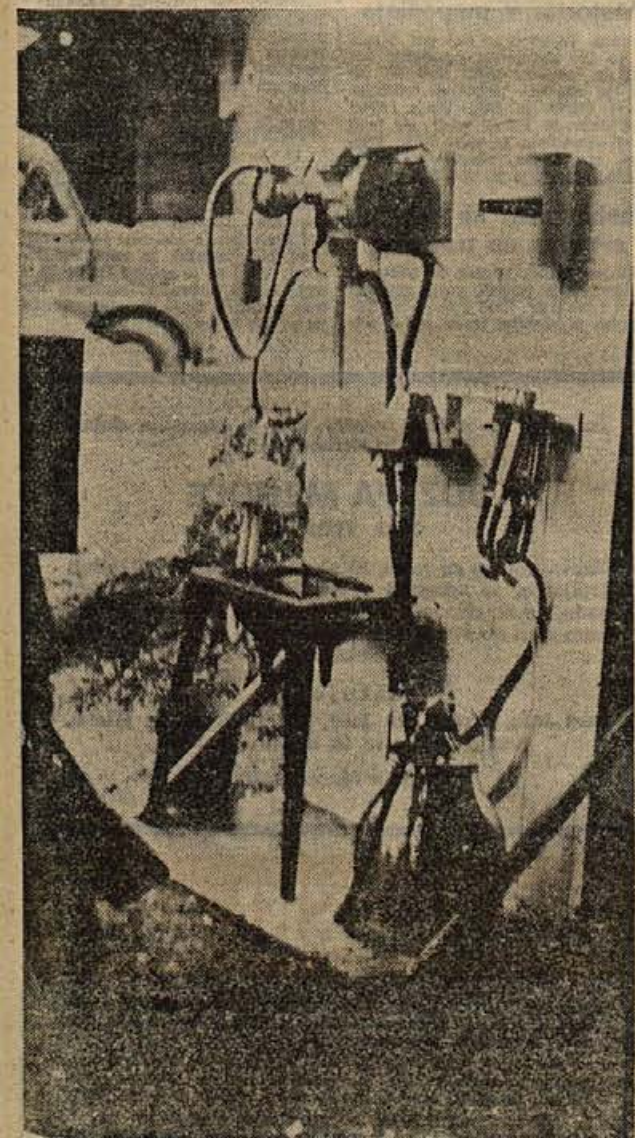
razpisuje
prosto delovno mesto

visoko kvalificiranega
vodovodnega inštalaterja

Pogoj: izpit za visoko kvalificiranega delavca vodovodne stroke z najmanj dveletno prakso.

Pismene ponudbe s kandidati pošljejo na gornji naslov.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

MOLZNI STROJ — Kateri rejec krav ne bi želel imeti v hlevu molznega stroja? Pri nas jih v zasebnih hlevih še ni, čeprav je molza zelo naporno kmečko delo. Na sliki je prenosna molzna naprava, izdelek vodeče tvrdke Alfa Laval, ki je namenjena številu krav (4—12). V manjših kmetijskih obratih je pri severnih sosedih že zelo razširjena. (Foto: M. Legan)

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

KRONIKA NESREČ

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 18. nov. — Milko
Sobota, 19. nov. — Elizabeta
Nedelja, 20. nov. — Srečko
Ponedeljek, 21. nov. — Marija
Torek, 22. nov. — Silka
Sreda, 23. nov. — Klemen
Četrtek, 24. nov. — Janez

ČISTIKI

...sinu Lojzetu Mikliču z Broda pri Novem mestu, ki služi vojaški rok v Bitoli, vse lepo, posebno pa zdravje, želijo za njegov 20. rojstni dan, ki ga praznuje 20. novembra, ali, mama, in sestra Majda z družino.

ZAHVALJE

Namesto venca na grob podpredsedniku Jožetu Uhanu je krajevna skupnost Dol. Nemška vas poklonila za šolsko kuhinjo 5000 Sdin podružnični šoli Dol. Nemška vas. Najlepša hvala!
Učenci in učiteljki kolektivno druž. šole Dol. Nemška vas pri Trebnjem.

Upokojenci Opekarne Zalog se najtopleje zahvaljujemo Opekarini, ker nas je povabila na izlet v Trst.

PREKLICI

Marija Rodič, Dobra 34, Skočjan, izjavljam, da Jože Rodič iz Dobra 34 ni upravičen prodajati svoje lastnine in svarim vsakogar pred nakupom.

Prepovedujem družini Bine Kump s Potoka 25 hojo in pašo na moji parceli. Če mi bodo njene kokoši delale škodo, jih bom zastrupil. Jože Počrvina, Potok 23, p. Straža.

maloglasji

SOBNO GLINASTO PEC 3 x 2 x 8 prodam. Hadl, Novo mesto, Zagrebška 10.

PRODAM MOTORNORO KOSILNICO, »šrote mlin in vprežno kosilnico« Lanza. Naslov v upravi lista (1294/66).

PRODAM poravnalni kabelni stroj, 6 m' suhih, 30 mm debelih črnih desk, slamovalnico, žilni mlin ter prešo na sieme. Zamenjam krompir za betonsko železje. Franc Hribar, Drožanje, Sevnica.

PRODAM HISO z vrhom v Kočevju. Nikola Kovačević, Podgorška 37, Kočevje.

PRODAM novo trodelno ormaro. Naslov v upravi lista (1288/66).

PRODAM NOVO HISO v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1286/66).

PRODAM MOTORNORO ZAGO Partner. Naslov v upravi lista (1235/66).

HISO, takoj vseljivo, v Novem mestu prodam. Naslov v upravi lista (1284/66).

PRODAM kuhinjsko opremo. Klemenčič, Dutelova 4, Novo mesto.

MOTORNORO KOLO (Roler Rumi 125 cm), dobro ohranjeno, ugodno prodam. Inž. Ivo Banič, Pri-sojna 9, Novo mesto.

STANOVANJE V CENTRU Novega mesta oddam dvema ali trem dekletom. Ogled od 8. do 9. ure. Feričič, Dlančeva 1/1 (vhod skozi dvorišče).

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 18. NOVEMBRA: 8.05 Operna matineja, 9.25 Četr ure z majhnimi zabavnimi ansambli, 9.40 Pojo naši mladinski zbori, 10.35 Naš podlistek — J. Mikelnas: Cns, 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste, 12.05 Jugoslovanski pevci zabavnih melodij, 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Mileva Kač: Izkusnje v prognozi in službi za sadjarstvo, 12.40 Igrajo domače pihalne godbe, 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.40 Aktusna mladinska oddaja, 17.05 Petkov simfonični koncert, 18.15 Vaši priljubljeni orkestri, 19.00 Lahko noč, otroci! 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 19. NOVEMBRA: 8.05 Glasbena matineja, 9.25 Četr ure z majhnimi zabavnimi ansambli, 10.15 Odlomki iz Poličeve opere »Deseti brata, 10.40 Novost na knjižni polici, 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste, 12.05 Igrajo veliki zabavni orkestri, 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Rudi Turk: Kaj nam odkrivajo matematične oblike medsebojnih razmerij v poljedelstvu, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Priporočajo vam... 15.30 Komorčni zbor RTV Ljubljana poje pesmi raznih narodov, 17.05 Gremo v kino, 17.35 Iz filmov in glasbenih

SPREJMEM 2 VAJENCA za izučitev kloparske stroke. Martin Mlakar, Tlova 229, Ljubljana.

ISCEM UPOKOJENKO za varstvo enega otroka. Nudim hrano in sobo. Ostalo po dogovoru. Vrabec, Smartinska 183.a, Ljubljana.

ZA DOPOLNANSKO VARSTVO dveh otrok dobi službo ženska, ki ima veselje do otrok. Slavka Avbar, Nad mlino 8, Novo mesto.

NUJNO POTREBUJEM STANOVANJE začasno, kjerkoli, ali v zasedeni hiši v najem. Jelka Gruden, Jezero 32, p. Preserje pri Ljubljani.

KUPIM GRADBENO PARCELO ali hišico v okolici Brežic. Naslov dobi v oglašnem oddelku (1295/66).

PRODAM ZENSKI italijanski šivalni stroj. Knafelje, Gubčeva 4, Novo mesto.

V NOvem MESTU ali bližnji okolici iščem primeren prostor za avtomobilski obrt. Plačam dobro Takoj.

CENIK: vsak oglas do deset besed — 9 Ndin, vsaka nadaljnja beseda — 1 Ndin. Za naslov v upravi lista: pribitek 1 Ndin. Redni zasebni naročniki Dolenjskega lista imajo pri vseh malih oglasih zahaljavah, osmrtnicah, čestitkah, preklicih in podobnih objavah 20 odstotkov popusta.

IRUS »MICKY« — 56 kg, lahke motorne kosilnice za nepravilno valovite, strme in ravne površine. IRUS ročne motorne žage, IRUS nahrbtnne motorne razprševalce tekočin, prahov in plamenov — dobavljajo po originalnih tovarniških cenah INTERMEX, Cp 40, GORIZIA, Italija.

POROCNE PRISTANE po zadnji modi izdeluje zlatar v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze).

PRODAM UKW radioparat »Tri-glav« (3. D) z gramofonom in ploščami. Piškur, Mestne njeve 9/21, Novo mesto.

PRODAM 13 a vinograda, zidanico z opremljeno sobo in vinski posodo na Ljubnu pri Uršnih selih. Naslov v upravi lista. — (1296/66)

PRODAM slamovalnico s puhalnikom in mlatilnico s tresali. — Zlatič, Praše 22, Kranj.

ZDRAVILISCE ROGAŠKA SLATINA — Zakaj obupujete pri zdravljenju svojega kronično obolelega želodca, jeter, žolča ali ostalih prebavil? Uporabljajte vendar rogaško »Donata« vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava! V Novem mestu ga dobite pri Trgovskem podjetju HMELENIČNIK — telefon 21-129 in STAN-DARD — telefon 21-158.

KINIO

Brežice: 18. in 19. 11. nemški film »Čarovnik«, 20. in 21. 11. ameriški barvni film »Geronimo«, 22. in 23. 11. italijanski film »Omicroni«.

Črnomelj: 18. in 20. 11. mehiški barvni film »Pesem za karabinko«, 22. in 23. 11. italijansko-francoski barvni film »Z ognjem in mečem«.

Kočevje: »Jadrane«, 18. do 20. 11. jugoslovanski barvni film »Kralj petroleja«, 21. in 22. 11. ameriški barvni film »Levs«, 23. in 24. 11. francoski film »Ni govora v soboto«.

Kostanjevica: 20. 11. nemški barvni film »Poslednja ječa v Stanke Cruz«.

Metlika: 19. in 20. 11. ameriški barvni film »Strelj opoldnes in italijanski barvni film »Zmagoslavje Mihajla Strogovca«, 23. in 24. 11. avstrijski film »Moja nečakinja«.

Brežice: 18. in 19. 11. nemški film »Čarovnik«, 20. in 21. 11. ameriški barvni film »Geronimo«, 22. in 23. 11. italijanski film »Omicroni«.

Črnomelj: 18. in 20. 11. mehiški barvni film »Pesem za karabinko«, 22. in 23. 11. italijansko-francoski barvni film »Z ognjem in mečem«.

Kočevje: »Jadrane«, 18. do 20. 11. jugoslovanski barvni film »Kralj petroleja«, 21. in 22. 11. ameriški barvni film »Levs«, 23. in 24. 11. francoski film »Ni govora v soboto«.

Kostanjevica: 20. 11. nemški barvni film »Poslednja ječa v Stanke Cruz«.

Metlika: 19. in 20. 11. ameriški barvni film »Strelj opoldnes in italijanski barvni film »Zmagoslavje Mihajla Strogovca«, 23. in 24. 11. avstrijski film »Moja nečakinja«.

Brežice: 18. in 19. 11. nemški film »Čarovnik«, 20. in 21. 11. ameriški barvni film »Geronimo«, 22. in 23. 11. italijanski film »Omicroni«.

Črnomelj: 18. in 20. 11. mehiški barvni film »Pesem za karabinko«, 22. in 23. 11. italijansko-francoski barvni film »Z ognjem in mečem«.

Kočevje: »Jadrane«, 18. do 20. 11. jugoslovanski barvni film »Kralj petroleja«, 21. in 22. 11. ameriški barvni film »Levs«, 23. in 24. 11. francoski film »Ni govora v soboto«.

Kostanjevica: 20. 11. nemški barvni film »Poslednja ječa v Stanke Cruz«.

Metlika: 19. in 20. 11. ameriški barvni film »Strelj opoldnes in italijanski barvni film »Zmagoslavje Mihajla Strogovca«, 23. in 24. 11. avstrijski film »Moja nečakinja«.

Brežice: 18. in 19. 11. nemški film »Čarovnik«, 20. in 21. 11. ameriški barvni film »Geronimo«, 22. in 23. 11. italijanski film »Omicroni«.

Črnomelj: 18. in 20. 11. mehiški barvni film »Pesem za karabinko«, 22. in 23. 11. italijansko-francoski barvni film »Z ognjem in mečem«.

Kočevje: »Jadrane«, 18. do 20. 11. jugoslovanski barvni film »Kralj petroleja«, 21. in 22. 11. ameriški barvni film »Levs«, 23. in 24. 11. francoski film »Ni govora v soboto«.

Kostanjevica: 20. 11. nemški barvni film »Poslednja ječa v Stanke Cruz«.

Metlika: 19. in 20. 11. ameriški barvni film »Strelj opoldnes in italijanski barvni film »Zmagoslavje Mihajla Strogovca«, 23. in 24. 11. avstrijski film »Moja nečakinja«.

Brežice: 18. in 19. 11. nemški film »Čarovnik«, 20. in 21. 11. ameriški barvni film »Geronimo«, 22. in 23. 11. italijanski film »Omicroni«.

Črnomelj: 18. in 20. 11. mehiški barvni film »Pesem za karabinko«, 22. in 23. 11. italijansko-francoski barvni film »Z ognjem in mečem«.

Kočevje: »Jadrane«, 18. do 20. 11. jugoslovanski barvni film »Kralj petroleja«, 21. in 22. 11. ameriški barvni film »Levs«, 23. in 24. 11. francoski film »Ni govora v soboto«.

Kostanjevica: 20. 11. nemški barvni film »Poslednja ječa v Stanke Cruz«.

Novo mesto — »Dom JLA«: 17. do 20. 11. ameriški film »Morice iz San Franciska«, 21. in 23. 11. francosko-ameriški film »Viaka«.

Novo mesto — »Krkas«: 18. do 21. 11. mehiško-spansko-italijanski film »Trije neumnjenja«, 22. in 23. 11. angleški film »31 stopinj v senca«, 24. in 25. 11. ameriški film »Črna mačka«.

Ribnica: 19. in 20. 11. ameriški film »Vstaja na ladji Bountya«, 23. in 24. 11. slovenski film »Lacijca«.

Sevnica: 19. in 20. 11. ameriški film »Robin Hood«, 23. 11. sovjetski film »Bitka za Sevastopol«.

Stara cerkev: 19. in 20. 11. ameriški barvni film »Legenda o volku«.

Sodražica: 19. in 20. 11. ameriški barvni film »V vrtincih«.

Sentjerne: 19. in 20. 11. ameriški barvni film »Let v bodočnost«.

Trebnje: 19. in 20. 11. francoski barvni zgodovinski film »Princeza in Klevas«.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Jožefa Brus iz Sevnice — Zdenko, Kristina Abunar iz Črnomelja — Milana, Marija Kotar iz Sela — Marjo, Marija Bobič iz Vinjega vrha — Andrejko, Marica Šopčič iz Kočevja — Branka Dragica Tramate iz Vrtnobnege — Stanislava, Marija Hrovat iz Dolca — Antona, Slavka Janežič iz Svrzeva — Alojzijo, Jožica Kotar iz Škovca — Tončko, Mara Pavlič iz Drače — Mileno, Danica Kočevar iz Hrastrnika — Andreja, Marija Goršin iz Verduna — dečka, Marija Surla iz Gornjih Lakovic — deklico, Katarina Zupančič iz Črnomelja — dečka, Jožefa Medle iz Dolnje Stare vasi — deklico, Mihaela Humeč iz Irčne vasi — dečka, Justina Pungertšič iz Dolnje Raduje — deklico, Terezija Muhič iz Dolenjski Toplice — dečka, Antonija Kambič iz Gradnika — dečka, in Slobodanka Videtič iz Metlike — dečka.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Albina Knapič iz Ljubljane — dečka, Ivanka Hosta iz Broda — deklico, Slavica Kuševič iz Laduca — 2 dečka, Marija Jurman iz Sel — Sandija, Viktorija Denžič iz Blatnega — Marjana, Zinka Zaglav iz Pišec — deklico, Marija Zagar iz Ljubljane — deklico, Milka Minčič iz Brežic — Sladjano, Frančiška Habinec iz Polšče — deklico, Ana Grlič iz Senovega — deklico, Rozalija Motore iz Dražanja — Martino — Terezija Predanič iz Sevnice — Darjana, Terezija Kupres iz Domaslova — Nada, Stefa Kužnik iz Krškega — dečka, Jožefa Ban iz Raven — dečka.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Ivan Pinterič, kmet z Bizeljskega, je padel s kolesa in si poškodoval glavo in desno ključnico; Ana Sintič, žena kmeta iz Prušnje vasi, je padla po stopnicah in si poškodovala desno nogo; Ana Gusiček, žena kmeta iz Mihalovca, je padla s kolesa in dobila poškodbe po glavi; Stanko Škof, ključavničar iz Bojskega, je padel z mopedom in si poškodoval levo nogo; Jurij Vahitarič, delavec iz Ršvice, si je pri delu v kamnolomu poškodoval desni kolik; Anton Hering, delavec iz Brežic, si je pri nakladanju drv poškodoval glavo; Ivan Sanje, sin kmeta iz

18.45 Pota sodobne medicine, 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Skupni program JRT — studio Ljubljana.

TOREK, 22. NOVEMBRA: 8.05 Glasbena matineja, 9.25 Narodne pesmi iz Dolenjske, 10.15 Iz francoske romantične operne literature, 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste, 12.05 Zadolgovoljni Kranjci in trio Janeza Sečnika, 12.30 Kmetijski nasveti, Inž. Jože Šilc: Rezultati poskusov s krmno poso in kavlo na Jahlah, 13.30 Priporočajo vam... 15.40 V torku na svidenje, 18.15 Iz naših rejnihih postaj, 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert zbora Slovenske filharmonije iz Ljubljane, 20.20 Rudiška igra — Lepomučenec Jonquille; Nepravilna prigoda gospoda Bicha, 21.40 Iz fonoteke radija Koper.

SREDA, 23. NOVEMBRA: 8.05 Glasbena matineja, 9.45 Glasbena pravljica, 10.15 Majhen recital violiništa Dejana Bravničarja, 10.45 Človek in zdravje, 1.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste, 11.15 »Jaz bi rad radečih rož...« 12.05 Zvočne miniaturne, 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Janez Banič: Zivalim se zaplitem, 14.05 Albanizove skladbe, 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 »Tako jodlajo v Tirolah, 18.15 Iz naših studlov, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice, 20.00 Pesem godal.

ČETRTEK, 24. NOVEMBRA: — 8.05 Glasbena matineja, 9.25 »Iz slavovske ravne, 10.15 Z našimi pevci v Puceljnihvih operah, 11.00 Poročila in Turistični napotki za tuje goste, 12.05 »Dobri znanec in

Podgorice, je padel z vozička in dobil poškodbe po glavi; Ana Lah-Sina, žena kmeta iz Skopje, je padla s voja in si poškodovala hrbtnico in rebra; Marija Arneš, žena kmeta iz Dolenje vasi, se je poparila po desni nogi; Branko Stefančič, mizar ip Podbočja, se je na cirkularki urezal v levo roko; Mihaela Plevnika, kmeta iz Dednje vasi, je nekdo napadel in mu prizadel poškodbe po glavi in hrbtu.

OPRAVIČILO

Naročnikom in bralcem v Kočevju, Ribnici, Sodražici in nekaterih drugih krajih se opravičujemo, ker so zadnje številko našega tednika dobili šele v petek; med tiskanjem se je proti koncu dela pokvaril tiskarni DELO rotacijski stroj in so ostanek naklade lahko tiskali šele v četrtek zjutraj.

Naročniki v Pišecah, Dobovi, Kapelah, Bizeljskem, Skočjanu, na Raki in v Loki pri Zidanem mostu pa so prav tako dobili zadnjo številko z enodnevno zamudo, ker se je pokvaril avtobus, ki razvažja naš tednik.

Vijudno prosimo za razumevanje!

Uprava lista

Svet osnovne šole »MIRANA JARCA« V ČRNOMLJU razpisuje

sledеча delovna mesta:

1 hišnik — kurjač

3 snažilke

Pogoji: pod 1. izučen ključavničar, ki ima izpit za kurjača.

Stanovanj ni na razpolago.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

SUPERAVTOMATISNI PRALNI STROJI

vseh znamk

IZREDEN POPUST!

MONTAZA — NAVODILA — GARANCIJA — TEHNIČNI SERVIS

VSE INFORMACIJE DOBITE PRI

BRACKO, NOVO MESTO RAGOVSKA 7; št. telefona 068-21-659

vsako soboto od 15. do 17. ure.

PEROTTI-EXPORT S. FRANCESCO 41, TRST

ansambel Rudija Bardorferja, 12.30 Kmetijski nasveti — Sonja Horva; Praktična vrednost poznavanja rasti korenin za drevesničarstvo, 12.40 Poljudne skladbe iz starih časov, 13.30 Priporočajo vam... 15.20 Zabavni intermezzo, 17.05 Turistična oddaja, 18.15 Vladojki kot operni hki, 18.45 Jezikovni pogovori, 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov, 21.00 Literarni večer.

RADIO BREŽICE

PETEK, 18. novembra: 13.00—19.30 Obvestila; Glasbena oddaja: Izbrali ste sami, vmes humoristična priloga: Tovariš, to ne zaveda tebe!

NEDELJA, 20. novembra: 10.20 Poročila; Vinko Jurkas: Reorganizacija Zveze komunistov; Ta ten in Delavski enotnosti; Dr. Minko Bric: Iz življenja naših bolnikov; Dva zajčka; Iz novinarjeve beležnice; Za naše kmetovalce: Inž. Vlado Kovadič: Nega vina; Dve melodiji v različnih izvedbah; Pozor, nimaš prednosti! Pogovor s poslušalci; Obvestila in spored kinematografov, 12.05 Občani čestitajo in pozdravljajo, 14.00 Krištem po Posavju; Obiskali smo Bizeljsko.

TOREK, 22. novembra: 18.00—19.30 Vzgljono predavanje: Učenje in pozornost; Nove plošče Jugotona; Novo v knjižnici; Sportna reportaža; Obvestila in pregled filmov; Torkova glasbena oddaja.

Avto trčil v hišo v Dolgi vasi

11. novembra ob 17.45 je vozil avtomobilist Anton Rogale iz Rudnika 23 iz Kočevja proti Livoldu. Na blagem levem ovinku v Dolgi vasi je zaradi mokre ceste in neprimerne hitrosti zaneslo avto s ceste, nato pa je trčil v vogal hiše št. 50. Voznik je bil lažje poškodovan, sopotnica Marija Simončič pa težje in so jo prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Vozilo, ki ni zavarovano, je popolnoma uničeno.

Nesreče na prvem snegu

Zaradi snega, ki je proti koncu preteklega tedna pobelil polja in ceste, so prometovarnostni organi zabeležili več hujših nesreč. Tako je Nemeč Jürgen Diergadt 12. novembra zjutraj z osebnim avtom pri Veliki Cikavi prehitel avtobus (voznik Boris Stopar) in ga obdrsil, pri čemer je nastalo škoda za 100 Ndin. — Približno v istem času je na zaseženi Partizanski cesti pri novomeški bolnišnici zaneslo v ograjo osebni avto, ki ga je vozil Janez Trunkelj iz Orlake pri Zuzemberku, in je škoda za okoli 100 Ndin. Slavko Grmovšek iz Globokega pa se je iste dne dopoldne s osebnim avtom peljal po avtomobilski cesti mimo Ponikev, in ko je za tovornjakom, ki ga ni hotel prehiteti, prisiljen na zavore, ga je zaneslo s ceste. Škoda je za 900 Ndin.

Podrli otroka na prehodu za pešce

11. novembra okoli 17. ure je hotel Stanislav Travnik iz Meniške vasi z osebnim avtom zaviti s Ceste komandanta Staneta v Novem mestu na Cesto herojev, pri tem pa na prehodu za pešce podrli otroka. Otrok se je pobral in prestrašen zbežal, voznik pa bo moral prihodnjič bolj paziti na prehodu za pešce.

Podrli ograjo in obstal na njeni

Albin Kavčiček iz Vavte vasi je 11. novembra okoli 14. ure vozil tovornjak iz Novega mesta proti Dolenjskim Toplicam. V trči vasi mu je naproti pripeljal tovornjak s prikolico. Kavčiček se je umaknil pa zapeljal v jarek, podrli leseno ograjo in se z vozilom znašel na njivi. Škoda so ocenili na 2500 Ndinarjev.

Motorist v mopedista

Stane Tekavec iz Sel pri Straži se je 10. novembra popoldne peljal na mopedu proti Soteski, ko mu je naproti pripeljal motorist Pavel Pifolt iz Dol. Polja. Pred križiščem je Pifolt zavil na levo pred mopedista in vanj trčil. Voznika sta padla, vendar se nista ranila. Škoda je za 400 Ndin.

Osebni avto na bankini, avtobus na travniku

Stojan Mitič, voznik iz Niša, je 9. novembra ponoči vozil avtobus proti Ljubljani. Med Plusko in Komenitko je prehitel tovornjak s prikolico, ko mu je naproti pripeljal avtobus iz Ljubljane. Osebni avto je zadel avtobus; odbilo ga je na bankino, kjer je obstal, avtobus pa je zdrknul na travnik ob cesti. Škoda je za več kot 3.500 Ndin.

JOŽEFA MRGOLE ROJ. TOMAŽIČ

Zahvaljujemo se vsem, ki so jo obiskovali in ji lajšali trpljenje, jo spremlili v tolikšnem številu na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje in vsem, ki ste nam stali ob strani in nam pomagali na kakršen koli način.

Zalujoči:
mož Jože, otroci: sin Jože, hčerki Pepca in Minka, bratje in sestre in drugo sorodstvo.

Telče, v oktobru 1966.

DOLENJSKI LIST